

2. ความเข้มแข็ง เครือข่ายของการท่องเที่ยวต้อง ในด้านการจัดองค์กร ถือว่ามีอ่อนแอกลุ่ม ไม่มีความเข้มแข็ง เนื่องจากยังไม่มีการเลือกกรรมการ ประธานบริหารเครือข่าย แต่ทุกคนที่มาเป็นผู้นำจากชุมชน มาประชุมกันตามความต้องการของตน หรือตามคำเชิญของราชการ ในการขอความร่วมมือการจัดงานต่าง ๆ และรัฐจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้เป็นครั้งคราว ตามกิจกรรมที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่อง

3. ความยั่งยืน ความยั่งยืนของเครือข่ายการท่องเที่ยวต้อง ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวรวมประชุมปรึกษาหารือกันอย่างพร้อมเพรียง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมได้ก็ตาม ต้องสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มากเท่าได้

4. การพึ่งตนเอง คือการรวมกันผลักดันและช่วยกันแก้ไขปัญหา เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวสามารถอำนวยประโยชน์หรือเกื้อกูลต่ออาชีพหรือธุรกิจของตน เช่น การดูแลรักษาความสะอาด การจัดระเบียบเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและสอดส่องดูแลความปลอดภัย

5. การช่วยเหลือกัน เครือข่ายการท่องเที่ยว จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น เพราะต้องรักษาผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพชายหาดร่วมกัน และลักษณะธุรกิจต่างเอื้อซึ่งกันและกันตลอดไป

สรุป บทบาทของนักวิจัยพื้นที่ มีบทบาทสำคัญต่อเครือข่ายการท่องเที่ยวต้อง คือ

1. เป็นผู้จัดเวทีให้มีการแสดงความคิดเห็น เปิดเผยแพร่ปัญหา และนำไปสู่การกำหนดแผนแก้ไขปัญหาได้

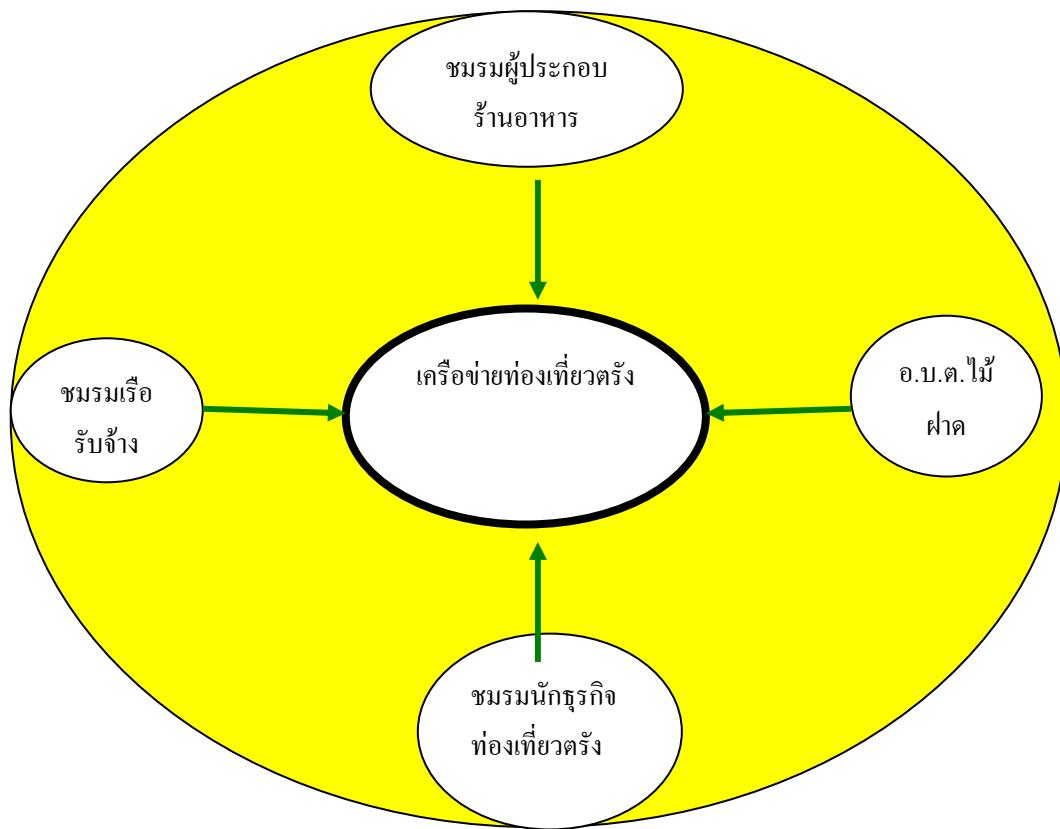
2. การกระตุ้นให้ผู้นำและสมาชิกเครือข่ายเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหาในชายหาดปากเมงร่วมกับ อ.บ.ต.

3. การวางแผนการช่วยเหลือจากภาครัฐ ให้หน่วยราชการเข้ามาแก้ไขปัญหาน้ำในพื้นที่ได้แก่ การขุดลอกสันดอนให้เรือเดินได้สะดวก การจัดหน่วยรักษาความปลอดภัยทางน้ำ จัดหาอุปกรณ์ช่วยชีวิตหรือชูชีพ เรือเรือตรวจชายฝั่ง ให้กับ อ.บ.ต. เป็นต้น

4. ร่วมประเมินความเป็นไปได้และผลกระทบของโครงการการวางแผนจราจรให้มีความคล่องตัวและอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวที่ชุมชนนักท่องเที่ยวปากเมงจะจัดขึ้น การตั้งราคาอาหารที่ไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว

เครือข่ายการท่องเที่ยวต้อง ยังเป็นลักษณะคณะกรรมการจัดการจัดงาน ร่วมกันแก้ไขปัญหา เป้าหมายคือ การจัดกิจกรรมลุ่มเสริมการท่องเที่ยวสำเร็จ

แผนภูมิแสดงโครงสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวตระง

แผนภูมิที่ 4.5 แสดงโครงสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวตระง

การศึกษาเชิงปรัชญาและการสอนที่ยังคงอยู่ที่ 1 (๖๘๗๙๖๑-๒๕๔๖-๒๕๔๖)

การสร้างเครื่องข่ายการห้องห้วยราช ช่วงที่ 2 (ตุลาคม 2546-มีนาคม 2547)

การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวตัวรัฐ ช่วงที่ 3 (เมษายน 2547 – กันยายน 2547)
กิจกรรมเครือข่ายการท่องเที่ยว

กิจกรรม	ระยะเวลา	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่เกิดขึ้นกับสู่ม/เครือข่าย	ข้อสังเกต
1. การเดินทางชุมชน ศูนย์แหล่งท่องเที่ยวในและนอกภาคตากลาง นำสู่การเปลี่ยนผ่านการท่องเที่ยว	1 วัน	- การอธิบายเส้นทางและความทันใจให้สักครู่เข้าร่วมในกลุ่ม - อบรมให้ความรู้ด้านข้อมูลเชิงสาร	- ผู้นำท่องเที่ยวและผู้นำท่องเที่ยวท้องถิ่น แต่บางคนยังลืมเลิก	- ผู้นำท่องเที่ยวและผู้นำท่องเที่ยวท้องถิ่น แต่บางคนยังลืมเลิก
2. การติดตาม ตรวจสอบการจัดกิจกรรม การวางแผนการดำเนินงานเครือข่ายและสถานการณ์ท่องเที่ยว	7 วัน	- ให้คำปรึกษาหากวิจัยและสอบถามมาต่างๆ ความเคลื่อนไหวในพื้นที่ ดำเนินการท่องเที่ยวภายในจังหวัดตั้งแต่บริการสู่สาธารณะจนถึงแหล่งท่องเที่ยว	- สามารถสรุปปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมกันได้ และสามารถนำไปสู่การแก้ไข ไม่ทำลายธรรมชาติ	- การกำหนดมาตรฐานการให้บริการนักท่องเที่ยว การรับรองให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดี ไม่ทำลายธรรมชาติ
3. การประชุมร่วมกับสหกรณ์ต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเครือข่ายเชิงสาร	1 วัน	- อธิบายให้เข้าใจกิจกรรมที่สำคัญ ข่าวสารจากสหกรณ์ผ่านทาง	- ร้านค้าชายหาดปราบใหญ่ที่ร่วมสังซ้อมาก่อนที่จะออกงานตลาดน้ำ เช่นร้านอาหาร เช่น กุ้งเผา	- ร้านค้าชายหาดปราบใหญ่ที่ร่วมสังซ้อมาก่อนที่จะออกงานตลาดน้ำ เช่น กุ้งเผา
4. การประชุมเพื่อติดตามผลการปะชุมชน	1 วัน	- เครือข่ายท่องเที่ยวไปไหนที่ไหน ปัญหาของชาวอาชญากรรม โอดิไซร์รากอนอย่างสุด	- เกิดการแก้ไขข้อดีรับนักท่องเที่ยว พัฒนาชายหาดให้ดูสวยงามมากขึ้น	- ผลการดำเนินงานนายอำเภอสูญหายรายแรง

กิจกรรมการสร้างเครือข่ายท่องเที่ยว ช่วงที่ 4 (1 ต.ค. 47 – 31 ต.ค. 48)

กิจกรรม	ระยะเวลา	กระบวนการ / วิธีการ	ผลที่เกิดขึ้น	ข้อสังเกต
1. จัดเวทีผู้นำชุมชนและผู้นำเครือข่าย อันที่เป็นสมาชิกเครือข่ายด้วยกันเอง ความคืบหน้าเครือข่ายช่วงที่ 4	2 วัน	1. อธิบาย แสดงความคิดเห็น การประชุมงานสนับสนุนฯ ร่วมกับบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิ	1. กำหนดการทำแผน อบรม สรปัญญาด้วยภาคลุ่มน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา	1. เครือข่ายเชิงแข็ง เพื่อประสานรวมท่องเที่ยวป่าฯ ให้ผล
2. จัดประชุมร่วมผู้นำเครือข่ายร่วมทั้ง จังหวัดภาคเหนือและการเงิน บุรีจิตที่จะ ลง	1 วัน	2. วางแผนชี้ขาด้านการบริหารฯ และสร้างร่วมกันท่องเที่ยวใน กลุ่มภาคตากลาง ประเทศไทย	2. ขอให้สำนักงานส่งเสริมการ ท่องเที่ยวในจังหวัดตระหง่าน ประชาสั�הงาน	2. การดำเนินมาประชุม บูรณาการครั้งใหม่ ของเครือข่ายชุมชนท่องเที่ยว

6. เครือข่าย OTOP

รัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ภายในชุมชนให้เกิดมูลค่าเพิ่ม เพื่อเสริมสร้างรายได้แก่ประชาชนให้มีฐานะดีขึ้น

จังหวัดตรังมีกลุ่มผลิตภัณฑ์ ทั้งหมด 213 กลุ่มแต่ที่นำมาศึกษาเพียง 61 กลุ่ม ที่เห็นว่ามีสินค้าได้มาตรฐาน ตั้งแต่ 3 - 5 ดาว และมีการทำงานกันเป็นรูปแบบ ไม่ใช่ทำเป็นรายบุคคล โดยแบ่ง ประเภทสินค้าเป็น หมวดอาหาร เครื่องดื่ม ผ้าและเครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ เครื่องประดับ ศิลปะประดิษฐ์และของที่ระลึก มีสมุนไพรที่ไม่ใช้อาหาร

กรอบการช่วยเหลือของรัฐ คือ การจัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP การพัฒนาวัตถุดิน การผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด

สำหรับการดำเนินการวิจัยใช้ทีมสำรวจจาก สำนักงานสหกรณ์ พัฒนาชุมชนและนักวิจัย อิสระในภาคประชาชน

ช่วงที่ 1 (เมษายน – กันยายน 46) การดำเนินการวิจัย โดยการออกสำรวจเบื้องต้น เกี่ยวกับกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ โดยดูลักษณะ การผลิตเป็นกลุ่มไม่ใช่ผลิตรายเดียว แล้วนำคนในเครือญาติมาช่วยกันแล้วแบ่งผลประโยชน์กันไปในหมู่เครือญาติ

ผลิตภัณฑ์ที่สำรวจ ได้แก่ อาหาร ขนมอ่อน หมูย่าง ดอกไม้จันทน์ ดอกไม้ย่าง ประดิษฐ์ สุราลั่น ไวน์สมุนไพร ยาดมยาหม่อง เครื่องแกง จักษานตะกร้า ไม้กวาด ผ้าห่อ ผ้าบานติก ปั้นรูปเหมือน แกะสลักไม้เทพทาโร แกะสลักตัวหนังตะลุง ผลิตภัณฑ์จากน้ำย่างพารา แกะสลักหิน ไม้ไผ่จักสาน น้ำยาทำความสะอาดในกระป๋องประดงค์ เจียนภาพไทย กังหันลม และมีดพร้านาปือ

ผลิตภัณฑ์ที่นำมามีกระบวนการร่วมกันคิดของคนในชุมชน รวมทั้งการสืบทอดความรู้ ธรรมเนียม ประเพณี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ รักษาภูมิปัญญาไทย การถ่ายทอดวิธีคิด วิธีประดิษฐ์จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

การสำรวจกลุ่มต่าง ๆ ในช่วงที่ 1 พร้อมกับจัดเวทีชาวบ้าน ให้แสดงความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม ส่วนใหญ่ กลุ่ม เครือข่าย OTOP ที่เสนอข้อปัญหา คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่มีทิศทาง ไม่สามารถคืนกำไรให้กับผู้ผลิตได้ การขาดวัตถุดิน การคัดเลือก พัฒนาวัตถุดินมีน้อย ไม่มีเครื่องมือผลิตให้สินค้าได้มาตรฐาน หีบห่อไม่เป็นที่น่าสนใจ และเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางขายนอกสถานที่ ที่ผ่านมาหน่วยราชการเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้

การผลิตสินค้า ชนิดใดขายดี ผู้ซื้อสั่งจำนวนมาก ส่งผลผลกระทบต่อคุณภาพการผลิต จะต่างกันตามมาตรฐาน สถานที่จำหน่ายในจังหวัดตระงับ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดได้ใช้สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดหลังเก่า เป็นสถานที่แสดงสินค้าและจำหน่าย OTOP

เป้าหมายการวิจัยของกลุ่มผลิตภัณฑ์ในช่วงที่ 1 ต้องสำรวจกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกรวมกันผลิตสินค้า รวมกันขาย ร่วมกันคิด ออกแบบ และร่วมกันไปหาวัสดุคุณภาพดี รูปแบบผลิตภัณฑ์ มีการพัฒนาด้วยกัน จำนวนผลิตภัณฑ์หลากหลายมากขึ้น ยอดจำหน่ายเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเดือน พ布ว่าชุมชนมีรายได้เพิ่ม มีการออมในกลุ่มเพิ่มขึ้น

ทีมวิจัยในพื้นที่สำรวจกลุ่มที่มีการรวมตัวโดยใช้วิธีสหกรณ์ คือมีผู้นำที่เป็นสมาชิกในชุมชน มีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในกลุ่ม มีการแสดงออกถึงกระบวนการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ขัดเจน มีการเตรียมวัสดุคุณภาพ การจัดลำดับผลิตภัณฑ์ตามที่ตลาดต้องการ และที่สำคัญต้องมีการถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นหลังด้วย

การจัดการเครือข่ายกลุ่มผลิตภัณฑ์ มีทั้งกลุ่มสตรีและกลุ่มเยาวชนภายใต้สหกรณ์ส่วนหนึ่งและกลุ่มอาชีพรวม 61 กลุ่ม สำนักงานสหกรณ์จังหวัด / สำนักงานพัฒนาชุมชนได้ประสานงานฝึกอบรมอาชีพให้สมาชิกโดยอาจารย์จากวิทยาลัยการอาชีพ ได้แก่ การประรูปอาหาร การผลิตข้าวซ้อมมือ การทำขนม การทำหีบห่อ การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ การขยายพันธุ์ไม้ม การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การทำการเกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ และการตีมีดพรานาปือ

การอบรม ใช้เวลา 1 – 2 วัน แล้วแต่หลักสูตร ของวิทยาลัยซึ่งเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการจริง หน่วยราชการจะประเมินให้จำนวนหนึ่ง 25,000 – 40,000 บาท ต่อกลุ่ม กลุ่มจะต้องมีผู้ปฏิบัติงาน สนับสนุนผลิตสินค้าอย่างต่อเนื่องจึงจะได้รับงบประมาณ

ผลการติดตาม จากจำนวนสมาชิกกลุ่มสตรีและเยาวชนสหกรณ์จำนวน 654 คน ใน 61 กลุ่มสามารถผลิตสินค้าได้ 3 – 5 ชนิด และ 32 กลุ่ม มีสินค้าออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง

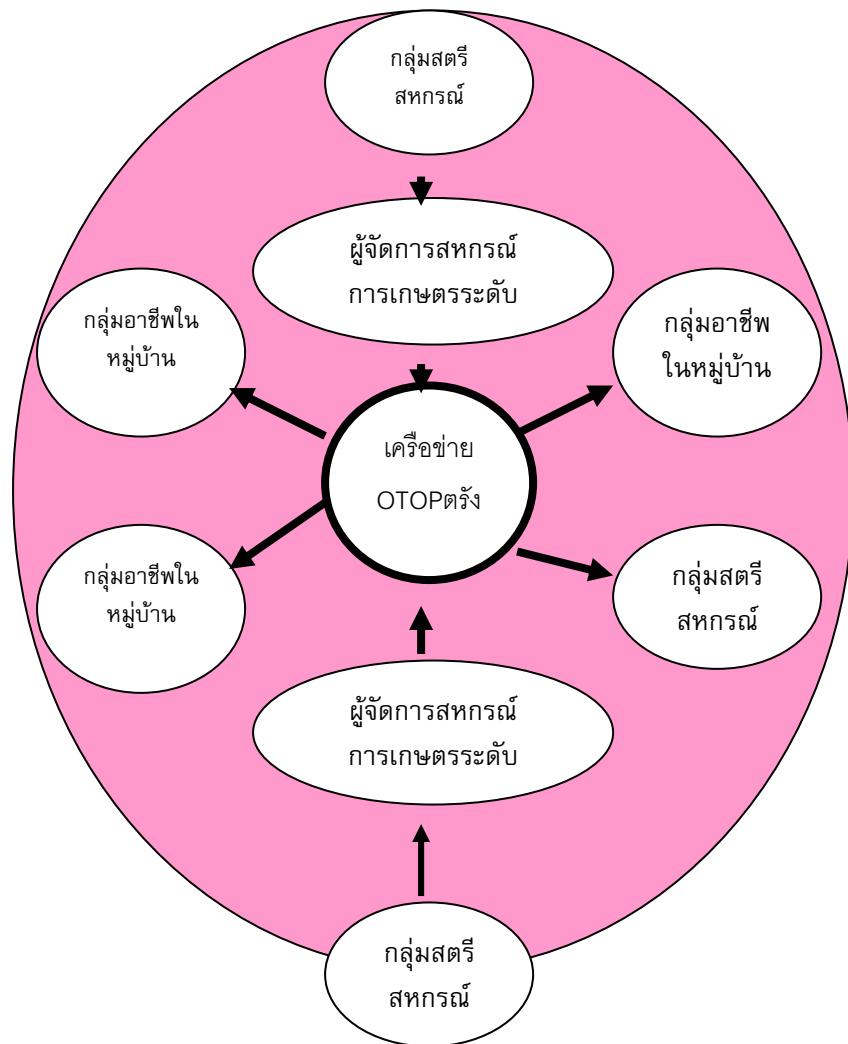
การปฏิบัติของทีมนักวิจัยติดตามการประชุมเดือนละครั้ง ในเครือข่ายระดับอําเภอ โดยรวมกันเป็นโซนๆ ละ 2 – 3 อําเภอ สำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม ช่วงทำวิจัย สหกรณ์ การเกษตรจะออกค่าใช้ค่าเครื่องคิมและอาหารว่างร่วมกับค่าใช้จ่ายจาก สกอ. ในการประชุมทุกครั้ง

ที่ประชุมเครือข่าย OTOP ระดับอําเภอให้แต่ละคนแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่จะตั้งประเด็นที่เป็นปัญหาของตน โดยเฉพาะการวางแผนการตลาด ทุกกลุ่มจะมีปัญหารือเรื่องการตลาดและการแก้ปัญหาของกลุ่ม โดยการหาตลาดในท้องถิ่น เช่น กลุ่มเครื่องแกง จะหาตลาดในท้องถิ่นได้ง่าย แต่ ขนมเค้ก ไวน์ สุรา กลั้น ผ้าห่อต้องหาตลาดภายนอกโดยการซ่อนแอบจากทางรัฐ ช่วยจัดหาตลาดให้ทึ้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

ผู้นำกลุ่ม – จากการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มที่ออกไปจัดแสดงสินค้าในกรุงเทพฯ จะตอบเหมือนกัน เรื่องคุณภาพสินค้าที่ยังพัฒนาไม่เที่ยงเท่ากับกลุ่มในจังหวัดอื่นๆ เช่น ผ้าทอเมืองแกะสลัก ดอกไม้ประดิษฐ์ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่เป็นลักษณะของจังหวัดตรัง เช่น หมูย่างเมืองตรัง มีดพร้านปือ ขนมเค้กลำภูรา ขนมเปี๊ยะซอย 9 สินค้าเหล่านี้ ขายดี จะขายหมดตั้งแต่วันเปิดงาน ส่วนผ้าthonานมื่นครี ผ้าบาติก ยังพอหาตลาดได้ เพราะมีลูกค้าประจำ นอกจากนั้นหมวดอาหาร เครื่องแกง ที่เป็นรสชาติของคนในท้องถิ่นสามารถหาตลาดได้แต่ไม่ถึงกับขายหมดในวันแรก

การศึกษาในช่วงที่ 1 ได้ผู้นำ ทั้งหมด 32 คน กระจายอยู่ 32 กลุ่ม ทุกอำเภอ และผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร 11 สหกรณ์ ทำหน้าที่ประสานงานในระดับอำเภอ ตึ้งแต่คัดเลือก ผลิตภัณฑ์ จัดหาครุภัณฑ์ ให้เงินอุดหนุนผ่านสหกรณ์ ให้คำปรึกษา

ช่วงที่ 1 พอสรุปเครือข่าย OTOP จังหวัดดังนี้

แผนภูมิที่ 4.6 แสดงโครงสร้างเครือข่าย OTOP ในพื้นที่จังหวัดตระงับ

ช่วงที่ 2 การจัดประชุมเครือข่ายระดับอำเภอ ที่มนักวิจัยจะลงไปประชุมในกลุ่ม เมื่อมีการขอร้องจากกลุ่ม และเห็นโอกาสว่าสามารถพัฒนาได้ และตัวสินค้าควรขายได้ทั่วไป เช่น การเลี้ยงสัตว์ การทำตุ๊กตาจากน้ำยางพารา ดอกไม้ใบยาง การเปรียบเทียบแต่ละกลุ่ม หลังจากการปรับปรุงตัวผลิตภัณฑ์ตามคำแนะนำของวิทยากรที่มาจากการออกแบบ ตุ๊กตายางพารามีรายได้เฉลี่ยจากการขายเพิ่มขึ้นจากช่วงที่ 1 เนื่องจากนละ 1,500 – 2,000 บาท ต่อเดือน ช่วงที่ 2 ได้รับการ

พัฒนาเพิ่มขึ้น เนลี่ย 3,000 – 4,000 บาท บางคนขยันทำได้ 5,000 บาท ต่อเดือน โดยเฉพาะกลุ่ม สตรีสหกรณ์ย่านตาขาว จำกัด มีเงินงบประมาณจากการส่งเสริมสหกรณ์ลงไปอุดหนุนค่าจ้างครูสอน และวัสดุ รวมประมาณ 700,000 บาท ในช่วงที่ 2 ที่มนักวิจัยเห็นว่า กลุ่มมีการพัฒนามากขึ้น ทั้งในเรื่องของคุณภาพสินค้า หีบห่อ ความขยันในการหาตลาด และทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ได้แก่ กลุ่มสตรีสหกรณ์ย่านตาขาว กลุ่มขนมผิงหนองยายแม่น กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านในสวน (ผลิต กระลามะพร้าว) กลุ่มแกะสลักไม้เทพทารो กลุ่มทอผ้าบ้านหัวยนาง กลุ่มสตรีสหกรณ์หัวยอดทำ ขนมจีบ ขนมเปี๊ยะ กลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้จากเกล็ดปลา อำเภอตาขาว กลุ่มจักسانบ้านหัวไทร ใหญ่ (จักسانเชือกจากกาบกลวย) กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านสวนแดง กลุ่มที่ก่อตัวถึงเป็นกลุ่มที่ทำรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีการพัฒนาและสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นแต่ไม่มากนัก

ช่วงที่ 3 เป็นการประชุมเครือข่ายระดับอำเภอและจังหวัด โดยสำรวจกลุ่มที่ยังอ่อนแอกว่ากลุ่มที่ตั้งใหม่ โดยผู้นำมีความอดทนในการเป็นแกนนำของกลุ่ม คือ

- 1) มีความเสียสละ มีใจศรัทธาต่องานสาธารณะในกลุ่ม
- 2) สามารถเข้ากันได้กับทุกคนในกลุ่มและในชุมชน
- 3) จะมีความรู้ในการผลิตสินค้าบ้าน ไม่ถึงกับชำนาญ แต่มีใจรัก
- 4) อยากรจะให้กลุ่มหรือสมาชิกในกลุ่มนี้อาชีพเสริมเพิ่มขึ้นจากอาชีพกรีดยางที่มีวิจัยและสำนักงานสหกรณ์จังหวัดจะจัดเวลาที่ชาวบ้านให้ นอกจากนั้นให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดช่วยดูแลอีกทางหนึ่ง ในเรื่องการให้มาตราฐานสินค้า

การศึกษาคุณสมบัติผู้นำที่เป็นสตรี มีลักษณะการนำที่ดีกว่าผู้ชาย โดยเฉพาะการแบ่งผลประโยชน์ การทุ่มเทให้กับงาน และการนำพากลุ่มไปสู่เป้าหมาย คือ ผลิตสินค้าและสามารถนำออกขายได้ กลุ่มที่ก่อตัวถึง ได้แก่ กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านนำผุด ที่ผลิตเครื่องแกง สามารถพัฒนาธุรกิจ และบรรจุภัณฑ์ได้ดีกว่าเดิม ส่งไปจำหน่ายทั่วภายในและนอกจังหวัด กลุ่มสตรีบ้านวังโคน พลิตเครื่องแกง กลุ่มได้รับการจดทะเบียนจากการพัฒนาชุมชน และได้รับเงินอุดหนุนจาก กรมส่งเสริมสหกรณ์ 40,000 บาท อบต. ให้สมทบอีก 90,000 บาท กลุ่มสตรีบ้านปันหยี สามัคคี พลิตเครื่องแกง นอกจากนี้มีกลุ่มที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน ได้แก่ กลุ่มมีดพร้านาปือ เป็นกลุ่มผลิตมีดพร้านานา มีรายได้ปัจจุบัน 450,000 – 500,000 บาทต่อเดือน ผู้นำเป็นประธานเครือข่าย OTOP จังหวัดตรัง

ความสำเร็จของกลุ่มในช่วงที่ 3 เกิดจาก

1. การประสานงานระหว่างผู้นำกลุ่ม ทีมวิจัย และข้าราชการในพื้นที่ให้มีการประชุมนำไปเยี่ยมชมกลุ่มที่มีการบริหารที่ดี
2. ให้กลุ่มที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มนีดพร้านาปือ ให้กำลังใจเป็นที่ปรึกษาแก่กลุ่มที่อ่อนแอด้วยความช่วยเหลือและสนับสนุน
3. ส่งสมาชิกในกลุ่มไปอบรมกับอาจารย์ที่มีความชำนาญตามโอกาสที่เหมาะสม และร่วมจัดงบประมาณไปให้ เพื่อให้เกิดการฝึกอาชีพที่จริงจัง

ปัญหาของนักวิจัยในพื้นที่คือ ยากต่อการคัดเลือกว่า “กลุ่มใดอ่อนแอด้วยสุด” หรือ “กลุ่มใดที่พ่อจะนำไปสนับสนุนได้” บางกลุ่มผู้นำดี แต่ลูกกลุ่มนักจะเป็นเครือญาติไม่ให้ความร่วมมือ บางกลุ่มลูกกลุ่มดี แต่ผู้นำค่อนข้างที่เกียจ ทีมวิจัยต้องทดสอบทึ้งและไปหากลุ่มที่พ่อจะเดินไปได้ นอกจากนั้นปัญหาของนักวิจัย คือ กลุ่มที่เข้มแข็งจากช่วงที่ 1 หรือเข้มแข็งมากก่อนก็มักจะเรียกร้องให้ทีมวิจัย และข้าราชการช่วยหาตลาดให้ ข้าราชการในจังหวัดก็พยายามอำนวยความสะดวกให้กลุ่มที่เข้มแข็ง กับกลุ่มปานกลางได้ไปอกร้านในกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้เห็นการพัฒนาของ กลุ่ม OTOP จากจังหวัดอื่น ๆ ที่ส่งสินค้ามาจำหน่าย เมื่อกลับมาจะได้นำความรู้สู่สิ่งที่พบเห็นได้มาพัฒนาในกลุ่มของตน

ช่วงที่ 4 การจัดเวทีชาวบ้านจัดระดับจังหวัด เพื่อนำปัญหามาพูดคุยกันในเวทีใหญ่ ปัญหาที่พบ แบ่งกลุ่มได้ 3 ระดับ คือ

1. กลุ่มที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มนีดพร้านาปือ หินลับนีด กลุ่มสตรีสหกรณ์ย่านตาขาว กลุ่มแกะสลักไม้เทพทารो กลุ่มแกะรูปหงส์ลุงหัวยนาง กลุ่มเหล่านี้มีศักยภาพผลิตสินค้าได้มาตรฐาน และสามารถส่งออกไปประเทศได้ แต่ปัญหาอยู่ที่ว่า วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของประเทศซึ่งเหล่านี้ ชอบสินค้าอย่างไร แบบไหน และจะส่งไปอย่างไร ควรเป็นผู้ซื้อปลายทาง ทางกลุ่มเห็นว่าเครือข่ายต้องประสานหน่วยราชการ เช่น กรมส่งเสริมการส่งออก ศึกษาระเบียนการส่งออก ระดับราคา และกฎหมายการนำเข้าของประเทศปลายทาง

2. กลุ่มที่มีความเข้มแข็งปานกลาง เช่น กลุ่มผลิตหมูย่าง ผ้าไหมมีนศรี ขนمةเก็ก ลำภูรา เครื่องแกง ซึ่งเป็นสินค้าที่ใช้อยู่ภายในประเทศส่วนใหญ่ การหาตลาดไม่ยากพอไปได้ แต่ต้องจัดการด้านคุณภาพสินค้าให้คงที่และลดต้นทุน

3. กลุ่มที่อ่อนแอด้วย การตลาดไม่ดี เพราะสินค้าไม่ได้มาตรฐาน ผู้นำไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร การผลิตไม่ต่อเนื่อง จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 61 กลุ่ม มีเพียง 19 กลุ่มที่ยังอ่อนแอด้วย การจัดการกลุ่ม ผู้นำไม่มีเวลาว่าง การผลิตเครื่องแกง ขนม กีฬา ฯลฯ ในหมู่บ้านหรือขายในจังหวัดเท่านั้น

การทำงานของทีมวิจัย ค้นหากลุ่มที่อ่อนแอด้วย แต่ยังมีโอกาสที่จะพัฒนาให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น มีหลักเกณฑ์ คือ

- 1) ตัวผู้นำกลุ่มบ้าน

- 2) ผลิตภัณฑ์มีโอกาสจะพัฒนาให้ดีเด่นได้ เช่น เครื่องแกง ไม้กวาด จักสาน และขนม
- 3) สมาชิกร่วมกันอย่างจริงจัง ชุมชนมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางทีม วิจัย กับ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดก็จะจัดวิทยากรมาสอนวิชาชีพให้ และนัดเยี่ยมชมกลุ่มที่เข้มแข็ง รวมทั้งการจัดเวทีชาวบ้านร่วมกันทั้งจังหวัดที่ประกอบด้วยเครือข่าย

โดยสรุปกลุ่มผลิตภัณฑ์ มีทั้งกลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มเยาวชน และกลุ่มพัฒนาอาชีพ กลุ่มพื้นฟูอาชีพ ที่อยู่ภายใต้การดูแลของส่วนราชการต่าง ๆ ปัจจัยความสำเร็จ

1. ภาวะผู้นำกลุ่ม จำนวนกลุ่มทั้งหมดที่นำศึกษาส่วนใหญ่ผู้นำจะเป็นสตรี ผู้นำมีจิตใจแน่วแน่ในการทำงานเป็นกลุ่ม มีความกระตือรือร้นจะพัฒนาเพื่อมือตนเอง มีความเสียสละ อิสระที่จะคิดด้ดแปลง ปรับปรุงสินค้าให้ได้ตรงตามความต้องการของตลาด

2. ความร่วมมือจากสมาชิก ความร่วมมือจากสมาชิกไม่ใช่เพียงแต่การมารวมผลิตภัณฑ์ อย่างเดียว แต่ต้องมาร่วมรับฟังปัญหาของกลุ่ม ช่วยแก้ไขปัญหาของตนเองก่อน การมาร่วมอ้อมรวมสันใจที่จะปรับปรุงฝีมือของตนเอง มีการมาร่วมประชุมกับกลุ่มทุกครั้ง

3. ผู้นำและสมาชิกกลุ่มนี้มีความสามารถในการใช้กฎหมายแก้ไขวิกฤตภัยในกลุ่มได้ เช่น ปัญหาตลาด ต้นทุน วัตถุคุณ การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ การประสานงานหน่วยราชการและเอกชน ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. อบจ.

4. ใช้ระบบการจัดการที่ดีแบบชาวบ้าน เช่น มีการจดบันทึกรายได้ รายจ่าย ชั่วโมงการใช้แรงงาน การแบ่งปันผลประโยชน์รายได้อย่างเป็นธรรม เช่น กลุ่มเครื่องแกง มีการลงทุนด้วยแรงงาน สมาชิกกลุ่มรับผิดชอบทุกคน ซึ่งสัตย์ต่อตนเอง การทำงานทดแทนกันได้ และสมาชิกต้องศึกษาหากความรู้ตลอดเวลา

5. การใช้วัตถุคุณในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ พยายามคืนหาวัตถุคุณภัยในหมู่บ้าน ตนเองให้มากขึ้น เช่น ประดิษฐ์เครื่องไม้จากใบยางพารา จักสานเชือกถักวัย และการทำเครื่องแกง แกงสลักไม้ ผลิตภัณฑ์ กลุ่มนี้จะใช้วัตถุคุณในท้องถิ่นร้อยละ 90 ต่างกับกลุ่มมีคพร้านปี๊อ ทอผ้า และทำขนม ต้องใช้วัตถุคุณจากภายนอกเกือบ 100%

6. การตลาด กลุ่มจะประสบความสำเร็จต้องมีการตลาดที่ดี มีความต่อเนื่องในการหาตลาด ไว้ล่วงหน้า บางกลุ่มแบ่งแยกหน้าที่ชัดเจนให้บุคคลทำการตลาดในจังหวัดและนอกจังหวัด เช่น ใน กทม.

7. การช่วยเหลือจากภาครัฐ เป็นที่ยอมรับว่ากลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร กลุ่มเยาวชนที่จัดตั้งขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐอย่างกว้างขวาง บุคคลที่มาร่วมกลุ่มกันก็จะมีฐานะยากจน อ่อนแอทางเศรษฐกิจ อ่อนแอกทางภูมิปัญญา การได้รับ

ความช่วยเหลือจากครรภ์ตามแนวทางที่ถูกต้องจะเป็นสิ่งที่ดี รวมถึงการอบรมในรายละเอียดการปฏิบัติ

ในการอบรม จากการสังเกตของนักวิจัยบางครั้งบางหลักสูตร เช่น หลักสูตรสอนอาหาร ผู้สอนบางคนไม่ลงลึกรายละเอียดในเรื่องการเตรียมวัตถุดิน การเก็บวัตถุดิน การปรุงผสมสัดส่วนอาหารที่สะอาด การบรรจุ การปิดผลึก การปิดฉลาก การเก็บผลิตภัณฑ์ การเก็บภาชนะ รอบรู้ การขนส่ง การทำความสะอาดภาชนะ อุปกรณ์การผลิต การปรับปรุงรักษามาตรฐานที่ใช้ในการทำงาน บางคนละเลยบางข้อตอน ทำให้อาหารบดเน่า ไม่ได้มาตรฐาน แต่บางกลุ่มก็สามารถแก้ไขปัญหาตนเองได้ เพราะมีประสบการณ์

การช่วยเหลือจากภาครัฐก็มีปัญหาเช่นกันในเรื่องของการจัดป้าย สนับสนุนการเงิน ครรภ์สอน การจัดหารวัตถุดิน และการใช้เทคโนโลยี การจัดหาให้ไม่ตรงตามที่กลุ่มต้องการ

ความยั่งยืนของเครือข่าย

การพิจารณาความยั่งยืนของเครือข่าย OTOP ในพื้นที่จังหวัดตระงับที่ได้ดังนี้

ปัจจัยนำเข้า (Input)

- คน ได้แก่ผู้นำที่มีความเสียสละ และมีการเรียนรู้สม่ำเสมอ จำนวน 32 กลุ่ม และสามารถใช้ในการพัฒนาอาชีพ
- งบประมาณการช่วยจากครรภ์ ในการอบรมดูงาน ขนสินค้าไปจำหน่าย
- การจัดการภายในกลุ่ม โปร่งใส เป็นธรรม แบ่งประโภชน์ให้แก่กันอย่างชัดเจน

ปัจจัยกระบวนการ (Process)

- กระบวนการฝึกอบรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทำย่างต่อเนื่อง รู้จักคิด การใช้ภูมิปัญญา ค้นหาเอกสารลักษณ์ของตัวเอง
- การถ่ายทอดสู่คนรุ่นต่อไป มีข้อมูลสมัยใหม่นำมาใช้ประโยชน์
- การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่น กลุ่มเครื่องแกง กลุ่มเลี้ยงสุกรปลดสารพิษ กลุ่มเลี้ยงแพะ ฯลฯ

ปัจจัยนำออก (Output)

1. ได้ผู้นำที่เข้มแข็ง สินค้าที่มีมาตรฐานเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น เช่น หมูย่าง ขนมเค้ก มีครัวนานาปัช
2. กลุ่มหรือชุมชนเข้มแข็ง ได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน เรียนรู้ร่วมกัน
3. ท้องถิ่นได้รับการพัฒนา โดยมี อบต, เข้ามาร่วมสนับสนุน เช่น การสนับสนุนเงินทุน การให้ใช้สถานที่ เป็นต้น

การวิจัยได้เครือข่าย OTOP หนึ่งเครือข่าย

ตารางที่ 4.5 รายชื่อผู้นำกลุ่ม OTOP ที่เข้มแข็ง

ที่	ชื่อ - สกุล	ผลิตภัณฑ์	ระดับ OPC ที่กลุ่มได้รับ
1	นางกุศล กองมี (ปลวกสือน)	กล้วยซาบ, กล้วยหวาน	5 ดาว, นนช., อย,
2	นางสาวจิวารณ ช่วยระคม	ดอกไม้ประดิษฐ์	5 ดาว
3	นายสุวิทย์ ชูศรี	แกงสลักรูปหนัง	4 ดาว
4	นางบุญริน หนูจันทร์	ไข่เค็ม	4 ดาว
5	นางอารีย์ ทวีสุวรรณ	เครื่องแกง	4 ดาว
6	นางศิริพร นวลชัย	จักสถานกานกล้วย	4 ดาว
7	นายประเวศ ชิตจันทร์	มีดพราง, เครื่องมือ การเกษตร	4 ดาว, Q
8	นางแฉว รักคำ (หัวใจอด)	ขนมจีบ, ขนมปียะ	3 ดาว
9	นางปิยะดา เหนียวข้อย	กะลามะพร้าว	3 ดาว
10	นางสาววรรณา แซ่ด่าน	ต๊อกตาيان, ดอกไม้ใบยา	3 ดาว
11	นางดารัตน์ สิทธิชัย	ผ้าทอ	3 ดาว
12	นายเปลื้อง ช่วยรุย	ทำไวน์	นนช.
13	นางเตียน แซ่ตัน (ลำแคลง)	ปลา干ไม้ประดับ	
14	นางจุฑาทิพย์ จ오헝 (ค่อนไม่คำ)	ปลา干ไม้ประดับ	
15	นางเชาวณี ศรีปล่อง (ในปง)	ข้าวซ้อมมือ	
16	นางราตรี สมนวล (ละมอ)	ขนมโคน้ำ	
17	นางสุพัฒน์ อังคุวิริยะ	ขนมจีบ, ขนมปียะ, เลี้ยง สัตว์	
18	นางเพ็ญศรี จุลบุญรา (นาขุมเห็ด)	ดอกไม้ประดิษฐ์	
19	นางเคลื่อน แท่นสุวรรณ	ทำขนม	
20	นางฉลวย จันทร์ทอง (หน่องวง)	เลี้ยงสัตว์	
21	นางสุจิตร์ นิ่มนวล	ไส้กรอก, หมูหยอง	
22	นางละอียด ทองใบ	ทำขนม	
23	นางบุญเรือน มาสดับ (ละมอ)	ไส้กรอก, หมูแผ่น	
24	นายประมวล ฤทธิ์สุนทร	แซมพู, พวงหรีด, ดอกไม้ จัน, ของชำร่วย	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ) รายชื่อผู้นำกลุ่ม OTOP ที่เข้มแข็ง

ที่	ชื่อ - สกุล	ผลิตภัณฑ์	ระดับ OPC ที่กลุ่มได้รับ
25	นายลาก เอียดไหญ่	ไม้เทพพาโร	
26	นางมิตติ สงขลา	ขนม	
27	นางมนษา ศรีสุด	จักสถาน ไม้กวาด	
28	นายวิทยา เกากกลาง	ขนมปิง, ขนมก้านบัว	
29	นางทองสร้อย เมกฉาย	เครื่องแกง	
30	นายยุพิน سانุสิทธิ์	เครื่องแกง	
31	นางสุชาดา ขวัญเมือง	เครื่องแกง	
32	นางปิยวารรณ ทองพิทักษ์	ไข่เค็ม	

ตารางที่ 4.6 ตัวอย่าง กลุ่มที่ยังอ่อนแอด

ที่	ชื่อ - สกุล	ผลิตภัณฑ์	ระดับ OPC ที่กลุ่มได้รับ
1	กลุ่มสตรีสหกรณ์หนองบัว	เลียงสัตว์	
2	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านโภก.....	แปรรูปอาหาร	
3	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านนาโยงใต้	ร้านค้าชุมชน	
4	กลุ่มสตรีบ้านคลองคุ้ย	ทำขนม, ข้าวซ้อมมือ	
5	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านปากคอม	ถนนอาหาร	
6	กลุ่มสตรีสหกรณ์หนองช้างแಡน	ตัดเย็บเสื้อผ้า	
7	กลุ่มสตรีสหกรณ์ท่าเจี้ว	การเพาะพันธุ์ไม้จำหน่าย	
8	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหัวยนang	เลียงโภเนื้อ	
9	กลุ่มสตรีสหกรณ์วังวิเศษ	ทำพวงหรีด, อาหาร	
10	กลุ่มสตรีสหกรณ์วังมะปรางเหนือ	ตัดเย็บเสื้อผ้า, ทำพวงหรีด	
11	กลุ่มสตรีสหกรณ์รัษฎา	งานฝีมือหัตถกรรม	
12	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหมาก	การแปรรูปอาหาร	
13	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านยำหวี่	ทำไม้กวาดดอกหญ้า	
14	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านสายหวาน-หัวหิน	ทำขนม	

รายชื่อผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร

1	คุณนุชรินทร์	อยู่่ำไพ	ผจก. สหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด
2	คุณศักราช	จำปา	ผจก. สหกรณ์การเกษตรปะเหลียน จำกัด
3	คุณนิคม	เดิมลิ่ม	ผจก. สหกรณ์การเกษตรหาดสำราญ จำกัด
4	คุณนิพนธ์	จันทร์เพชร	ผจก. สหกรณ์การเกษตรเมืองตัวง จำกัด
5	คุณจิราพร	ทيانกิจเจริญ	ผจก. สหกรณ์การเกษตรนาโยวิจัย จำกัด
6	คุณพงษ์พัฒน์	ศรีทอง	ผจก. สหกรณ์การเกษตรกันตัง จำกัด
7	คุณสมพงษ์	ทองดีวงศ์	ผจก. สหกรณ์การเกษตรหัวใจยอด จำกัด
8	คุณอุมา	เจนงาน	ผจก. สหกรณ์การเกษตรรัชฎา จำกัด
9	คุณพินิจ	ศรีนวลทาว	ผจก. สหกรณ์การเกษตรสิเกา จำกัด
10	คุณเอกพงศ์	ชัยพล	ผจก. สหกรณ์การเกษตรวังวิเศษ จำกัด
11	คุณจิรภา	เชยชื่นจิตรา	ผจก. สหกรณ์การเกษตรวังวิเศษ จำกัด

รายชื่อบุคคลที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับกลุ่มสหกรณ์และกลุ่มที่ผลิตสินค้าในเครือข่าย OTOP

การสร้างเครือข่าย ผลิตภัณฑ์ OTOP ช่วงที่ 1 (เดือนพฤษภาคม – กันยายน 2546)

กิจกรรม	ระยะเวลา	กระบวนการ/วิธีการ	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	ข้อสังเกต
1. การสำรวจผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดเลือกจากกระทรวงพัฒนาชุมชนและสังกัดสหกรณ์ที่ได้ผ่านมาตรฐาน 3-5 ดาว และกำหนดนำเข้าขายในจังหวัด	10 วัน (พ.ค.-ก.ย.46)	1.สำรวจกิจกรรมที่มีผลิตภัณฑ์ มาตรฐานหรือสหกรณ์ที่ได้มาตรฐานที่ได้รับการคัดเลือกให้มาติดต่อมาได้ ผู้นำอาชุมนิคมที่ผลิตภัณฑ์มาได้ มาตรฐาน	1. ได้รับข้อมูลจากกลุ่มที่ ผลิตภัณฑ์ที่ได้มามาตรฐานและได้ ผู้นำอาชุมนิคมที่ผลิตภัณฑ์มาได้ มาตรฐาน	1. ผู้นำสหกรณ์ให้รายละเอียดที่เชิงสา ^ง เช่นสีริสีใหม่ในการสร้าง ^{โครง} เครื่องข่ายผลิตภัณฑ์ OTOP
2. ประชุมกลุ่มใหม่ในจังหวัดที่ ชาวบ้านก่อมาโดยให้ผลิตภัณฑ์ ที่ผลิตภัณฑ์คุณภาพดีคุ้นเคย ^{ให้} เหมาะสมแบบปัจจุบันและสอดคล้อง ^{กับ} ความต้องการให้สามารถนำไปใช้ จริงได้ตามที่ตั้งใจ	4 วัน (สค.-ก.ย.46)	2. ให้ผู้นำแต่ละกลุ่มแสดงความ คิดเห็นถึงปัญหาในกลุ่มอย่าง ถ่องแท้และให้ผู้จัดการสารทารณ์ ดำเนินการแก้ไขอย่างประสานงานใน ที่สีการจัดงานร่วมกันให้วยงาน ระดับอำเภอเพื่อนำสินค้าไป จำหน่ายตามงานที่รัฐและเอกชนจัด ^{ขึ้น}	2. ผู้นำกลุ่มที่ผลิตภัณฑ์ ประจำกลุ่มเพื่อนำสินค้าไป สินค้าไปจ้างนำเข้าในต่างจังหวัด ที่สีการจัดงานร่วมกันให้วยงาน ราชการอื่นๆ ที่รับรู้และสนับสนุน ^{ให้} บริบูรณ์สินค้าให้กับกลุ่มต้นของ ให้มีคุณภาพมากขึ้น	2. ผลกระทบชายแดนค่าไฟเพิ่ม ^{มาก} มากขึ้นและกลุ่มสินค้า ^{ไม่ได้รู้จัก} ไม่ได้รู้จักมาตรฐาน ^{ไม่ได้รู้จัก} บริบูรณ์สินค้าให้กับกลุ่มต้นของ ให้มีคุณภาพมากขึ้น
3. การสำรวจกลุ่มที่อยู่ในและรอบนอก ^{ให้} แหล่งความต้องการ	6 วัน (ก.ย.46)	3.แนะนำให้สหกรณ์นำติดต่อกับ ^{กับ} สถาบันที่ผลิตภัณฑ์มาตรฐาน สอบความคุ้มค่าของภาระสูงที่ อยู่ในและการแก้ไขปัญหาโดยนำร่อง ^{แผนการเงิน} ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ของให้ อย่างไรบ้าง	3. ผู้นำสหกรณ์ประจำชุมชนมาชี้ว่าใน ^{กับ} กลุ่มอยู่และมองมาชื่นร่วม 2 กลุ่ม ^{ที่ไม่ได้รับมาตรฐาน} ที่รับรู้จัก ^{ไม่ได้รู้จัก} ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ของให้ ^{ตัวเอง} ให้ มาตรฐานเพิ่มมากขึ้น	3. สมาคมสหกรณ์บ้านคหบฯ ^{ใน} ปรับปรุงสินค้าต้นของให้ ^{ตัวเอง} มาตรฐานเพิ่มมากขึ้น

การสนับสนุนเครือข่าย ผลิตภัณฑ์ OTOP ช่วงที่ 2 (ตุลาคม 2546 – มีนาคม 2547)

กิจกรรม	กิจกรรม	ระยะเวลา	กระบวนการวิธีการ	ผลที่เกิดขึ้น	ข้อสังเกต
1.จัดเวทีชาวบ้านให้กับกลุ่มที่มีสิ่งค่าได้มาตราตรฐานและล่วงมาพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินการตามที่มีมาตราตรฐาน	1.ให้ผู้นำที่มืออาชีพออกให้ความรู้ในกลุ่มที่มีสิ่งค่าได้มาตราตรฐานให้กับกลุ่มที่มีมาตราตรฐาน 2.ประชุมและนำเสนอผลการดำเนินการที่มีมาตราตรฐาน	5 วัน (ต.ค.46)	1.ผู้นำกลุ่มและสมชายในกลุ่มที่มีสิ่งค่าได้มาตราตรฐานที่อ่อนแอกลั่นกลืนค้าไม่ได้มาตราตรฐานสู่ใจและกลับไปปรับปรุงผลลัพธ์จากการดำเนินการต่อไป 2.ผู้ที่มีสิ่งค่าได้มาตราตรฐานจะขอตัวผู้ที่มีสิ่งค่าได้มาตราตรฐานจะขอตัวผู้ที่มีสิ่งค่าได้มาตราตรฐานที่รับสินค้าจากกลุ่มอื่น ๆ รวมกันไปจ้างงานและตกลงอัตราเงินเดือนผู้นำที่มีมาตราตรฐานให้กับหน่วยราชการ การซื้อขายและกิจกรรมทางการค้าที่มีมาตราตรฐานที่ร่วมกันดำเนินการร่วมกัน 3.ความต้องการของตลาดและผู้นำที่มีมาตราตรฐานที่อยู่ทางต้นขององค์กรที่มีมาตราตรฐาน	1.ผู้นำกลุ่มและสมชายในกลุ่มที่มีสิ่งค่าได้มาตราตรฐานที่อ่อนแอกลั่นกลืนค้าไม่ได้มาตราตรฐานที่รับสินค้าได้มาตราตรฐานที่จัดทำโดยการปรับปรุงผลลัพธ์จากการดำเนินการที่มีมาตราตรฐานที่กลุ่มที่มีสิ่งค่าได้มาตราตรฐานที่ได้รับมาตราตรฐานไว้ก่อน	1.ผู้นำกลุ่มและสมชายในกลุ่มที่มีสิ่งค่าได้มาตราตรฐานที่อ่อนแอกลั่นกลืนค้าไม่ได้มาตราตรฐานที่รับสินค้าได้มาตราตรฐานที่จัดทำโดยการปรับปรุงผลลัพธ์จากการดำเนินการที่มีมาตราตรฐานที่กลุ่มที่มีสิ่งค่าได้มาตราตรฐานที่ได้รับมาตราตรฐานไว้ก่อน
2.ให้แก่กลุ่มที่มีสิ่งค่าไม่ได้มาตราตรฐาน “ไปถูกการผลิตสินค้า” มากกว่าที่ได้มารักษาให้สะอาดและล้วงดูแลด้วยน้ำยา漂白剂ให้หมดคราบสีเหลือง	2.ประชุมและนำเสนอผลการดำเนินการที่มีมาตราตรฐาน 3.ลงพื้นที่ตรวจสอบมาตรฐานและการประเมินค่าที่มีมาตราตรฐานที่มีมาตราตรฐานที่ได้มารักษาให้สะอาดและล้วงดูแลด้วยน้ำยา漂白剂ให้หมดคราบสีเหลือง	30 วัน (ม.ค.-ก.พ.47)	2.ลงพื้นที่ตรวจสอบมาตรฐานและการประเมินค่าที่มีมาตราตรฐานที่ได้มารักษาให้สะอาดและล้วงดูแลด้วยน้ำยา漂白剂ให้หมดคราบสีเหลือง	2.ลงพื้นที่ตรวจสอบมาตรฐานและการประเมินค่าที่มีมาตราตรฐานที่ได้มารักษาให้สะอาดและล้วงดูแลด้วยน้ำยา漂白剂ให้หมดคราบสีเหลือง	2.ลงพื้นที่ตรวจสอบมาตรฐานและการประเมินค่าที่มีมาตราตรฐานที่ได้มารักษาให้สะอาดและล้วงดูแลด้วยน้ำยา漂白剂ให้หมดคราบสีเหลือง

กิจกรรม	ระยะเวลา	กระบวนการหรือการ	ผลที่เกิดขึ้น	ข้อสังเกต
3. ประชุมผู้นำ OTOP ห้องน้ำดอย ให้สถานศึกษาที่ได้มาตรฐานและ ไม่ได้มาตรฐานเพื่อหาแนวทาง พัฒนาช่วงต่อไป	2 วัน (วันที่ 47)	3. ประชุมซึ่งประกอบด้วยสิ่งต่อไป จ้าหน่ายในงานแสดงต่าง ๆ ตามที่ทาง ราชการจัดให้ มาตราชูญากษัณ์โดยการทำให้ ตัวบุนสินค้าต่าง ๆ ชีวิตดูใหม่ยิ่ง ผสัตติสินค้า	3. สร้างเครื่องมือในการจำหาอย่าง สิ่งค้าได้จากแหล่งพัฒนา ปรับปรุงสินค้าของตัวเองให้ มาตรฐานมากขึ้นโดยการทำให้ ตัวบุนสินค้าต่าง ๆ ใช้ชีวิตดูใหม่ยิ่ง ผสัตติสินค้า	3. สร้างเครื่องมือในการจำหาอย่าง สิ่งค้าได้จากแหล่งพัฒนา เพิ่มขึ้นและสร้างเชิงพาณิชย์ พัฒนาฝีมือการผลิตสินค้าขึ้น สินค้าภูริษัชจะอง สามารถนำไป แต่งกันกับมาตรฐานปัจจุบัน จะดำเนินการและระดับ จังหวัดเพิ่มขึ้น

การสร้างเครือข่าย ผลิตภัณฑ์ OTOP ชั้นที่ 3 (แขวงชานยน 2547 – กันยายน 2547)
กิจกรรมเครือข่ายผลิตภัณฑ์

กิจกรรม	ระยะเวลา	กระบวนการวิธีการ	ผลที่เกิดขึ้นทั่วไปสู่มุ่งเครื่องหมาย	ข้อสังเกต
1. การนัดประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจโดยผู้นำกลุ่มผลิตภัณฑ์ฯ ประจำปี	2 วัน	- การอธิบายเสนอแนะความเห็นให้สัมครุ่นเช่าร่วม	- ผู้นำจัดการวางแผนการผลิตหลัก สำคัญให้ได้ผลลัพธ์ในทันท่วงทาย	- ผู้นำกลุ่มสนับสนุนในการติดตามแก้ไข ข้อไม่妥 ให้ได้ผลลัพธ์ในทันท่วงทาย
2. การติดตาม ตรวจสอบการผลิต ภายในสู่ภายนอก กระบวนการฯ ดำเนินงานเครือข่าย	5 วัน	- ให้คำปรึกษาจากนักวิจัยและสอบถามความคืบหน้าให้ไวใน กิจกรรมต่อไป	- สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมกันได้ และสามารถนำไปสู่การ พัฒนาผลิตภัณฑ์	- การกำหนดมาตรฐานแห่งคุณภาพที่ การมาตรฐานใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น
3. การประเมินภูมิภาคลุ่ม ผลิตภัณฑ์ฯ ให้ความรู้เชิงลึก	1 วัน	- อธิบายให้เข้าใจเกี่ยวกับการตลาด การพัฒนาหีบห้อย	- กลุ่มใหม่ดึงรือขยายสู่จังหวัด ฝีกอบรมนักการตลาดระดับสูงมาสู่ สมรรถกิจ	- บุตรหลานสมมติใจร่วมบูรณา เพื่อประโยชน์ของชาติอย่างมาก ขยายศิริค้า
4. การประชุมเพื่อติดตามผลการ ประจำปี	1 วัน	- เครือข่ายผลิตภัณฑ์ฯ ได้ขยายไปมาก ปัญหาของกลุ่ม โดยใช้รากการผลิต ที่สูง	- ให้การแก้ไขปัญหาฯ ประสานงานการตลาด	- ผลการดำเนินงานฯ ที่สูงอย่างรับ การช่วยเหลือจากรัฐในการหา โอกาสเดียว

กิจกรรมการสร้าง เครือข่าย OTOP ช่วงที่ 4 (1 ต.ค. 47 – 31 ต.ค. 48)

กิจกรรม	ระยะเวลา	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่เกิดขึ้นบวกสู่/เครือข่าย	ข้อสังเกตุ
1. การประชุมกลุ่มกิจกรรมการ交流 ตามกิจกรรมสินค้า ระดับจังหวัด	2 วัน	1. ชี้แจงที่ชาบานให้แต่ละกลุ่มและตั้งเป้าหมายในการหน้าในการผลิตสินค้า การแก้ไขปัญหาและลักษณะทางค่าวาเนชีร์ ของแหล่งจราจร	1. ผู้นำต้องการขยายพร้อมให้การร่วมแสดงสินค้าที่ กทม.	1. ผู้นำต้องการขยายสินค้า ต้องการรับฟังตลาดเพื่อ
2. การจัดประชุมร่วมกับเครือข่าย องค์กรปกครองพื้นที่ ประจำช่วงหน้าหนาว	1 วัน	2. ชี้แจงที่ชาบานให้และแสดงความต้องการร่วมกับองค์กร จัดทำกิจกรรม ผลิตสินค้า ร่วมกันในการทำกิจกรรม ผลิตสินค้า สหกรณ์	2. สามารถจับคู่ร่วกันได้ร่วมกันใน การทำกิจกรรม สำหรับสหกรณ์	2. ผู้นำแต่ละหน่วยให้จัดทำร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ เช่นไปร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ
3. ออกเผยแพร่เมืองสู่เมืองเพื่อติดตามผลิตสินค้ารายใหม่	5 วัน	3. สำรวจและพัฒนาศักยภาพสินค้าตามตัวติดตาม ประเมินผล	3. สำรวจพัฒนาศักยภาพ การเดินร่องรอย การซื้อขาย ตลาดใหม่	3. สามารถต่อยอดการให้เชิงวิจัย ช่วยหาตลาดใหม่

7. เครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดตรัง ประกอบด้วยกลุ่ม ภูเขา ป่า นา ทะเล กลุ่มภูเขา หรือเรียกชื่อเต็มว่ากลุ่มอนุรักษ์ป่าเชิงภูเขารหัต กลุ่มป่าหรือเรียกว่า กลุ่ม อนุรักษ์ป่า หรือบางหมู่บ้านเรียกว่ากลุ่มอนุรักษ์ป่าตันน้ำแล้วตามด้วยชื่อหมู่บ้านหรือตำบล กลุ่มนา หรือกลุ่มอนุรักษ์ที่ระบับลุ่ม คือป่าพืชพันธุ์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ เช่น ตันสาคร ตันจาก หรือ กลุ่มแก้ปัญหาชุมชนในเมือง กลุ่มทะเล เรียกว่ากลุ่มอนุรักษ์ทะเลหรือป่าชายเลน และตาม ด้วยชื่อหมู่บ้าน แต่ละกลุ่มสามารถแยกเป็นกลุ่มย่อย ดังนี้

กลุ่มอนุรักษ์ป่าตันน้ำและภูเขารหัต จำนวน 25 กลุ่ม กระจายใน 6 อำเภอ คือ อำเภอรังษฎา หัวยอด เมืองตรัง นาโยง ย่านตาขาว ปะเหลียน และหาดสำราญ

กลุ่มอนุรักษ์พื้นราบเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในพื้นราบ มี 8 กลุ่ม ในอำเภอเมือง ตรัง อำเภอวังวิเศษ สีแกะ และกันตัง

กลุ่มอนุรักษ์ทะเลและป่าชายเลน มี 22 กลุ่ม ในอำเภอสีแกะ กันตัง ปะเหลียน ย่าน ตาขาว และกิ่งหาดสำราญ ตามชายฝั่งทะเล ความยาว 119 กิโลเมตร

บทบาทของนักวิจัยพื้นที่คือการนัดประชุม จัดเวทีชาวบ้าน และการเก็บข้อมูล แนวคิด เกี่ยวกับการสร้างเครือข่าย มีหมู่บ้านเป้าหมายที่ผู้นำมีความเข้มแข็ง และให้ข้อมูลได้ ตลอดเวลา จำนวน 20 หมู่บ้าน(กลุ่ม) ได้แก่ กลุ่มประมงพื้นบ้าน กลุ่มอนุรักษ์ป่าสาคร กลุ่ม หยาดฝน กลุ่มอนุรักษ์ป่าคลองเงา

บทบาทในการเข้าร่วมจัดกิจกรรมในกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มประมงพื้นบ้านมีการจัดตั้ง ธนาคารประมงพื้นบ้าน กลุ่มอนุรักษ์ป่ามีกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มผลิตเครื่องแกง กลุ่ม หัดถกรรม กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชึ้นกลุ่มกเป็นชื่อกิจกรรมย่อย ๆ นักวิจัยพื้นที่จะนัด ประชุมเก็บข้อมูลและตอบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการต่าง ๆ และสอบถูกต้องการประชุม เครือข่าย

เครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติ แบ่งจาก 4 กลุ่มใหญ่แล้วประกอบด้วยเครือข่ายย่อย 8 เครือข่ายกิจกรรม ดังนี้

1. เครือข่ายประมงพื้นบ้าน
2. กลุ่มอนุรักษ์ป่าตันน้ำเขารหัต
3. กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน
4. กลุ่มหยาดฝน
5. ธนาคารประมงพื้นบ้าน
6. กองทุนพัฒนาชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน
7. กลุ่มผู้เลี้ยงกุ้งเชิงเกษตรอินทร์

8. กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ความเป็นมา

เครือข่ายอนุรักษ์เป็นเครือข่ายทางสังคมที่ใหญ่ที่สุดในการจัดสรุปองค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดตรัง มีสมาชิกรวมประมาณ 60,00-70,000 คน กลุ่มต่างๆ จำแนกออกได้ตามกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้

1. เครือข่ายประมงพื้นบ้าน ประกอบด้วยกลุ่มเรือประมงขนาดเล็ก จำนวน 65 หมู่บ้าน ประชากรรวม 50,000 คน กระจายอยู่ใน 4 อำเภอ กิจกรรมหลัก คือการทำประมงและทำการค้าขายเลนและทรัพยากรใต้ทะเล จนสัตว์น้ำลดน้อยเกิดความเดือนร้ายต่อการประกอบอาชีพประจำวัน

2. กลุ่มอนุรักษ์ต้นน้ำเขารรทัด ประกอบด้วยผู้นำชุมชนแบบເຕັກເຫັນຂອງເຫັນ 56 หมู่บ้านและกลุ่มพื้นราบ 8 หมู่บ้านรวมตัวกันปกป้องป่าต้นน้ำริเวณเขารรทัด เนื่องจากกรมป่าไม้สมัยก่อนเข้ามาบุกบุกรุกป่าสงวน และเกิดข้อพิพาทกัน ครั้งแรกชาวบ้านรวมตัวกัน เพื่อประท้วงหน่วยงานรัฐ แต่ภายหลังผู้นำต่าง ๆ พยายามเจรจากับตัวแทนรัฐให้คนอัญญากับป่าได้ ส่วนกลุ่มในพื้นบ้านก็พยายามรักษาต้นน้ำลำนำ เช่น รักษาแม่น้ำตรัง รักษาคลองลำงา รักษาป่าสาคร ฯลฯ

3. กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน เกิดขึ้นเนื่องจากการเลี้ยงกุ้ง โดยนายทุนเข้าไปทำลายป่าชายเลน ทำนา กุ้ง และสภาพป่าเสียหายชาวบ้านในเขต ตำบลเขามัยแก้ว อำเภอสีเกา ลูกขี้นต่อสู้ไม่ให้นายทุนเข้ามาบุกรุก ปัจจุบันสามารถรักษาป่าชายเลนไว้ได้เกือบทั้งอำเภอสีเกา

4. กลุ่มหยาดฝน เป็นกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนเช่นกัน แต่ได้เริ่มบทบาทมาก่อนเนื่องจากทรัพยากรทางทะเลลดลง การทำมาหากินลำบาก ชาวประมงพื้นบ้านจึงรวมตัวกันรักษาทะเล รักษาปลาพะยูน ร่วมกับกรมอนุรักษ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

5. ธนาคารประมงพื้นบ้าน เป็นผลมาจากการประมงพื้นบ้านเข้าไปอนุรักษ์ทะเล และได้รับเงินช่วยเหลือจากกองทุนเพื่อสังคม 35.87 ล้านบาท แล้วนำมารบริหาร แบ่งเป็น 11 เขต ใน 44 หมู่บ้านชาวประมง เพื่อเป็นกองทุนสวัสดิการต่าง ๆ

6. กองทุนพัฒนาชุมชนชาวประมง เนื่องจากมีธนาคารหมู่บ้าน และเงินกองทุนอื่น ๆ เข้ามายัง กองทุน ชาวบ้านนำตอกผลจากเงินของธนาคารประมงพื้นบ้านมาจัดตั้งเป็นกองทุนพัฒนาชุมชนชาวประมง เพื่อแยกการบริหารออกจากเป็นกลุ่มย่อย แต่ศักยภาพกระจายไปทั้ง 4 อำเภอ

7. กลุ่มผู้เลี้ยงกุ้งเชิงเกษตรอินทรีย์ เป็นกลุ่มใหม่ที่จัดตั้งขึ้นปีเศษ แต่มีศักยภาพสูง ใน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากเกิดผลพวงเมื่อการเลี้ยงกุ้งประสบความล้มเหลว เกิดโรคระบาด และนายทุนผู้เลี้ยงกุ้งประสบกับการขาดทุน จึงเกิดการตื่นตัว เรื่องการเลี้ยงกุ้งปลอดสารพิษ ส่วนใหญ่กระจายในอำเภอตั้ง ปะเหลียน และย่านตาขาว

8. กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นกลุ่มที่ข้าราชการในอำเภอ กันตั้งได้เปลี่ยนเส้นทางชีวิต โดยจัดตั้งกลุ่มท่องเที่ยวชื่น แบบ Home Stay มีการล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลน มีที่พักอาหารทะเลบริการนักท่องเที่ยวในราคากู๊ก

การสร้างเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทั้ง 4 กลุ่มใหญ่ได้แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มกิจกรรมย่อย ให้เป็นเครือข่ายเดียวกัน ปัญหาที่ค้นพบคือ

1. วัตถุประสงค์การเป็นเครือข่าย ผู้นำแต่ละคนมีที่มาแตกต่างกัน บางคนก็อาสาเข้ามาเพื่อทำประโยชน์ให้คนในกลุ่มจริง ๆ แต่บางคนมาด้วยตัวแห่งราชการ คือเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นสมาชิกอบต. แต่ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของผู้นำที่ตอบในที่ประชุม คือ “การมุ่งแก้ไขปัญหาในกลุ่มกิจกรรมของตน”

2. การจัดประชุมเครือข่ายโดยนัดประชุมแกนนำ ต้องเดินทางมาประชุมในตัวเมืองชาดงบประมาณที่เป็นค่าเดินทางและค่าเบี้ยเลี้ยง หากการวิจัยของ สกว. ไม่มีการจัดประชุมเครือข่ายจังหวัดจะกระทำได้น้อยลง แต่ผู้นำทุกคนยังยืนเป็นเครือข่ายกันแน่นอน เพราะได้พูดคุยกับครูอาจารย์อีกนทางโทรศัพท์ และในกลุ่มที่มีกลุ่มลี้จะขอ商讨หรือมีอนาคตใหม่บ้าน ธนาคารประมงพื้นบ้านก็มีเงินงบประมาณค่าเดินทาง แต่จะนำมาใช้จ่ายเกิน ความจำเป็นไม่ได้

3. การกำหนดทิศทาง กรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด สำหรับกลุ่มอนุรักษ์ทะเล และกลุ่มท่องเที่ยวจะมีคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด กำหนดชัดเจน แต่กลุ่มอนุรักษ์เชิงเขานำ้ำ พื้นราบ ในระดับจังหวัดไม่มีคณะกรรมการแยกออกจากต่างหาก แต่จะไปร่วมกับกลุ่มอนุรักษ์ทะเล เป็น “กลุ่มอนุรักษ์เครือข่ายจังหวัดตั้ง” แผนงานกรอบการทำงานของชาวบ้านเรื่องที่จะมีการประชุมเมื่อใดและใครทำหน้าที่อะไร ไม่มีกำหนดแน่นอน การประชุมการทำกิจกรรมขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ เช่น การเกิดคลื่นสึนามิในเขตอำเภอชายฝั่ง หมู่บ้านชาวประมงมีความตื่นตัว การเตือนภัยเพิ่มมากขึ้น ตามกระแสและทางราชการเข้าไปกระตุ้นมากกว่า เครือข่ายเข้าไปกระตุ้นให้เกิดการระวังภัย การเสนอแนะในกลุ่ม เครือข่ายอื่น ๆ ในระดับตำบล และอำเภอ นักวิจัยพื้นที่ได้แนะนำให้กลุ่มเครือข่ายอื่น ๆ ได้ศึกษาเอกสารและวิธีปฏิบัติของกลุ่มประมงพื้นบ้านที่มีระบบการทำงานแบ่งโครงสร้างหน้าที่การกิจและการกำหนดตัวบุคคลชัดเจน

ส่วนกองทุนของประมงพื้นบ้านมีหลายกองทุน เช่น กองทุนการศึกษาคนชรา เด็กกำพร้า คนพิการและผู้ป่วยเรื้อรัง โดยหักจากกำไรที่นำเงินไปลงทุน ร้อยละ 5 – 10% ส่วนการคืนทุนต้องคืนทั้งหมด แต่่อนเป็นวงด ฯ และเขากองทุน “อะกาด” ของพื้นของมุสลิมและกองทุนธุรกิจชุมชน และกองทุนลิ่งแวดล้อมที่พื้นของชาวพุทธนำไปใช้ได้ ทั้งกองทุนพัฒนาอาชีพ และกองทุนสวัสดิการ กำหนดเป็น “11 โซน หรือ 11 ธนาคารชุมชน”

ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วยกลุ่มอนุรักษ์ป่าตันน้ำ ภูเขา รวมเรียกว่า “ภูเขา” และ “ป่า” กลุ่มแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ราบลุ่มแม่น้ำตั้ง และลิ่งแวดล้อมเป็นพิษชุมชนแออัดในเมืองเรียกกลุ่มนี้ว่า “นา” และอนุรักษ์ป่าชาย

เล่น ประกาศงトイ้ะเล เรียกว่า “ทะเล” จึงเกิดคำสัมผัสในจังหวัดตั้งต่อกลุ่มนักวิจัยและบุคคลที่ทำงานวิจัยว่า “เกลอ เขา ป่า นา ทะเล” เครือข่ายสำคัญที่เป็นกลุ่มอนุรักษ์เชิงเขาราบทดที่เป็นป่าตันน้ำมีแนวเขตตั้งแต่ อำเภอรังภู อำเภอหัวยยอด เมืองตรัง นาโยง ย่านตาขาว และปะเหลียน เป้าหมายของการอนุรักษ์ป่า คือ “ทำอย่างไรให้คนอยู่ร่วมกับป่า” อยู่กับผืนป่าได้ยั่งยืน

ช่วงที่ 1 (เมษายน 2546 – กันยายน 2546) นักวิจัยพื้นที่ส่วนใหญ่ตัดสินใจนำเครือข่ายอนุรักษ์ป่าเชิงเขาราบทดเข้าร่วมและประสานกลุ่มผู้นำในพื้นที่เก็บข้อมูลการเรียนรู้

การปฏิบัติงานของนักวิจัยได้ออกสำรวจสภาพทั่วไปของแต่ละกลุ่ม ใช้นักวิจัยในพื้นที่การตั้งประเด็น ตั้งคำถามให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็น เรื่องสภาพปัญหาประมาณ 20 นาที แต่ละคนแสดงออกถึงปัญหาความยากลำบากในการใช้ชีวิต การประกอบอาชีพประมง การเลี้ยงกุ้ง การอนุรักษ์ป่า การอนุรักษ์ต้นน้ำในพื้นราบ จากการเปรียบเทียบของนักวิจัย พบร่วม กลุ่ม อนุรักษ์ป่าตันน้ำเทือกเขาราบทด จะได้เปรียบเนื่องจากได้ปลูกยางในเขตป่ากันชน และราคายางสูง ส่วนผู้เลี้ยงกุ้งมีปัญหาหนึ่สิน และกลุ่มประมงพื้นบ้าน ไม่มีหนี้แต่ใช้ชีวิตไม่ทันกับสังคม ยุคปัจจุบัน เพราะรายได้น้อย สภาพครอบครัวจึงดูยังยากจน แต่เมืองเก็บ ส่วนกลุ่มท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์เป็นกลุ่มใหม่สุด แสดงความเห็นน้อย แต่ต้องการเข้าร่วมกลุ่ม เพราะได้การอนุรักษ์ป่าชายเลนมากขึ้น

ช่วงที่ 2 (ตุลาคม 2546 – มีนาคม 2547) นักวิจัยพื้นที่เข้าไปสำรวจและสอบถามข้อมูลวัตถุประสงค์หลักคือการให้เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็งมากขึ้น เปรียบเทียบช่วงที่ 1 กับช่วงที่ 2 กลุ่มอนุรักษ์มีการติดต่อประสานงานภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มมากขึ้น แต่ทางราชการออกไปดูแลจับกุมบ่อยขึ้นและมีปัญหาขัดแย้งเรื่องการบุกรุกตลอดแนวภูเขาราบทดหลายกลุ่ม ได้นำปัญหามาประชุมในเครือข่าย แต่แก้ไขปัญหาระหว่างรัฐกับประชาชนไม่ได้ ปัจจุบันปัญหาการบุกรุกยังดำเนินอยู่ ในช่วงที่ 2 นี้ นักวิจัยได้กระจายตัวไปเก็บข้อมูลในกลุ่มต่าง ๆ ทั้ง 8 กลุ่ม กิจกรรมแบบไป – กลับต่อวัน โดยไปสังเกต สอบถามปัญหาในการดำเนินกิจกรรมภายใต้หัวข้อที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งที่นักวิจัยได้ตั้งประเด็นขึ้นเอง

1. กรอบของรัฐ ผู้นำเกือบทั้งหมดเห็นว่าหน่วยงานรัฐไม่มีความชัดเจนในการช่วยเหลือการกระตุ้นให้มีกิจกรรมเกิดจากปัจจัยจากคนในกลุ่ม และให้ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ การถ่ายทอดวิชาการด้านการอนุรักษ์ ชาวบ้านต้องการมาก แต่หน่วยราชการมักจะเข้าไปสร้างความขัดแย้งมากกว่าการสร้างสรรค์องค์ความรู้

2. คุณภาพชีวิตของสมาชิก ชาวบ้านที่เป็นสมาชิกเครือข่ายอนุรักษ์ทุกกลุ่มเข้าใจบทบาทผู้นำ มีความจริงจังในการปฏิบัติงานอนุรักษ์ มีเวลาให้กับกลุ่มและบางครั้งก็เสียสละ เช่น การบริจาคเงิน จึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีสมาชิกดีขึ้น

3. การรวมกลุ่มของสมาชิก ในกลุ่มกิจกรรมอนุรักษ์ป่าตันน้ำ กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ยังมีการรวมตัวห้อย เนื่องจากผู้ที่มีส่วนยางในแนวกันชน กับผู้มีป่าชายเลนใกล้บ้านให้เกิดการท่องเที่ยว มีน้อยราย แต่กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน กลุ่มหมาดฝน ธนาคารประมงพื้นบ้าน กองทุนพัฒนาชุมชนประมงพื้นบ้าน และกลุ่มเลี้ยงกุ้งเชิงอนุรักษ์ มีการรวมกลุ่มกันหนึ่งเดียวแล้ว การส่งข้อมูลข่าวสารให้แก่กัน การเข้ารับการอบรมโดยภาครัฐเชิญชวนมีอยู่เช่น

4. การระดมทุน กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน ประมงพื้นบ้าน กลุ่มหมาดฝนได้รับ เงินอุดหนุนจากภายนอก และมีการบริหารเงินกันเองภายใต้ผู้นำที่เสียสละ แต่กลุ่มอื่น ๆ ต้องระดมทุนกันเอง เพื่อจัดกิจกรรม การปลูกป่า การอุบัติธรรม

5. การรับข้อมูลข่าวสาร ทุกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารภายนอกไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสื่อสารโดยผู้นำได้รับมอบหมายให้เข้าไปดูแล เพิ่มพูนความรู้ให้ผู้นำ

6. การบริหารความขัดแย้ง กลุ่มที่มีความขัดแย้งกับภายนอกกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอนุรักษ์ป่าตันน้ำเข้าบรรทัด จะขัดแย้งกับภาครัฐ ส่วนกลุ่มประมงพื้นบ้านจะขัดแย้งกับนายทุนเรื่องอาвлาก ส่วนกลุ่มอื่น ๆ จะเกิดความขัดแย้งกับภายนอกน้อยหรือไม่มีเลย ส่วนความขัดแย้งภายใน เท่าที่สำรวจไม่มีผู้นำบริหารการเงินอย่างโปร่งใส ไม่มีปัญหาความขัดแย้งเรื่อง ผลประโยชน์

7. องค์กรแห่งการเรียนรู้ กลุ่มอนุรักษ์ทุกกลุ่ม มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง โดยการสังเคราะห์ทดสอบแบบมาจากผู้นำ เช่น กลุ่มประมงพื้นบ้านก็เรียนรู้มาจากการทำปลาจับสัตว์น้ำ สังเกตแหล่งปลาชุกชุม กลุ่มอนุรักษ์ก็เรียนรู้จากพืชพรรณไม้ สมุนไพร ไม้ป่าที่ให้ผลรับประทานได้ การเว้นป่าไว้ไม่แผ่ถางบางจุดในบริเวณป่าตันน้ำสำคัญ

- กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน มีการเรียนรู้จากหน่วยอุดการปลูกป่าโคงกง สังเกตป่าที่สมบูรณ์จะมีลิงแสลง มีมดแดงมาสร้างรัง ยามนำเข้าจะมีสัตว์น้ำหลายชนิดมาระงับไว้

- กลุ่มหมาดฝน ก็มีการเรียนรู้จากการอนุรักษ์ป่าชายเลนและทะเล

- ธนาคารประมงพื้นบ้าน จัดการเงินทุนแบ่งเป็นเงินไปลงทุน กับเงินให้เพื่อ-br> บริจาค ใช้หลักศาสนาอิสลามเข้ามาเก็บกู้ด้วยกันชาวพุทธสามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารได้ด้วย

- กองทุนพัฒนาชุมชนประมงพื้นบ้าน เรียนรู้คล้ายกับกลุ่มสัจจะอมทรัพย์ มีการออมเงินวันละ 1 – 5 บาท ผู้ใดทุกชั้น級นำไปใช้ได้ หรือนำไปลงทุนให้ผลตอบแทน เป็นเงินบริจาคเพิ่มตามกำลังฐานะ ไม่มีเวลากำหนดการส่งคืน แต่สมาชิกส่วนใหญ่จะคืนเมื่อครบปี

- กลุ่มผู้เลี้ยงกุ้งเชิงเกษตรอินทรีย์ กลุ่มผิดหวังจากการเลี้ยงกุ้งแบบใช้ยา ทุกชนิด ใช้สารเคมีฟ่า เชือจุลินทรีย์ไม่มีอะไรเหลือ แม้กระทั่งจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ภายหลังกลับมาเลี้ยงแบบธรรมชาติ ปลอดสารเคมีทุกชนิด และให้ผลตอบแทนน้อยแต่มั่นคง และถ้าหากราคาคุ้งสูงขึ้นก็จะได้กำไร เพราะลดต้นทุนค่าสารเคมี

- กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นกลุ่มใหม่ การเรียนรู้โดยการพบปะพูดคุยกันในหมู่ชาวบ้านที่อยู่ใกล้ทั่วไป รวมทั้งจากผลกระทบจากการท่องเที่ยว

ช่วงที่ 3 (เมษายน 2547 – กันยายน 2547) ได้ประชุมข้ามเครือข่ายโดยมีกิจกรรม กองทุนหมู่บ้านมาพูดคุยกับกลุ่มอนุรักษ์ตัวย แต่เนื่องจากผู้นำกลุ่มสักจะ กองทุนหมู่บ้าน และ ผู้นำอาสาอนุรักษ์ป้ามีスマชิกเป็นบุคคลคนเดียวที่กันเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้การพัฒนา กิจกรรมอื่น ๆ ขยายผลไปมากขึ้น เช่น การออมทรัพย์ในหมู่บ้าน การจัดกิจกรรม หัตถกรรม จักسانและแกะสลัก งานฝีมือต่าง ๆ ที่เกิดมากขึ้น นอกเหนือใน ช่วงที่ 3 นี้ ผู้นำจากกลุ่มอนุรักษ์ และทีมวิจัยได้เชิญมาร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มลอยฟ้า ให้ผู้นำได้ร่วมหารือปรึกษาการ แก้ปัญหาด้วยกัน แต่เนื่องจากผู้นำแต่ละคนมีเวลาpubประกอบกันน้อย สมหมายหลายใบ มีหลาย ตำแหน่งในชุมชน การประชุมจึงไม่ค่อยเข้มข้น

ประเด็นพุดคุย คือ

1. การแก้ไขปัญหาโดยระบบกลุ่ม ทุกคนเห็นด้วย และได้ปฏิบัติกันมาแล้ว

2. ทีมวิจัยได้นำเสนอการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยใช้วิธีการเศรษฐกิจพอเพียง มีการ ตั้ง ประเด็นทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในเรื่องวิธีปฏิบัติ ที่เห็นด้วย เช่น การประกอบอาชีพแบบ พอมีพอกิน การออม การไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การประกอบกิจการที่เป็นการเสี่ยง แต่กกลุ่ม ผู้ เลี้ยงกุ้ง ไม่เห็นด้วยกับวิธีปฏิบัติ เพราะการเลี้ยงกุ้งเพื่อการพาณิชย์ มูลค่าลูกกุ้งก็เกือบล้าน การ ขาดบ่อปรับพื้นที่ที่เป็นหลักล้าน ถ้าเลี้ยงได้น้อยก็ขาดทุน จึงปฏิบัติแบบพอเพียงไม่ได้

3. การจัดตั้งศูนย์การร้องเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาของเครือข่าย น่าจะมีศูนย์ข้อมูล เครือข่ายอยู่กับหน่วยราชการ แต่ให้บริหารแบบองค์กรอิสระ ซึ่งรัฐอาจจะจัดเงินสนับสนุนมาให้ จำนวนหนึ่งตามความเหมาะสม ตามภารกิจของเครือข่าย

4. การเชื่อมโยงข้อมูลกับเครือข่ายอื่น ๆ ที่มีผู้นำอยู่ในพื้นที่อยู่แล้ว เช่น สหกรณ์อาจจะ เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เพราะครูส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำชาวบ้านในพื้นที่ สำหรับข้อมูล ที่เป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ป่า ทะเล จังหวัดตรัง ไม่มีการ ลงเสริมให้เป็นเครือข่ายเดียวกัน เช่น การพื้นฟูป่าอนุรักษ์ หรือป่าชายเลน ที่สามารถจัดเป็น แหล่งท่องเที่ยวได้

5. การบริหารจัดการเครือข่าย หลายกลุ่มเห็นว่า ควรมีคณะกรรมการเครือข่ายรวม ทุก กลุ่มอาชีพเข้ามาเป็นกรรมการเครือข่ายจังหวัดโดยแบ่งเป็นเขตตามกลุ่มกิจกรรม ซอยแยกเป็น อำเภอ มีประธานเครือข่ายและเลขานุการ

6. ในระยะยาวต้องมุ่งเน้นการพัฒนา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้ แข็งแกร่งมากขึ้น และร่วมกับชุมชนรักแม่ด้ำรังที่อยู่ในเขตเมือง

ทีมวิจัยได้สรุปประเด็นข้อเสนอต่าง ๆ แจกจ่ายไปยังเครือข่ายอื่น ๆ ให้รับทราบ และ นำไปเป็นข้อคิด ให้มีการจัดเวทีชาวบ้านในระดับจังหวัดขึ้น

ช่วงที่ 4 (ตุลาคม 2547 – มีนาคม 2548) ได้ประชุมรวมเครือข่ายอนุรักษ์ต่าง ๆ และมี การจัดกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น เช่น การท่องเที่ยวภูเขาเชิงอนุรักษ์ การปลูกป่าร่วมกับทาง

ราชการเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เพิ่มมากขึ้น ในช่วงที่ 4 นี้ เป็นช่วงที่เกิดคลื่น

สีนามิ ทำให้เกิดกลุ่มอนุรักษ์หันมาพูดคุยเรื่องคลื่นยักษ์ ทั้งนี้ได้ผลกระทบ โดยเฉพาะกลุ่มประมงพื้นบ้านที่มีการเลี้ยงปลาในกระชัง เสียหายมากที่สุด ส่วนการบาดเจ็บล้มตายมีเพียง 2 ราย ในเขตอำเภอหาดสำราญ และพูดถึงการจัดความช่วยเหลือเกษตรกรเมืองสถาบัน ธรรมชาติ ควรมีการวางแผนกำหนดการช่วยเหลือ ผู้นำชาวบ้านได้ยกกรณีคลื่นสีนามิถ้าเกิดขึ้นร้ายแรง จะทำแผนป้องกันไว้อย่างไร เช่น

1. การช่วยเหลือชาวประมง กลุ่มแกนนำที่จะเข้ามาช่วยเหลือ
2. การสำรวจหนี้สิน គรรມีข้อมูลเป็นปัจจุบัน ไม่ใช่เกิดอุบัติภัยแล้วไปสำรวจอย่าว่ามีหนี้
3. การเพิ่มประสิทธิภาพการช่วยเหลือ บุคคลกลุ่มต่าง ๆ เช่น เด็ก คนชรา คนบาดเจ็บ ที่พัก อาหาร และการแพทย์อนามัย น้ำกินน้ำใช้ มีผู้นำที่เป็นเครือข่ายอนุรักษ์อันดามัน ได้ออกไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยในจังหวัดพังงา และได้มาเล่าถึงแผนการที่ควรจะมีขึ้นในชุมชน ชายทะเลตั้งร่อง เพราะในอนาคตอาจจะเกิดขึ้นอีก จึงควรมีแผนเตรียมพร้อมตามภารกิจดังกล่าว ข้างต้น

การจัดประชุมเครือข่ายอนุรักษ์ในช่วงที่ 4 ส่วนใหญ่การพูดคุยไม่สามารถหลุดออกไปจากอุบัติภัยสีนามิได้ จึงให้มาจัดเป็นวงใหญ่ ระดับจังหวัดเพื่อผ่อนคลายเวลาที่แสดงความคิดเห็น ที่เครียดจนเกินไปในระดับชุมชน

โดยสรุปในช่วงที่ 4 การจัดประชุมรวมกับเครือข่ายอื่นมีความเป็นเครือข่ายที่ขยายได้ ไกลกว่า ส่วนข้อเสนอ คือ ต้องการสนับสนุนอุปกรณ์ เช่น เวือตราชการ เงินทุนซื้อน้ำมันเรือ การจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมการเรียนรู้การอบรมให้เยาวชนรุ่นหลังและการวางแผนระดมทุนให้มากขึ้น โดยให้ชุมชนมีรายได้

สำหรับปัญหาและอุปสรรคของนักวิจัย คือไม่สามารถตั้งข้อมูลเชิงลึกได้ เช่น จำนวนครัวเรือนรายอำเภอ แต่ละหมู่บ้าน ตลอดแนวเชิงเขาบรรทัด ที่บุกรุกป่าเชิงเขาไม่คัวร์เรือน มีประชากรจำนวนกี่คน และการปลูกยางในพื้นที่ป่าอนุรักษ์มีจำนวนเท่าใด ซึ่งต้องใช้ เวลาสำรวจ แต่ที่ประชุมเห็นว่าไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสร้างเครือข่าย ทั้งระยะเวลา ต้องอาศัยจำนวนนักวิจัยที่ทำหน้าที่เก็บข้อมูลและงบประมาณจำนวนมาก ที่ประชุมจึงตัดข้อมูลส่วนนี้ออกไป แต่จากการลงทะเบียนผู้เดือดร้อนที่ดินทำกิน ทั้งจังหวัดตั้ง มีจำนวน 47,195 ราย ในจำนวนนี้มีการสอบถามรายที่อาศัยในป่าอนุรักษ์ได้ไปลงทะเบียนไว้ด้วย

กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการประชุมได้เครือข่ายผู้นำอนุรักษ์ป่า ภูเขา พื้นราบในชนบท และเมือง เช่น ชุมชนอนุรักษ์ป่าสาคู อำเภอโน不由 อนุรักษ์ทะเลและกลุ่มองค์กรอื่นๆ กระจายเต็มทั้งจังหวัด การเรียนรู้ของผู้นำแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แต่ที่เกิดของกลุ่มคล้ายคลึงกัน คือ “เกิดปัญหาในการประกอบอาชีพ ปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวัน”

บทบาทนักวิจัยพื้นที่จึงมีความสำคัญ ที่ได้ร่วมสัมผัสชีวิตจริงของชาวบ้านและ การขยายกิจกรรม ต่อยอดกิจกรรมการท่องเที่ยว การอบรมฝึกความชำนาญในการอนุรักษ์ ป่าตัน น้ำ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคต ต้องแยกงานวิจัยออกมาเป็นโครงการย่อยๆ ออกแบบต่างหาก มีพื้นที่ทดลองการเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกันทั้งนักวิจัยและชาวบ้าน จุดเด่น ของเครือข่ายอนุรักษ์ คือ การนำเยาวชนในเมืองไปเรียนรู้ในป่า แต่ทำได้น้อย เพราะไม่มีงบประมาณ จากปี 2545 ถึง 2547 จัดทำได้รุ่นเดียว 20 คน

การทำกิจกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ การจัดเวทีชาวบ้าน โดยให้ชาวบ้านหารือกันเอง ในแต่ละกลุ่มที่มีพื้นที่ติดกับภูเขาริมแม่น้ำ และการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวป่าให้เป็นอาชีพหลักตาม วิสัยทัศน์ของจังหวัดตั้ง ที่ว่า “สรรศ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พัฒนาการเกษตร สู่สากล”

กิจกรรมหรือการทำวิจัยเชิงลึก โดยเก็บข้อมูลพื้นที่ที่ควรส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น มีสัตว์ป่า มีพันธุ์ไม้ มีความงดงามของแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ

การพิจารณาบทบาทนักวิจัย

การพิจารณาบทบาทนักวิจัยตามแนวคิด ปัจจัยนำเข้า Input กระบวนการ Process และปัจจัยนำออก Output พบว่า

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) นักวิจัย การเรียนรู้ร่วมกับชาวบ้านเพื่อสร้าง ประสบการณ์มีเวลาห้อย การสัมผัสในพื้นที่บางกิจกรรมต้องพักค้างคืนอยู่ร่วมหลายวัน เช่น กิจกรรมการอนุรักษ์ทะเล การไล่จับเรือประมงของลูกที่เข้ามาในเขตอนุรักษ์ ต้องเข้าไป พักอาศัยอย่างน้อย 1 เดือน จึงจะเห็นเหตุการณ์และเห็นกิจกรรมหรือกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เข้าบรรทัด ต้องออกเดินทางอย่างน้อย 3 คืน 4 วัน จะเห็นความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรธรรมชาติและนำมาประชุมฉายภาพ เรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย นักวิจัยพื้นที่จึงมีระยะเวลาห้อย ขาดอุปกรณ์การเก็บข้อมูลด้านภาพถ่าย การนำข้อมูล มาประชุมพูดโน้มน้าว ด้วยปากเปล่าจึงขาดน้ำหนัก

- นักวิจัยมีพื้นฐานการทำวิจัยการเก็บข้อมูลนานห้อยจึงทำให้การเก็บข้อมูลเชิงลึก เก็บไม่เป็นระบบ พึงพึงผู้นำเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ จนสาระสำคัญผ่านเลี้ยไป ไม่สามารถจดจำหรือย้อนหลังไปจดจำได้ดี ขาดไหวพริบในการทำข้อมูลให้ได้มาตรฐานของความรู้พื้นที่

- ปัญหาขาดแคลนปัจจัยสนับสนุน การนำข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกิจกรรมตัวผู้นำ ความเสียสละ บทบาทผู้นำการเรียนรู้ของกลุ่มและบทบาทสมาชิกกลุ่ม โดยการนำมาเป็นภาพกิจกรรม และเผยแพร่ออกสู่กลุ่มอื่น ๆ ที่มาร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย ทำได้น้อย ความพยายามที่ได้ผลคือการทำเครือข่ายแกนนำของกลุ่มต่าง ๆ ที่เข้มแข็ง และที่อ่อนแอบให้มาร่วมพิงกันในระดับจังหวัด บทบาทนักวิจัยจึงเห็นความสำคัญมากขึ้น

2. กระบวนการ (Process) เนื่องจากการวิจัยพื้นที่เพื่อทำเป็นองค์กรเครือข่าย การกำหนดนิยามว่าเครือข่ายคืออะไร จะทำให้นักวิจัยพื้นที่เกิดความแตกแยกทางความคิด และไม่สามารถมาร่วมงานกันได้ แต่นักวิจัยส่วนกลาง ได้กำหนดเงื่อนไขการปฏิบัติเกี่ยวกับเครือข่าย คือ ให้มีผู้นำกลุ่มของกิจกรรมการอนุรักษ์ ประมงชายฝั่ง ป่าเขารหัส ท่องเที่ยวทะเลและลุ่มน้ำพื้นที่รากมาประชุมกัน กำหนดประเด็นปัญหาหลักร่วมกัน และการแต่งตั้งกรรมการเครือข่ายจังหวัด ร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ เช่นสหกรณ์ กลุ่momทรัพย์ กลุ่มสังคม องค์กรพัฒนาชุมชน กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น บทบาทของนักวิจัยในกระบวนการจะได้ผลมากกว่าขั้นปัจจัยนำเข้า (Input)

- นักวิจัยได้เรียนรู้จากผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การประสานงานในพื้นที่ การกำหนดแผนการอนุรักษ์ กำหนดการบริหารเครือข่าย อุรุกิจชุมชนของสหกรณ์ กองทุน สวนยาง มีการวางแผนการท่องเที่ยวเพื่อหารายได้เข้าเครือข่ายและเข้ากลุ่มของตน ทั้งที่เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวส่วนตัวของผู้นำบางคน และกิจกรรมท่องเที่ยวของกลุ่ม จากการสังเกตส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมธุรกิจส่วนตัว แต่ปฏิบัติงานในรูปแบบ เพาะปลูกพืช พัฒนาอาชีพ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นคือนักวิจัยได้เรียนรู้ถึงบทบาทของตนและบทบาทผู้นำ ลักษณะการทำกิจกรรม การนำปัญหาเข้าสู่ระบบ การแก้ไขปัญหาแบบ “เครือข่ายจังหวัด” เช่น กิจกรรมการทำท่องเที่ยว กิจกรรมการอนุรักษ์ให้สมาชิกที่เป็นครัวเรือนในกลุ่มต่าง ๆ ได้เข้าใจ

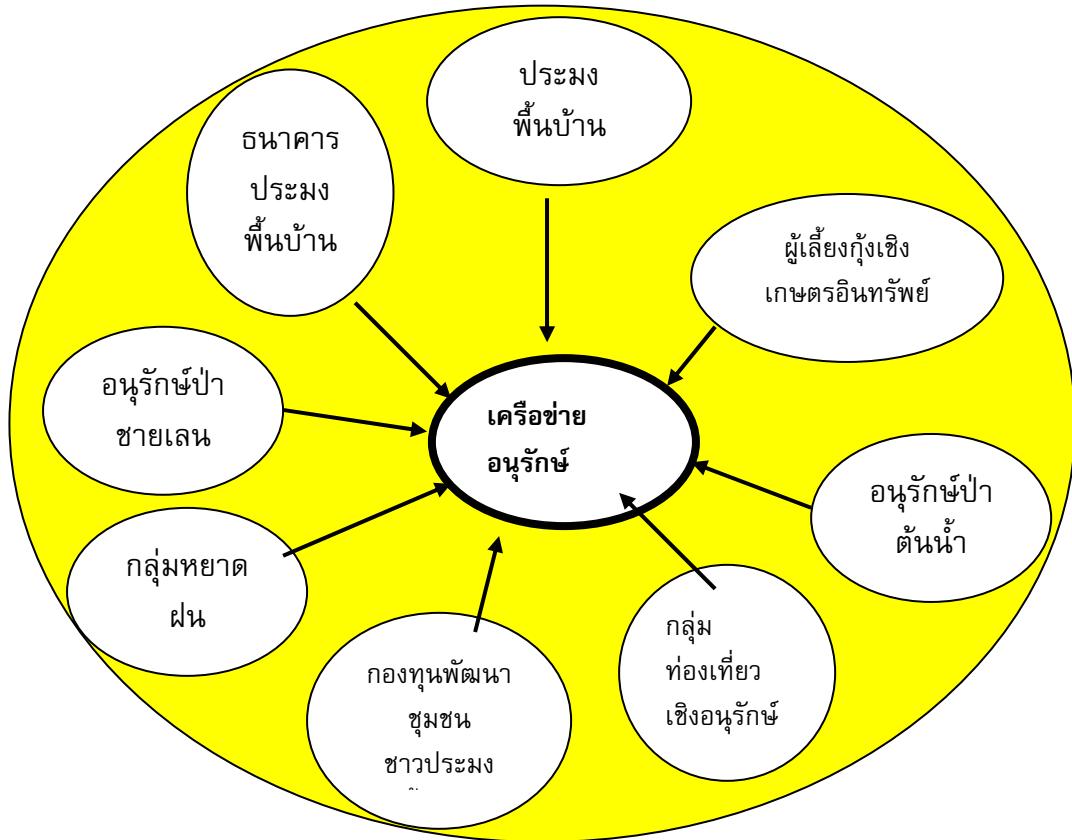
- ความร่วมมือภาครัฐ การสร้างนักวิจัยในพื้นที่มีความจำเป็น โดยให้มีการทำเครือข่ายนักวิจัยระหว่างภาคราชการและภาคองค์กรประชาชนร่วมกัน จัดประชุม สัมมนา จัดกิจกรรมเสริมความรู้ด้วยการทำวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีสังเกตการณ์ วิธีปฏิบัติการเก็บข้อมูล วิธีการนำเสนอ โดยให้ผลงานต่าง ๆ หน่วยราชการหรือองค์กรประชาชน สามารถนำไปใช้ได้ และทางราชการอาจจะให้งบประมาณมาช่วยเหลือเท่าที่จำเป็นหรือกฎหมายเปิดช่องให้

3. ปัจจัยนำออก (Output) นักวิจัยในพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและข้อเสีย คือที่ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่น ข้อดี มีประสบการณ์และสามารถช่วยงานหน่วยงานอื่น ในการออกแบบการวิจัย ส่วนนักวิจัยที่เป็นขององค์กรเอกชน ข้อดีที่อยู่ติดพื้นที่และคลุกคลีกับแกนนำเครือข่ายหรือผู้นำสหกรณ์ร่วมทำกิจกรรมกับผู้นำต่าง ๆ ได้หรือเป็นผู้นำเครือข่ายเอง ข้อเสีย คือ บางคนต้องการงบประมาณและการเรียกร้องจากรัฐ เพื่อให้แก้ไขปัญหา ต่าง ๆ โดยขาดการพิจารณาถึงภาระบทบาทของเขตของหน่วยงานรัฐในพื้นที่

- ความยั่งยืนเครือข่ายนักวิจัย ผู้ที่ได้ผ่านการอบรมการประชุมการจัดเวทีชาวบ้าน มหาดไทยถือเป็นประสบการณ์ รวมถึงการเก็บข้อมูล การนำเสนอรายงาน นักวิจัยคนใดทำได้ก็จะมีความโดดเด่นในกลุ่มและสามารถช่วยงานวิจัยเครือข่ายได้ยาวนาน ส่วนคนที่ประสบการณ์น้อยแต่ต้องการรับความช่วยเหลือ ก็สามารถนำไปฝึกปฏิบัติจริงในสนามกีฬาสามารถเข้าร่วมงานกับผู้อื่นได้ และเป็นแนวทางไปสู่ความยั่งยืน ในที่มีวิจัยเครือข่ายพื้นที่ จังหวัดตั้งครรึ่งเนื่องจากความยั่งยืนมีสูง พิจารณาจากการประชุม การเสนอความเห็น การเก็บข้อมูล และความกระตือรือร้นในการออกแบบไปปฏิบัติงานของผู้นำกลุ่มกิจกรรม และที่มีวิจัย

สรุปบทบาทนักวิจัยกับเครือข่ายการอนุรักษ์ มีจุดเด่นในเรื่องการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้นำ สมาชิกในกลุ่มอย่าง สามารถพัฒนาให้เป็นนักวิจัยท้องถิ่นได้ต่อไป ส่วนนักวิจัยที่เป็น ข้าราชการ ข้อเสีย ต้องรับฟังปัญหาชาวบ้านมาก และโยกย้ายไปที่อื่น ๆ ตามตำแหน่งหน้าที่ ราชการ ข้อดี คือการได้รับความร่วมมือติดจากชาวบ้าน และความยั่งยืนของเครือข่ายนักวิจัย ควรผสมผสานระหว่างนักวิจัยที่เป็นข้าราชการกับประชาชนทั่วไป

แผนภูมิแสดงโครงสร้างเครือข่ายอนุรักษ์

แผนภูมิที่ 4.7 แสดงโครงสร้างเครือข่ายอนุรักษ์

การสร้างเครือข่าย อนุรักษ์วัฒนธรรมชาติ ช่วงที่ 1 (เมษายน 2546 – กันยายน 2546)

กิจกรรม	ระยะเวลา	กระบวนการหรือการ	ผลที่เกิดขึ้น	ข้อสังเกต
1. สำรวจพื้นที่ส่วนที่ไม่ใช่ป่าของบ้าน ต้นเหตุของก่อสร้างวัสดุเชิงมีมนต์ บริหัด และริมแม่น้ำ เสตร์รัง โดยแต่ละ กลุ่มที่มีภารกิจซึ่งผู้นำพะบะราษฎร พร้อมกับทีมวิจัย	5 สัปดาห์ (ก.ค.46)	1. จัดผู้นำที่มีภารกิจและผู้นำท้องถิ่น ให้เข้าร่วมการรักษาป่า อะไหล่แม่น้ำ อตติ ภารกิจซึ่งเป็นเชา อะเล แสง ป่าชายเลน เปรียบเทียบป่าบูชาใน อดีตกับปัจจุบัน	1. ผู้นำได้ให้ข้อมูลถึงภารกิจ เกี่ยวกับการรักษาป่า และทะเลสาบ ให้ทราบ และแนะนำทาง ปฏิบัติงานของสู่ม	1. ผู้นำภารกิจสนับสนุนภารกิจการอนุรักษ์ วัฒนธรรมของผู้เชื้อพันธุ์ แต่ผู้นำไม่ สามารถนำไปประยุกต์ให้สำเร็จ เพราะอย่างมากและเดินทางไป สถานที่
2. นัดประชุมผู้นำกลุ่มอนุรักษ์ทั่วโลก และประเทศไทยเพื่อให้ stemming การแก้ไข และผู้นำได้แสดงความคิดเห็น แนวทางอนุรักษ์ของจังหวัดต่างๆ	3 สัปดาห์ (ก.ย.46)	2. ประชุมผู้นำกลุ่มอนุรักษ์ทั่วโลก และ stemming การร่วมกันเป็น เครือข่าย และปัจจุบันเก็บเป็น เครือข่ายในการอนุรักษ์โดยผู้นำกลุ่ม ต่อไปร่วมกับผู้นำทั่วโลก อุปกรณ์เช่นฯ เอกสารพูดคุยกัน	2. ผู้นำ stemming ภายในกลุ่มต้องการให้ นักวิจัยส่องกล้องภาพประมวล จัดประชุมและเข้าร่วมกันดำเนินการ ให้ป้องกันและดำเนินการ	2. ผู้นำ stemming ให้ความสำคัญในการให้หู ฟังนักวิจัยส่องกล้องภาพประมวล จัดประชุมและเข้าร่วมกันดำเนินการ ให้ป้องกันและดำเนินการ
3. นัดประชุมผู้นำและผู้ประสานงาน เครือข่ายระดับอาเภอ จุดเดียวที่ขาด กลุ่มอยอย ระยะทางกลุ่มอนุรักษ์ป่าชาย เลนกับอนุรักษ์ทั่วโลก	2 สัปดาห์ (ก.ย.46)	3. จัดทำหนังสือในองค์กร ร่วมกันเพื่อสร้างเครือข่ายกับกลุ่ม อื่นๆ ภายในจังหวัดให้สำเร็จการ ประชุมงานประจำที่ค่าวางรักบสมาร์ท เชียงรายและให้ค่าวางรักบสมาร์ท เกี่ยวกับการอนุรักษ์และส่งเสริม ประมงและการอนุรักษ์ป่าชายเลน	3. ผู้นำที่บ้านที่ไม่รู้สึกถูกกดดัน ประชุมงานประจำที่ค่าวางรักบสมาร์ท เชียงรายและให้ค่าวางรักบสมาร์ท เกี่ยวกับการอนุรักษ์และส่งเสริม ประมงและการอนุรักษ์ป่าชายเลน	3. stemming ในการสื่อสารของรุ่นเยาว์ต้องการมา พูดภาษาลุ่มอีห เพื่อแสดง ความเห็นของเยาวชนที่ต้องการ การเมืองของเยาวชนต้องการ เหล่านักหน้ารือต่างกันอย่างรุนแรง

การสร้างเครือข่าย องุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ช่วงที่ 2 (ตุลาคม 2546 – สิงหาคม 2547)
กิจกรรมการสร้างเครือข่ายประมงพื้นบ้าน

กิจกรรม	ระยะเวลา	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่เกิดขึ้นกับสู่ม/เครื่องข่าย	ข้อสังเกต
1. การประชุมผู้นำเครือข่ายสู่ม อนุรักษ์ป่า ต้นน้ำที่อุษาฯ บรรทัด	1 วัน (ตค.46)	- เสนอปัญหาปลารักและแนวทาง แก้ไขปัญหาการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำร่วมกับเครือข่ายท้องถิ่น นำร่วมกับเครือข่ายจังหวัดพัทลุง การแก้ไขปัญหา	- ผู้นำสู่มได้ในการเข้ามาของนักวิจัย เพื่อสร้างเครือข่ายให้สามารถเกิด ความเข้มแข็ง และสามารถสนใจต่อ การแก้ไขปัญหา	- ผู้นำการตื่อรู้เรื่องนาฬิกาชั่วโมง และการประஸานงานกับกลุ่มอีก เพิ่มขึ้น เช่น กิจกรรมอาชีพ
2. ประชุมนักการดำเนินงานของ เครือข่ายอยุธยาอนุรักษ์และ ระหว่างอุทยานแห่งชาติ ท้องถิ่น และสีกลา การติดตามโครงการ อนุรักษ์แหล่ง	10 วัน (พย.46- ธค.46)	- ศูภานสู่มประมงพื้นบ้าน การ อนุรักษ์ป่าชายเลน การทำนากรีเชิง นิเวศที่เมืองท่าลายป่าชายเลน เครือข่ายการอนุรักษ์ชายฝั่ง และ ทะเล ว่ามีประโยชน์อย่างไรบ้าง	- พงประพดดุยบันทึกสู่มและ สมາชนิกเครือข่าย การรวมกันเป็น เครือข่ายการอนุรักษ์ชายฝั่ง และ ทะเล ว่ามีประโยชน์อย่างไรบ้าง	- ผู้นำพื้นดินเครือข่ายและพำน มากกว่า 20 ปี ต้องการให้กล่าว ขยายไปสู่เครือข่ายอีก ๑ ตาหมี สามารถใช้ต่อไป
3. ออกสังเกตการท่องเที่ยว ชายแดนเชียงใหม่	1 วัน	- เครือข่ายผู้นำ และผู้ช่วยผู้นำ ออกสำรวจภูบัติทางผู้นำประมงใน การรักษาแหล่ง	- สรุปปัญหาและสถานที่	- ผู้นำเรียบเรียบอย่างไร ได้ลอง
4. เยี่ยมชมการประมงพื้นบ้าน และ ธนาคารประมงพื้นบ้าน	1 วัน	- ทดสอบความเข้าใจผู้นำเครือข่าย ให้เกิดการประสนงานกับกลุ่ม อนุรักษ์ป่า ภูเขาเทือกเขาบระหัด	- เข้าใจและสนับสนุนผู้นำการ ทำางานเป็นเครือข่าย	- เริ่มเข้าใจว่าเครือข่ายคือการ ติดต่อและเปลี่ยนชื่อสู่แหล่ง ช่าวสารกรอบบุรุษฯ และ ต้องการความช่วยเหลือเรื่อง น้ำมันตราชย์เพิ่ง

การสร้างเครือข่าย อนุรักษ์พัฒนารัฐกรุงเทพฯ
ช่วงที่ 3 (เมษายน 2547 – กันยายน 2547)
กิจกรรมการสร้างเครือข่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๗

กิจกรรม	ระยะเวลา	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่ม/เครือข่าย	ข้อสังเกต
1. การประชุมผู้นำ เครือข่าย	1 วัน	- เสนอญี่ปุ่นหาอนุกรรมการและแนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำการอนุรักษ์ชายฝั่ง	- สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา	- ผู้นำการประชุมต้องรับรองมาข้างหน้า
2. การติดตามดูการ อนุรักษ์ชายฝั่ง	20 วัน	- ดูงานก่อสร้างปรับเปลี่ยนพื้นที่ใหม่	- พัฒนาพัฒนาการรวมกันเป็นเครือข่ายร่วมกับประชาชน	- ผู้นำให้เห็นถึงความต้องการของสาธารณะที่มา
3. ออกสั่งเดตการท่องเที่ยว ชายทะเล	2 วัน	- เครื่องหมายผู้นำ และผู้ช่วยนักจัดออกตู้ การปฏิบัติงานผู้นำประจำ	- สรุบปัญหาและแก้ไข	- ผู้นำเรียบร้อยรับผู้มา ได้ใจ
4. เยี่ยมชมชาวประมงบ้านใหม่	2 วัน	- ตรวจสอบความเข้าใจผู้นำเครือข่าย	- เข้าใจและสนับสนุนให้มาก	- ต้องการความช่วยเหลือเรื่อง ห้องน้ำและน้ำประปา

กิจกรรมการสร้างเครื่องข่ายอนรักษ์ช่วงที่ 4 (๑ ต.ค. ๔๗ – ๓๑ ต.ค. ๔๘)

เครื่องข่ายอุปกรณ์ทรัพยากรบธรรมชาติ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอ

สรุป

การศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มขององค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดตระงบ ใช้วิธีการจัดเวทีชาวบ้านตามทฤษฎีแนวคิด A.I.C.(Appreciation Influence Control) การจัดเวทีชาวบ้านได้กำหนดกลุ่มต่าง ๆ ที่มีลักษณะปัญหาคล้ายกัน หรือมีความต้องการเหมือนกันการศึกษา ใช้นักวิจัยจำนวน 14 คน และเจ้าหน้าที่เก็บข้อมูลในพื้นที่อีก 10 คนกระจายใน 10 อำเภอ ช่วงเวลาการศึกษาตั้งแต่ เมษายน 2546 – มีนาคม 2548 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสตรีและเยาวชนสหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพและผลิตภัณฑ์ กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ชุมชนท่องเที่ยวทะเลตระงบ กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ รวมจำนวนกลุ่ม 1,142 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 193,765 คนรัวเรื่อง มีสินทรัพย์รวม 3,859.35 ล้านบาท

วัตถุประสงค์ในการจัดเครือข่าย เพื่อศึกษารูปแบบ กระบวนการในการเชื่อมโยงเครือข่าย ให้มีความเข้มแข็ง ผลการศึกษาโดยสรุป ดังนี้

1. เครือข่ายยางพารา

เครือข่ายยางพาราเป็นเครือข่ายกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อประชาชนและเศรษฐกิจของท้องถิ่นจังหวัดตระงบมากที่สุด เนื่องจากอาชีพทำสวนยางเป็นอาชีพหลัก รายได้ส่วนใหญ่ของประชาชนก็มาจากการประกอบอาชีพทำสวนยาง การผลิตยางพาราในชุมชนส่วนใหญ่ผลิตแล้วขาย นำยางสดให้เพื่อค้า หรือขายให้กับสหกรณ์กองทุนสวนยาง หรือสหกรณ์การเกษตรที่นำถังขนาด 1500 ลิตรไปวางรับชื้อในชุมชน อีกส่วนหนึ่งสมาชิกนำมาจัดทำแผ่นเป็นยางแผ่นดิบ ส่วนสหกรณ์กองทุนสวนยางก็จะนำมาแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควันชั้นหนึ่ง หลังจากนั้นก็จะนำไปให้ชุมชนสหกรณ์จังหวัดรวมขายให้เพื่อค้าหาดใหญ่ ส่วนรายละเอียดการจัดเครือข่าย คือ

1. รูปแบบ องค์กรเครือข่ายทางธุรกิจ
 2. กระบวนการ หมายถึง วิธีปฏิบัติไปสู่การเป็นเครือข่าย
 3. ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง
- โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รูปแบบ

เครือข่ายยางพารามี 2 รูปแบบ คือ

1. ชุมชนสหกรณ์จังหวัดตระงบ

2. เครือข่ายโรงงานยางอัดก้อน

ชุมชนสหกรณ์

1. รูปแบบองค์กร ชุมชนสหกรณ์จังหวัดตั้ง ประกอบด้วย สหกรณ์กองทุนสวันยาง สหกรณ์ การเกษตร 10 สหกรณ์ และสหกรณ์นอกภาคเกษตร 5 สหกรณ์ รวมเป็น 106 สหกรณ์ แต่ละสหกรณ์ มีสมาชิกผลิตยางมาส่งสหกรณ์ ทั้งน้ำยางสดและยางแผ่นดิบ

2. รูปแบบธุรกิจ ชุมชนสหกรณ์มีรูปแบบทางธุรกิจ โดยรับยางแผ่นดิบรมควันจากสหกรณ์ สมาชิกมาร่วมที่ชุมชนสหกรณ์ การตั้งราคางานชุมชนจะประสานสอบถาม โดยนำราคาจากตลาดกลาง ยางหาดใหญ่ สุราษฎร์ธานี และgrade แล้วมาตั้งราคากลาง ขายให้ฟื้นค้าเอกชนที่หาดใหญ่

3. รูปแบบการจัดผลกำไร ชุมชนจะหักกำไรเป็นค่าบริการ กิโลกรัมละ 30 สตางค์

โรงงานยางอัดก้อน

รูปแบบองค์กร สหกรณ์กองทุนสวันยางเป็นสมาชิกรับมอบโรงงานยางอัดก้อนจาก กรมวิชาการเกษตร เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าไปบริหารโรงงานโดยการนำยางจากสหกรณ์ กองทุนสวันยาง สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรไปอัดก้อน แต่ปัจจุบันยังไม่ดำเนินงาน เพราะ อุปกรณ์โรงงานไม่พร้อมอีกด้านหนึ่งราคายางแผ่นดิบ รมควัน ยังมีราคาสูง การมาอัดก้อนไม่คุ้มทุน

ชุมชนสหกรณ์

มีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

กระบวนการ

1. สมาชิกสหกรณ์การเกษตรผู้ผลิตยาง ส่งมาให้สหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์การเกษตร รวบรวมมาส่งชุมชนสหกรณ์จังหวัดตั้ง

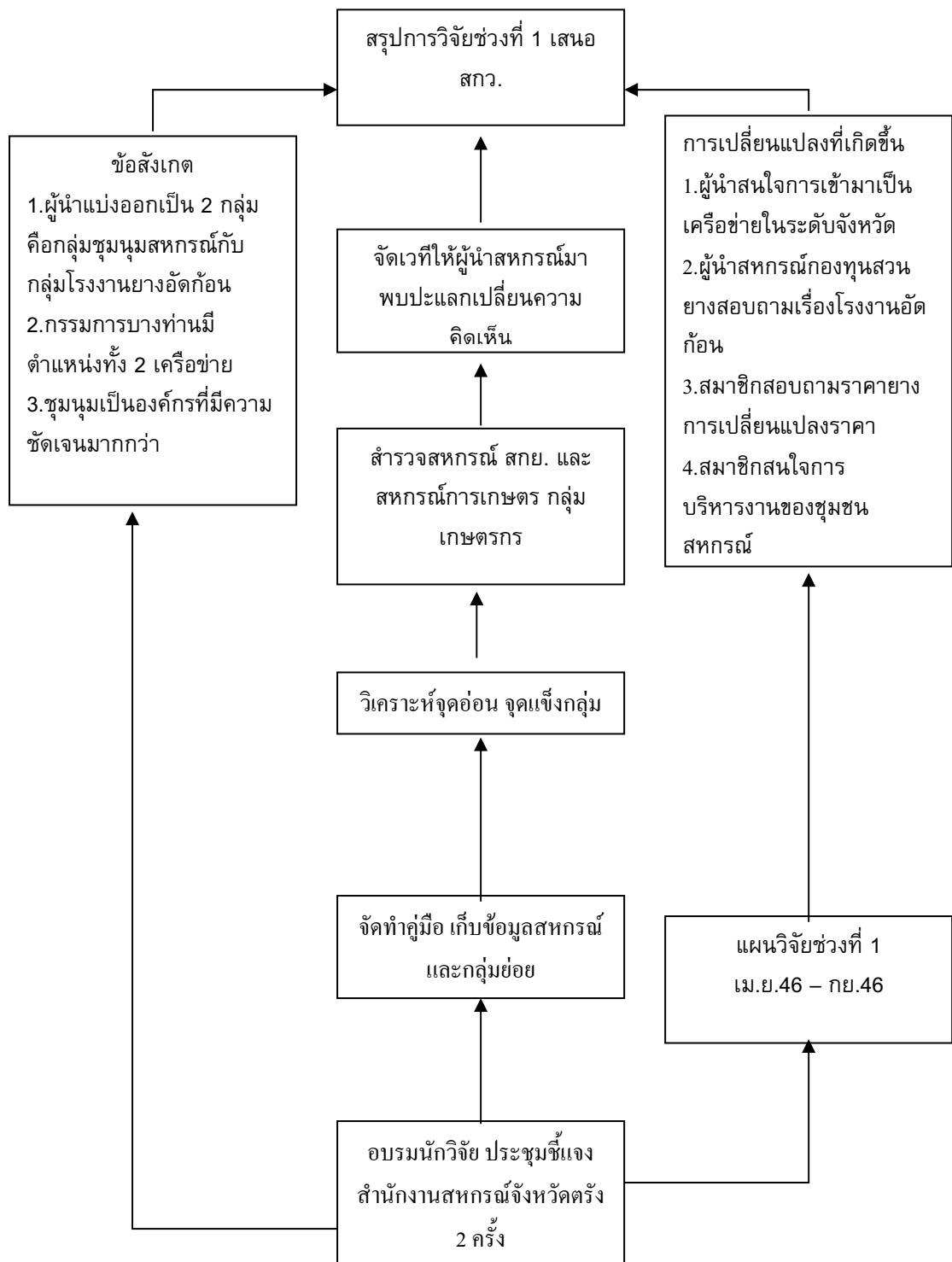
2. ส่วนสหกรณ์กองทุนสวันยางรับน้ำยางสดจากสมาชิกมาแปรรูปเป็นยางแผ่นดิบรมควัน ขันหนึ่ง แล้วส่งมาให้ชุมชนสหกรณ์ กระบวนการแปรรูปจากน้ำยางสดเป็นยางแผ่นดิบ รมควัน ถือเป็น กระบวนการที่สำคัญ คือต้องผลิตให้ได้ยางรมควันขันหนึ่ง

3. สหกรณ์กองทุนสวันยาง รวบรวมน้ำยางให้ไม่หมด จึงส่งเป็นน้ำยางสดไปขายโรงงานเอกชน

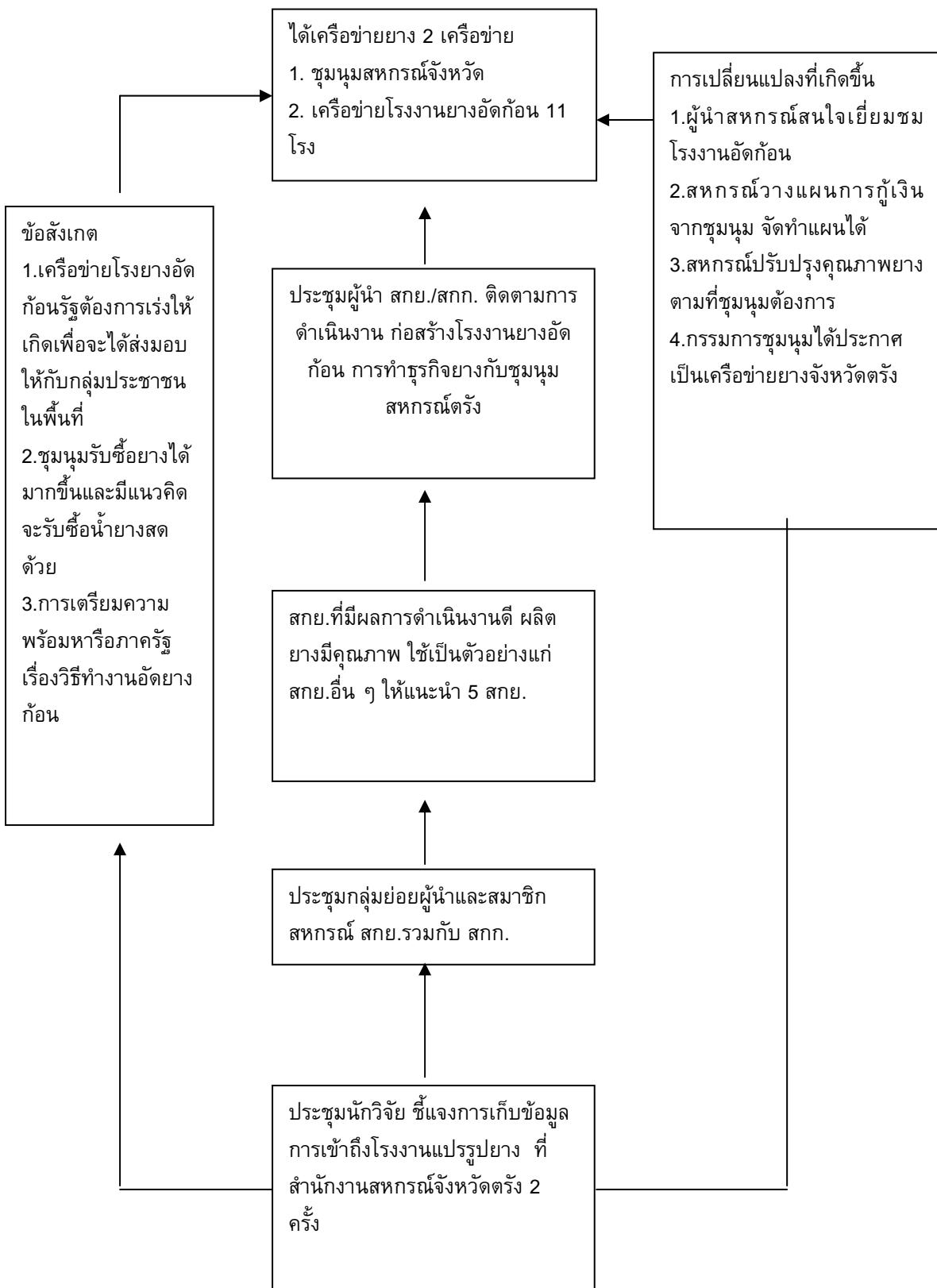
4. สำหรับโรงงานยางอัดก้อนยังไม่มีกระบวนการผลิตยางก้อนเพียงแต่กรมวิชาการเกษตร ได้จัดอบรมไปบางโรงเรือนนั้น เนื่องจากหมุดงบประมาณ

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่าย

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายย่าง ช่วงที่ 1

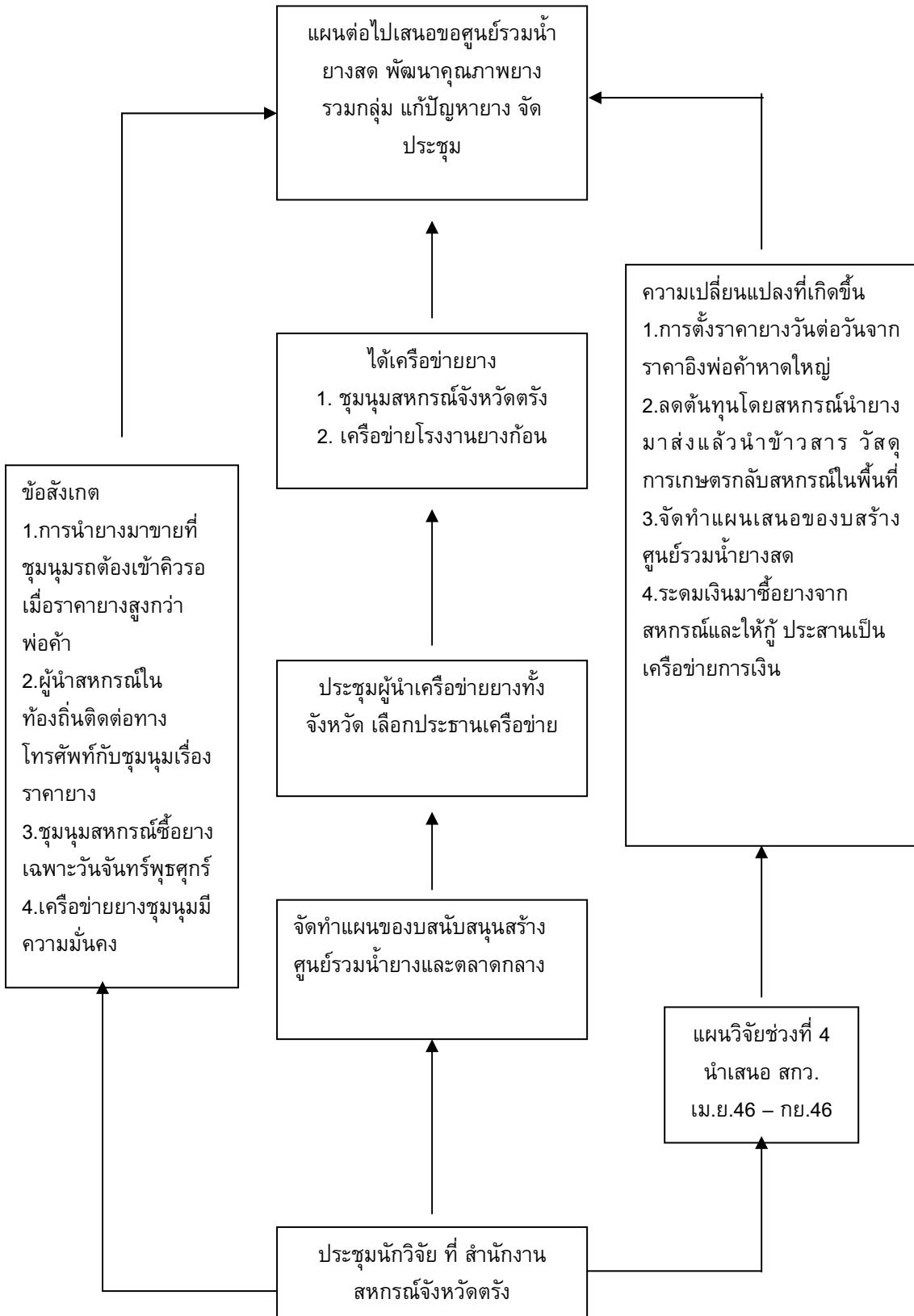
ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายยางช่วงที่ 2

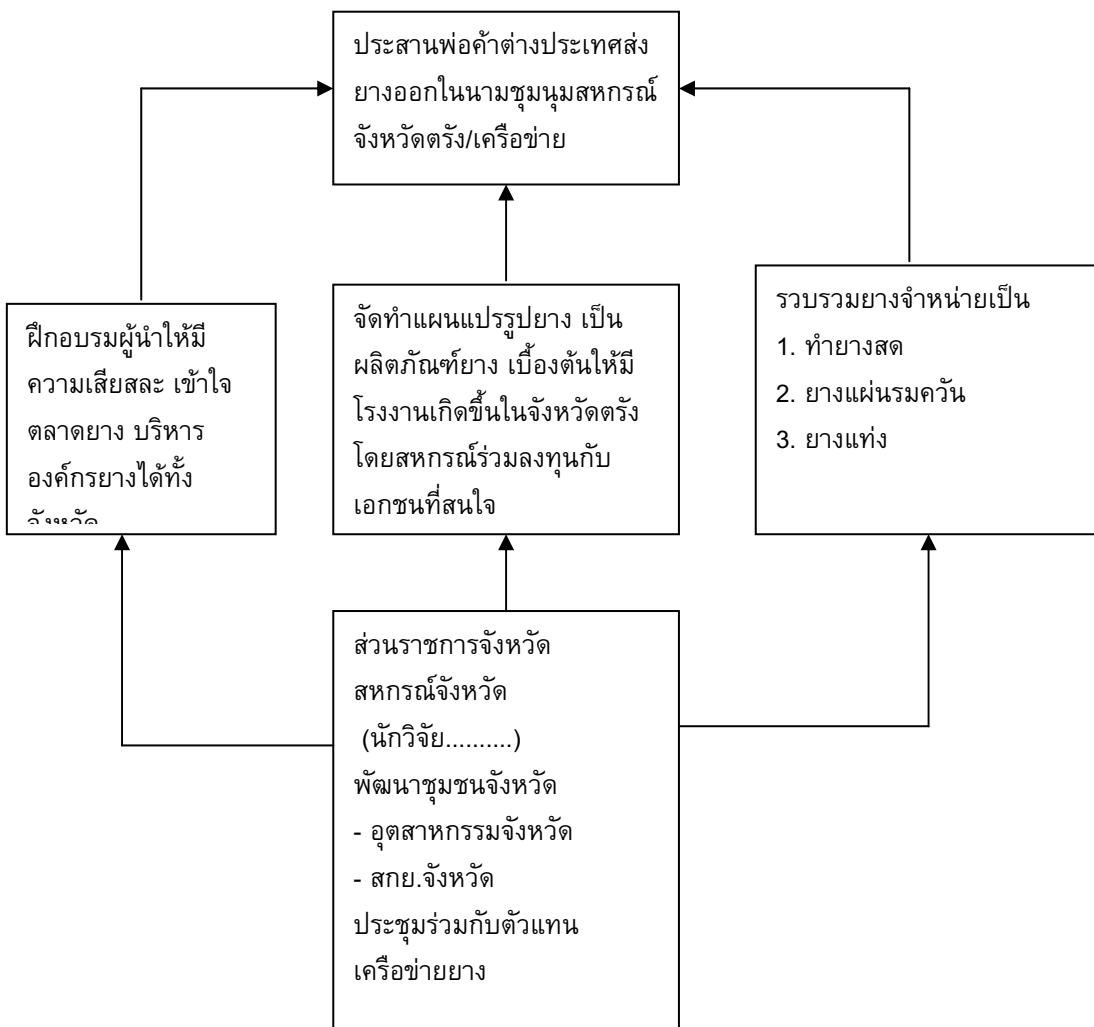
ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายยางช่วงที่ 3

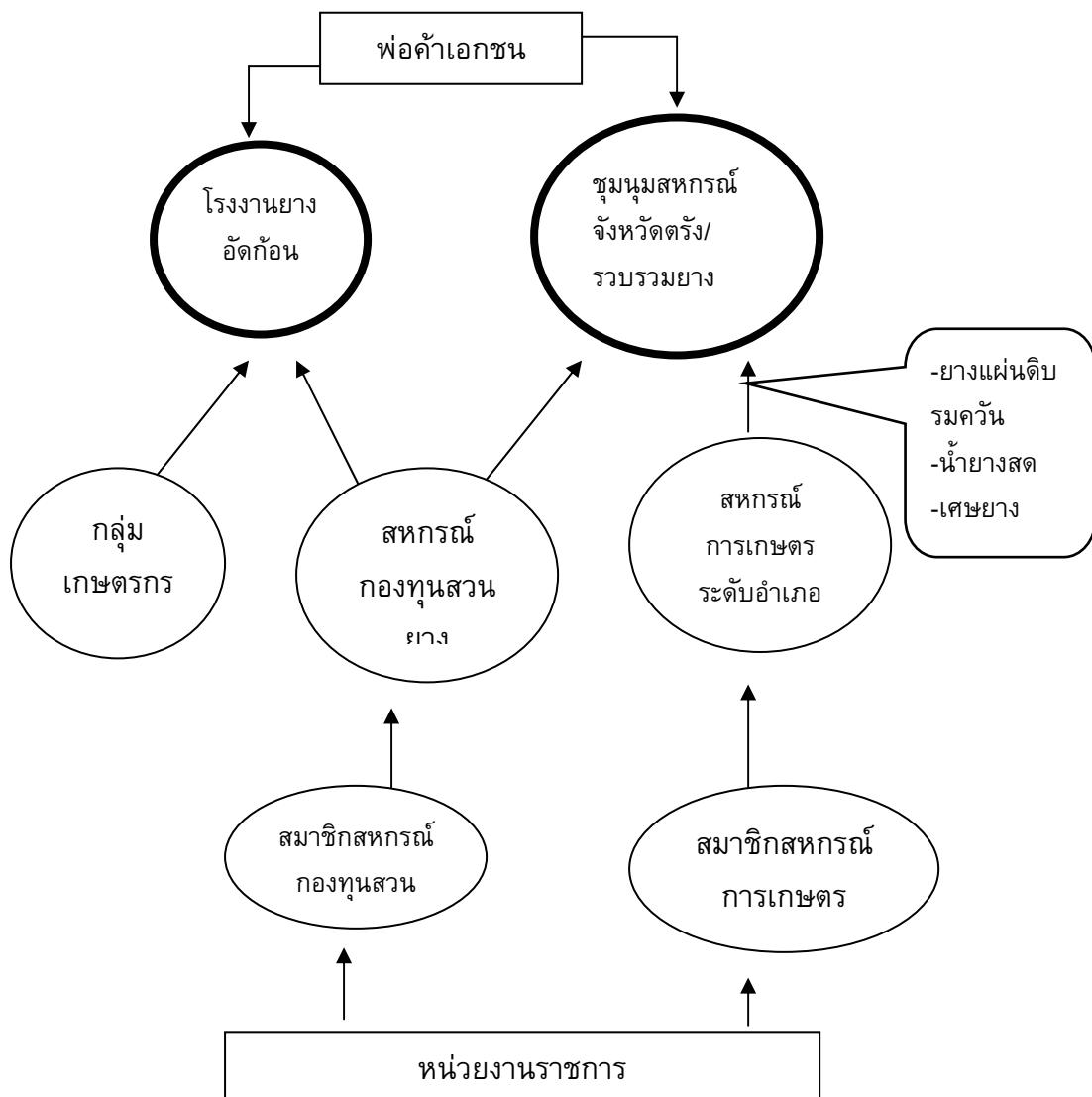
ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายยางช่วงที่ 4

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายยางช่วงที่ 5 (ทีมวิจัยถอนตัว)

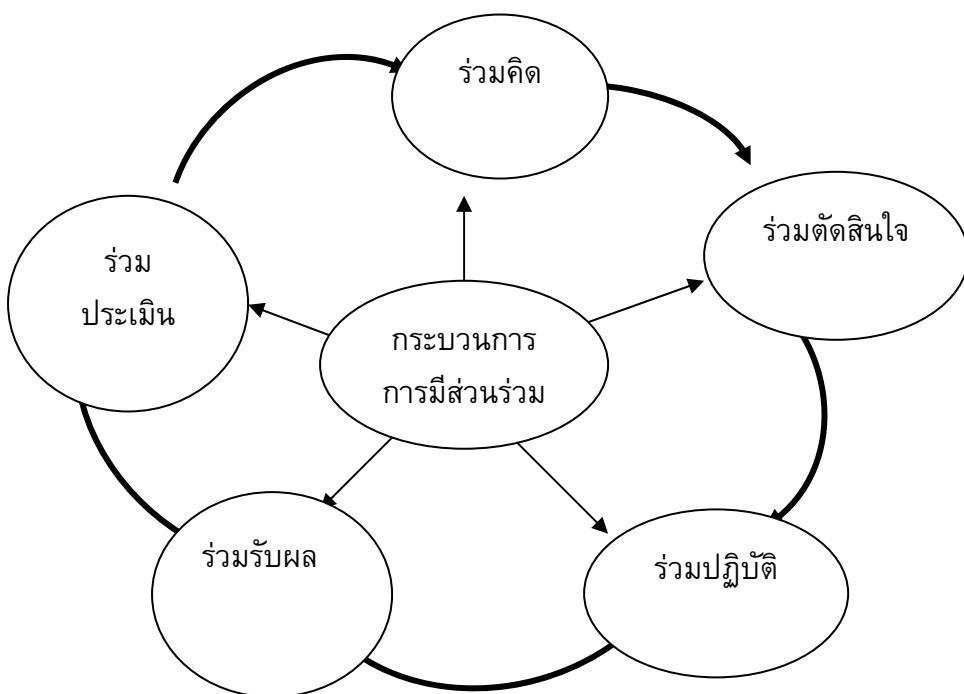
รูปแบบเครือข่ายยางพาราจังหวัดตั้ง

วิเคราะห์ธุรกิจโรงเรียนของสหกรณ์กองทุนสวนาฯ

จุดอ่อน	โอกาส
1. การพัฒนาบุคลากรล่าช้าไม่มีหน่วยงานเข้า พัฒนาจริงจัง 2. บางสหกรณ์ผู้นำขาดความซื่อสัตย์ 3. สมาชิกขาดวินัย นำนำ้มมาผิดกฎหมาย มาส่ง สหกรณ์ 4. มีเงินทุนห้อยในการร่วมร่วมทาง 5. ผลเฉลี่ยคืนสมาชิกน้อย 6. สมาชิกบางสหกรณ์ไม่scrathosa สหกรณ์ 7. กรรมการไม่กี่คนมาทำงานหรือเครือญาติ พรรคพากในกลุ่มคนไม่กี่คน 8. กรรมการขาดความรู้ ไม่เข้าใจในธุรกิจทาง การเงิน บัญชีและการบริหารบุคคล	1. สำนักงานกองทุนฯ จังหวัดสนับสนุน 2. สำนักงานตรวจบัญชีจังหวัดสนับสนุน 3. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสนับสนุน 4. ไม่เสียภาษี 5. นำทางสตดกับราคายางแผ่นรวมวันต่างกัน มาก ทำให้สหกรณ์มีโอกาสแปรรูปไม่เสี่ยง ต่อการขาดทุน
จุดแข็ง	อุปสรรค
1. อยู่ใกล้ตัวตุ่นดีบ 2. มีโรงงานเป็นของตนเอง 3. สมาชิกมาถือหุ้น มีผู้บริจากที่ดินสร้างโรงงาน 4. ผู้นำส่วนใหญ่ภักดีต่อสหกรณ์	1. ไม่พึ่งราคาสูงขึ้นหลายเท่า 2. พ่อค้าคู่แข่งใช้กลยุทธ์ขึ้นราคาน้ำยางสตด 3. พ่อค้ามีทุนมากกว่าสหกรณ์

วิเคราะห์เครือข่ายตามแนวคิดการมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้นำเครือข่ายยางพารา	
กระบวนการ	ผลการปฏิบัติและข้อสังเกต
1.ร่วมคิด	1.ผู้นำส่วนใหญ่แสดงออกถึงปัญหา การแก้ไข เพื่อให้เครือข่ายเดินไปข้างหน้าได้อย่างยั่งยืน 2.ร่วมกันคิดเกี่ยวกับการจัดการภายในสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมกับการเรียกร้องเรื่องราคายางให้สูงขึ้น
2.ร่วมตัดสินใจ	1.การเข้าร่วมเป็นเครือข่ายโรงงานอัดก้อน บางสหกรณ์ยังลังเลการเข็นรับโรงงาน เนื่องจากต้องเป็นหนี้ผูกพันกับกรมวิชาการเกษตร เมื่องานวิจัยเข้ามาร่วม จัดประชุมซึ่งแจงข้อดีข้อเสีย ทุกคนยินยอมเข็นรับโรงงาน 2.ชุมชนสหกรณ์ร่วมตัดสินใจร่วบรวมยางจากสมาชิก และขายให้พ่อค้าในหาดใหญ่วันต่อวัน ตามราคานett ละวันที่ตกลงกัน
3.ร่วมปฏิบัติ	1.ผู้นำร่วมปฏิบัติ โดยการนำยางมาส่งชุมชนสหกรณ์ หรือการไปอบรมทำยางอัดก้อน 2.ร่วมประชุมกับทีมวิจัยของจังหวัด การประชุมกรรมการเครือข่าย 3.ร่วมมาเป็นเครือข่ายโรงงานยางอัดก้อนร่วมระดมเงินฝากไว้กับชุมชน
4.รับผล	1.การดำเนินการรวมยางของชุมชนกำไรมหอยเนื่องจาก การติงราคายางให้สูง ถือว่าประโยชน์ได้กับสมาชิกจากราคายางที่สูงขึ้น 2.โรงงานอัดก้อนมีเพียงอาคาร อุปกรณ์ ยังไม่พร้อมกับการดำเนินงานอัดยางก้อน ทุกร่องร่วมรับผลใช้เป็นที่เก็บวัสดุการเกษตร เช่นปุ๋ย
5.ประเมิน	1.การประเมินเครือข่ายยังไม่มีการประเมินจากการรวม การ แต่จากทีมวิจัย ถือว่า เครือข่ายยางประสบความสำเร็จ คือ 1) ดำเนินงานต่อเนื่อง 2) สมาชิกได้รับประโยชน์ 3) ผู้นำมีความเข้มแข็งและเสียสละ

สรุป เครือข่ายยาง แบ่งออกเป็นเครือข่ายโรงงานอัดก้อน 11 โรงอัด เป็นเครือข่ายประกอบด้วย สหกรณ์กองทุนสวนยาง 71 สหกรณ์ และชุมชนสหกรณ์จังหวัดตั้งอิก 1 เครือข่าย ยอด มีสมาชิกร่วม 101 สหกรณ์ มูลค่าร่วบรวมยางแผ่นดินของชุมชนสหกรณ์ประมาณ 200-300 ล้านบาทต่อปี สามารถดึงราคาภายนอกให้สูงขึ้นโดยเฉลี่ยกิโลกรัมละ 40-50 บาท และชุมชนจะมีส่วนเหลือกิโลกรัมละ 30 สตางค์ ความเข้มแข็งของเครือข่ายยางพาราของชุมชน สหกรณ์จังหวัดตั้ง เกิดจากผู้นำที่เป็นกรรมการ ส่วนใหญ่เสียสละ มีความเข้าใจในระบบตลาดยางและเข้าใจบทบาทตนเอง เช้าใจระบบสหกรณ์ที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของสมาชิก การจัดการภายในชุมชนสหกรณ์ที่เป็นระบบ แต่ยังมีจุดอ่อนคือ การบริหารเงินทุน ขาดแคลนเงินทุน ไม่มีการจัดทำ

แผนระดมเงินทุนให้กับวังช่วงระหว่างสหกรณ์ด้วยกันและระหว่างกลุ่มองค์กรประชาชนอื่น ๆ ยิ่งทั้ง การจัดระบบสารสนเทศภายในไม่เป็นระเบียบ

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดโครงการเพื่อเพิ่มมูลค่าทางพาราโดยการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยาง ให้มี โรงงานเกิดขึ้นในจังหวัดตั้ง การใช้ผลิตภัณฑ์ยางเผยแพร่ให้กับวังช่วงมากขึ้น
2. การกำหนดแผนงานเครือข่าย ต้องให้กระทรวงอุตสาหกรรมเข้ามาร่วมวางแผน เพราะ ศักยภาพสหกรณ์เครือข่ายมีน้อย
3. พัฒนานักวิจัยยางร่วมสถาบันการศึกษา ทดลองวิจัยประรูปผลิตภัณฑ์ยางเชิง อุตสาหกรรม จดลิขสิทธิ์
4. รัฐเป็นสื่อกลางในการประกวดผลิตภัณฑ์ยางประดิษฐ์ที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ของประชาชนให้รางวัลกับนักประดิษฐ์ทุกรุ่น จัดประกวดทุกปีต่อเนื่อง

2. เครือข่ายข้าวสาร

เครือข่ายข้าวสารเป็นเครือข่ายการรวมกันสั่งซื้อข้าวสารจากสหกรณ์ในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีสหกรณ์การเกษตรย่านตาขາว จำกัด เป็นแม่ข่าย ส่วนลูกข่ายเป็นสหกรณ์และกลุ่มองค์กรประชาชนอื่น ๆ

1. รูปแบบ – สหกรณ์การเกษตร กลุ่มสหกรณ์ กลุ่momทรัพย์
2. กระบวนการ – วิธีปฏิบัติรับข้าวสาร และจำหน่ายข้าวสาร
3. ขั้นตอน – การสร้างเครือข่าย ร่วมกันซื้อให้เข้มแข็ง
โดยมีรายละเอียดดังนี้

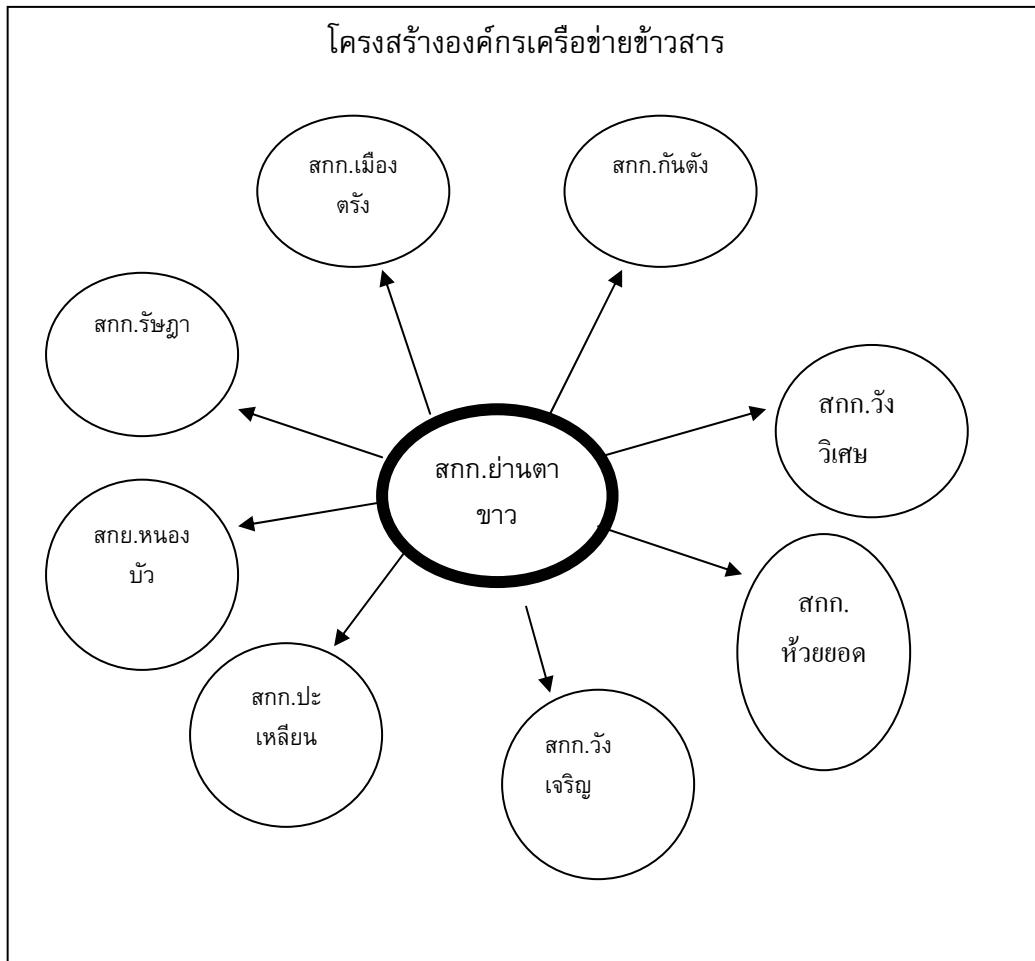
รูปแบบ

1. รูปแบบ อุตสาหกรรม – เป็นการรวมกันซื้อข้าวสาร โดยสหกรณ์การเกษตรย่านตาขາว จำกัด เป็นแม่ข่าย สั่งซื้อข้าวสารรวมกัน 3 สหกรณ์ คือ สหกรณ์การเกษตรห้วยยอด จำกัด และสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด
2. รูปแบบการเชื่อมโยง – โดยสั่งข้าวสารจากสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดบุรีรัมย์ โดยสหกรณ์ทั้งสองจังหวัดจะซื้อต้นกล้ายางพาราไปปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การชำระเงินแบบหักกลบลงกัน ส่วนที่เหลือจ่ายเป็นเงินสด
ชนิดของข้าวสารที่สั่งซื้อเป็นข้าวสารชนิดอ่อนและนิ่ม ข้าวหอมมะลิ ส่วนสมาชิกที่ต้องการข้าวชนิดแข็งก็จะซื้อจากจังหวัดพัทลุง

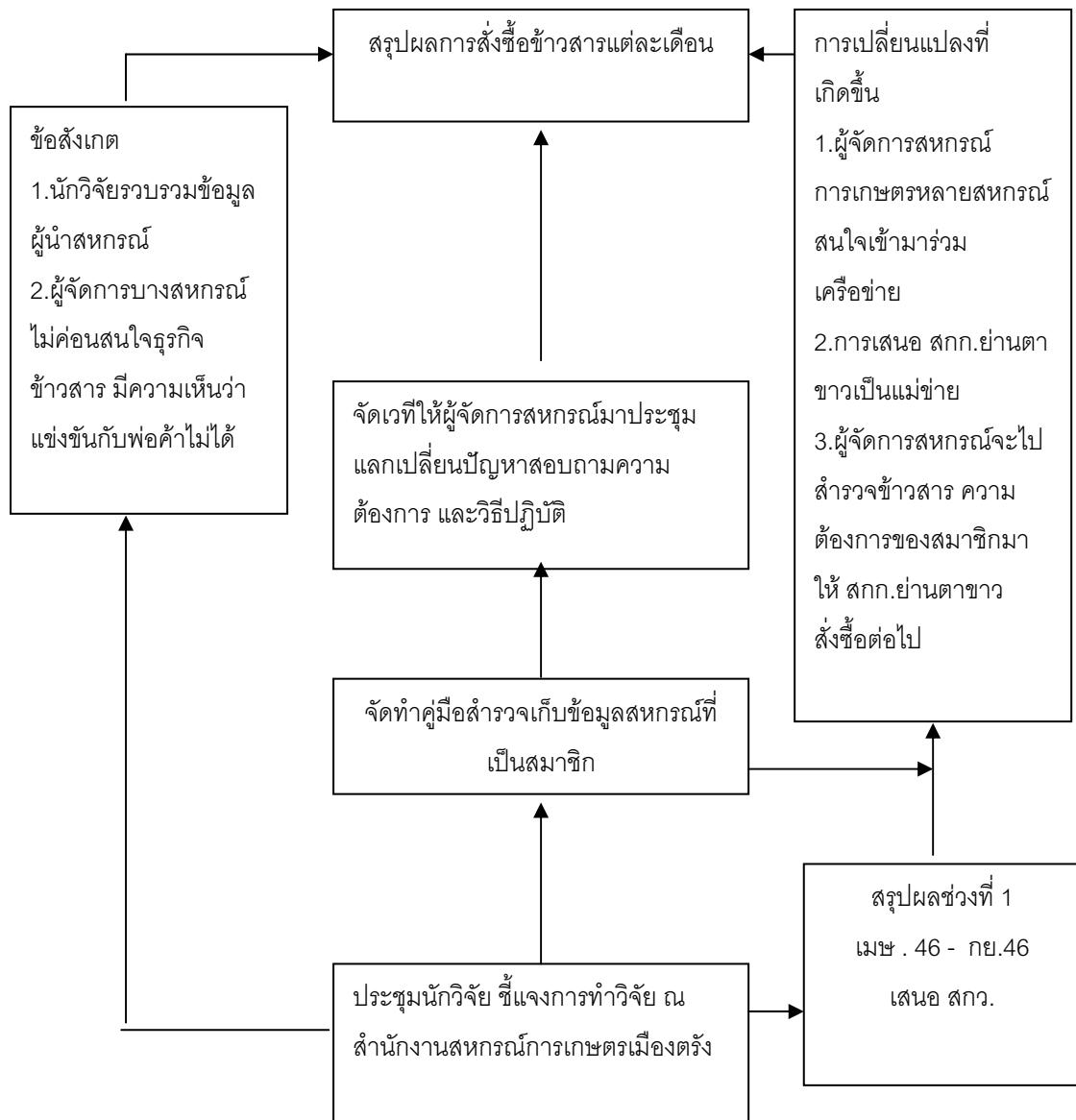
กระบวนการ

1. สหกรณ์การเกษตรที่เข้ามาร่วมเครือข่าย ต้องสำรวจความต้องการของสมาชิกและให้สหกรณ์การเกษตรย่านตาขາว สั่งซื้อข้าวสาร การชำระเงินตกลงกันระหว่างเครือข่ายตามใบสั่งที่ส่งมอบให้สหกรณ์การเกษตรย่านตาขາว
2. รถบรรทุกข้าวสารมาจากการตลาดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และลงข้าวสารจุดแรก ที่สหกรณ์การเกษตรห้วยยอด จำกัด จุดที่ 2 สหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด และจุดที่ 3 สหกรณ์การเกษตรย่านตาขາว จำกัด
3. สหกรณ์ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงมารับข้าวสารไปจำหน่ายให้กับสมาชิกของตนในแต่ละสหกรณ์ แต่ละกลุ่ม รวมทั้งชุมชนสหกรณ์จังหวัดกระปี
4. สหกรณ์การเกษตรย่านตาขາว จะชำระเงินสดทันทีต่อสหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือการให้เครดิต ตามแต่จะตกลงกัน

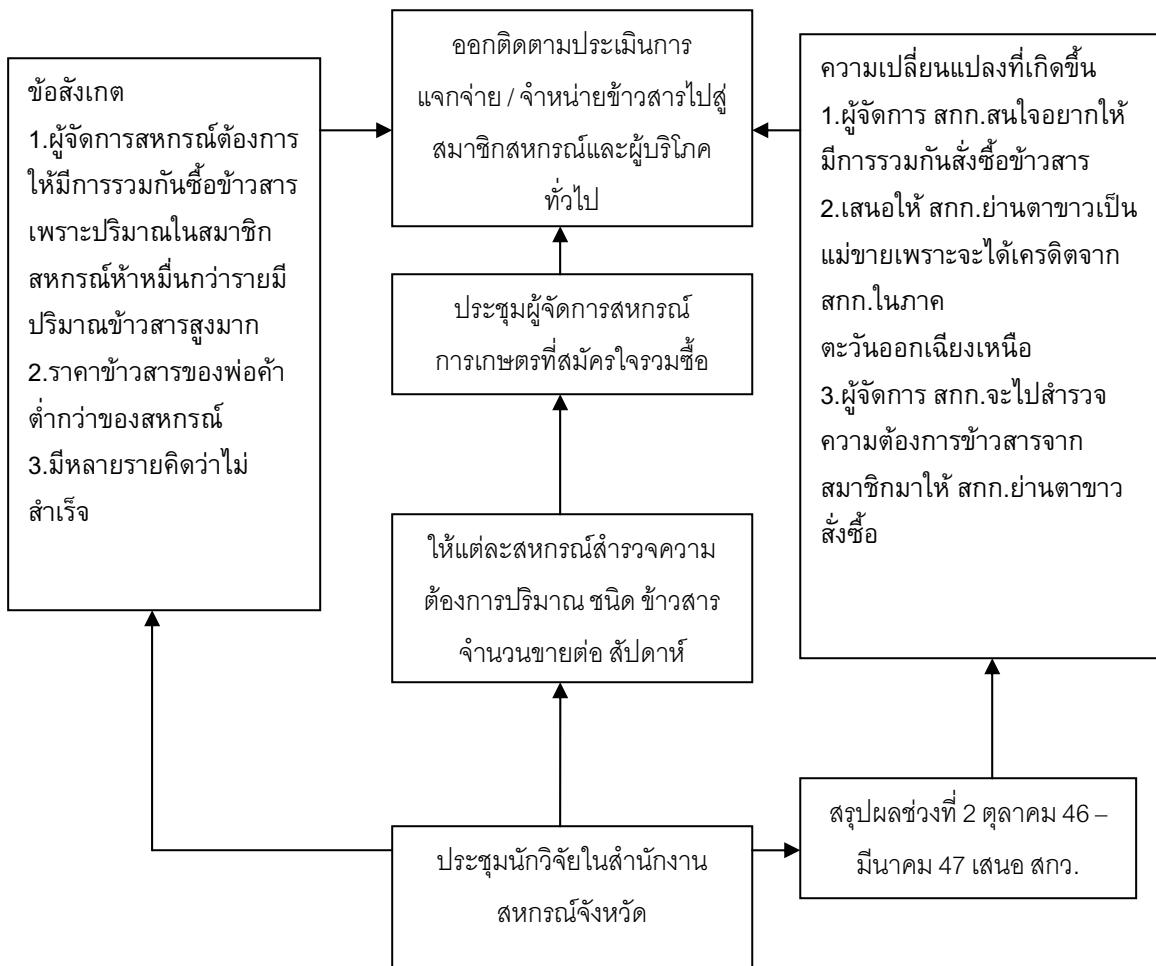
5. สหกรณ์การเกษตรย่านตาข่าว จำกัด จะรวบรวมสินค้าที่สหกรณ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องการ ขายกลับไป ขนส่งไปกับรถที่บรรทุกข้าวสาร
6. การสั่งซื้อข้าวสารโดยเฉลี่ย เดือนละ ครั้ง

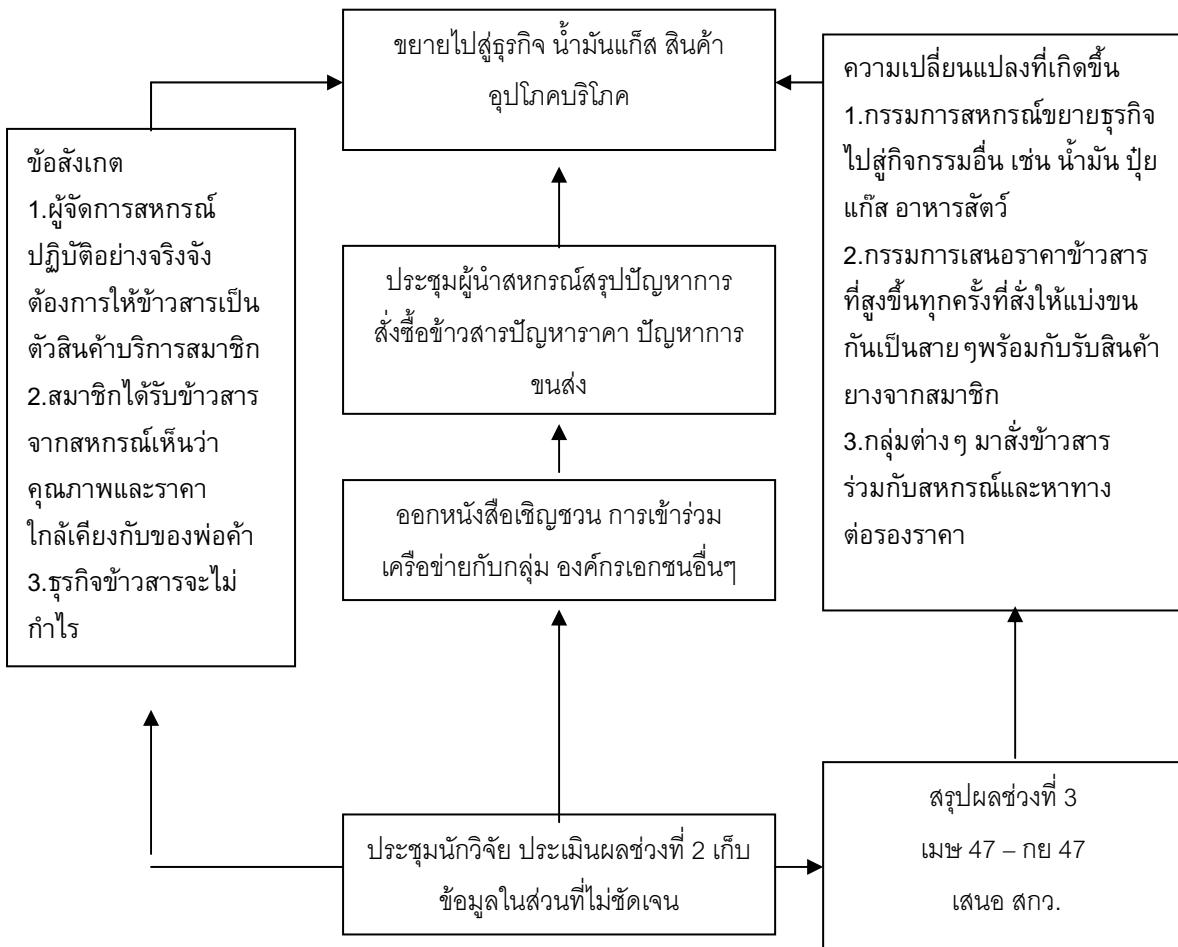
ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายข้าวสาร ช่วงที่ 1

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายข้าวสารช่วงที่ 2

ขั้นตอนการพัฒนา เครือข่ายข้าวสาร ช่วงที่ 3

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายข้าวสาร ช่วงที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้นำเครือข่ายข้าวสาร

เครือข่ายข้าวสาร	ผลการปฏิบัติ / ข้อสังเกต
1. ร่วมคิด	<p>1. ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรที่มาประชุม ร่วมกันคิด แล้วต้องการเรื่อง ทราบราคาข้าวในการสั่งซื้อต่อไปแต่ละครั้ง</p> <p>2. การสำรวจความต้องการของสมาชิก ยังไม่เป็นระบบแต่ทุกคนเห็น ด้วยให้มีการสำรวจ</p>
2. ร่วมตัดสินใจ	<p>1. ผู้จัดการทุกคนที่เป็นตัวแทนสหกรณ์ มาประชุมได้ตัดสินใจ ให้ สหกรณ์การเกษตรย่านนาข้าว จำกัด เป็นผู้สั่งข้าวสาร</p> <p>2. ให้มีการตัดสินใจขยายการรวมซื้อไปยังกลุ่มธุรกิจอื่นต่อไป</p>
3. ร่วมปฏิบัติ	<p>1. ผู้แทนสหกรณ์ทุกคน สมัครใจร่วมปฏิบัติมาประชุมทุกครั้งที่นัดหมาย</p> <p>2. รับข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปเสนอต่อกรรมการสหกรณ์</p>
4. ร่วมรับผล	<p>1. คือการมีสินค้าไปจำหน่ายสมาชิก โดยเฉพาะข้าวสาร</p> <p>2. สมาชิกมาติดต่อกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น ถือว่าเป็นผลลัพธ์ได้</p>
5. ร่วมประเมิน	<p>1. ทุกสหกรณ์ได้ประเมินตนเองเกี่ยวกับการจำหน่ายข้าวสารทั้งปริมาณ ราคา และการเปรียบเทียบความนิยมของสมาชิก</p> <p>2. ประเมินการค้าข้าวสารของพ่อค้าโดยให้สมาชิก ไปเปรียบเทียบบาง ช่วงมีราคาใกล้เคียงกัน บางช่วงของสหกรณ์ราคาสูง</p>

การวิเคราะห์เครือข่ายข้าวสารจังหวัด			
จุดอ่อน	จุดแข็ง	โอกาส	อุปสรรค
จุดอ่อน 1. ราคาข้าวสูง 2. ปริมาณสินค้าน้อย 3. ค่าขนส่งทางไกล 4. ผู้บริโภคนิยมข้าว หลายชนิด	1. มีสมาชิกผู้บริโภค แน่นอน 2. ขายสินค้าอื่น กลับไป 3. มีตัวแทนทุกอำเภอ	1. หน่วยราชการ สนับสนุน 2. เชื่อมไปยังสินค้า ชนิดอื่นได้ 3. สร้างเครือข่ายกับ กลุ่มอื่นๆ ที่ไม่ใช่ สหกรณ์	1. ราคาข้าวพ่อค้า บางครั้งต่ำกว่าของ สหกรณ์ 2. ผู้ค้าให้เครดิตล้นๆ 3. สินค้าจากหลาย แห่งสินเปลือย 4. พ่อค้าปรับกลยุทธ์ ได้เร็วกว่า

สรุปเครือข่ายข้าวสาร เป็นเครือข่ายเกิดจากความร่วมมือระหว่างสหกรณ์การเกษตร ด้วยกัน และขยายไปสู่กลุ่มต่าง ๆ ทั้งระดับอำเภอและหมู่บ้าน ความเข้มแข็งของเครือข่ายขึ้นอยู่กับ ผู้จัดการ สหกรณ์การเกษตรย่านตากา สหกรณ์การเกษตรห้วยยอด และสหกรณ์การเกษตรเมือง ที่ช่วยกระจายข้าวสารจนถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็วและมากที่สุด พร้อมกับขยายธุรกิจเป็นสินค้า ชนิดอื่น ๆ เพิ่มขึ้นเป็นสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันได้แก่ แก้วหุ้งต้ม น้ำมันและอาหารสัตว์ จุดอ่อนเครือข่ายข้าวสาร คือ ต้นทุนการขนส่งจะแพงขึ้น สหกรณ์การเกษตรทั้ง 3 แห่งจะรับภาระมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การแก้ปัญหาราคาข้าวสารสูงขึ้น เนื่องจากค่าขนส่งเพิ่มขึ้น ต้องร่วมกันซื้อจากพ่อค้าที่ให้ ราคาลด หรือช่วยกันต่อรองราคา
2. การลดราคาอาจทำไม่ได้แต่อาจจะจัดตั้งกองทุนของสหกรณ์มาชดเชยค่าขนส่งข้าวสาร เพื่อตรึงให้ราคาข้าวสารมาถึงผู้บริโภคในราคาน้ำ
3. พยายามให้หน่วยราชการเข้ามาเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงหรือการจัดการให้เจ้าของ ข้าวสารที่เป็นสหกรณ์ได้ลดราคาให้แก่สหกรณ์ด้วยกัน

3. เครือข่ายการเงิน

เครือข่ายการเงินเป็นการรวมกลุ่มของสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์กองทุนสวันยางและสหกรณ์ออมทรัพย์ ระดมเงินไปฝากไว้กับชุมชนสหกรณ์จังหวัดตระงบซึ่งทำหน้าที่เป็นแม่ข่าย ในระดับอำเภอสหกรณ์การเกษตร รับฝากเงินจากสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มองค์กรประชาชนต่าง ๆ

ในระดับจังหวัดชุมชนสหกรณ์จังหวัดตระงบ เป็นแหล่งรวมเงิน กระจายเงิน ทั้งให้กู้และไปฝากไว้กับสหกรณ์อื่นหรือรับฝากในจังหวัด

1. รูปแบบ – ชุมชนสหกรณ์ รับฝากจากสหกรณ์สมาชิก และสหกรณ์รับฝากจากกลุ่มออมทรัพย์

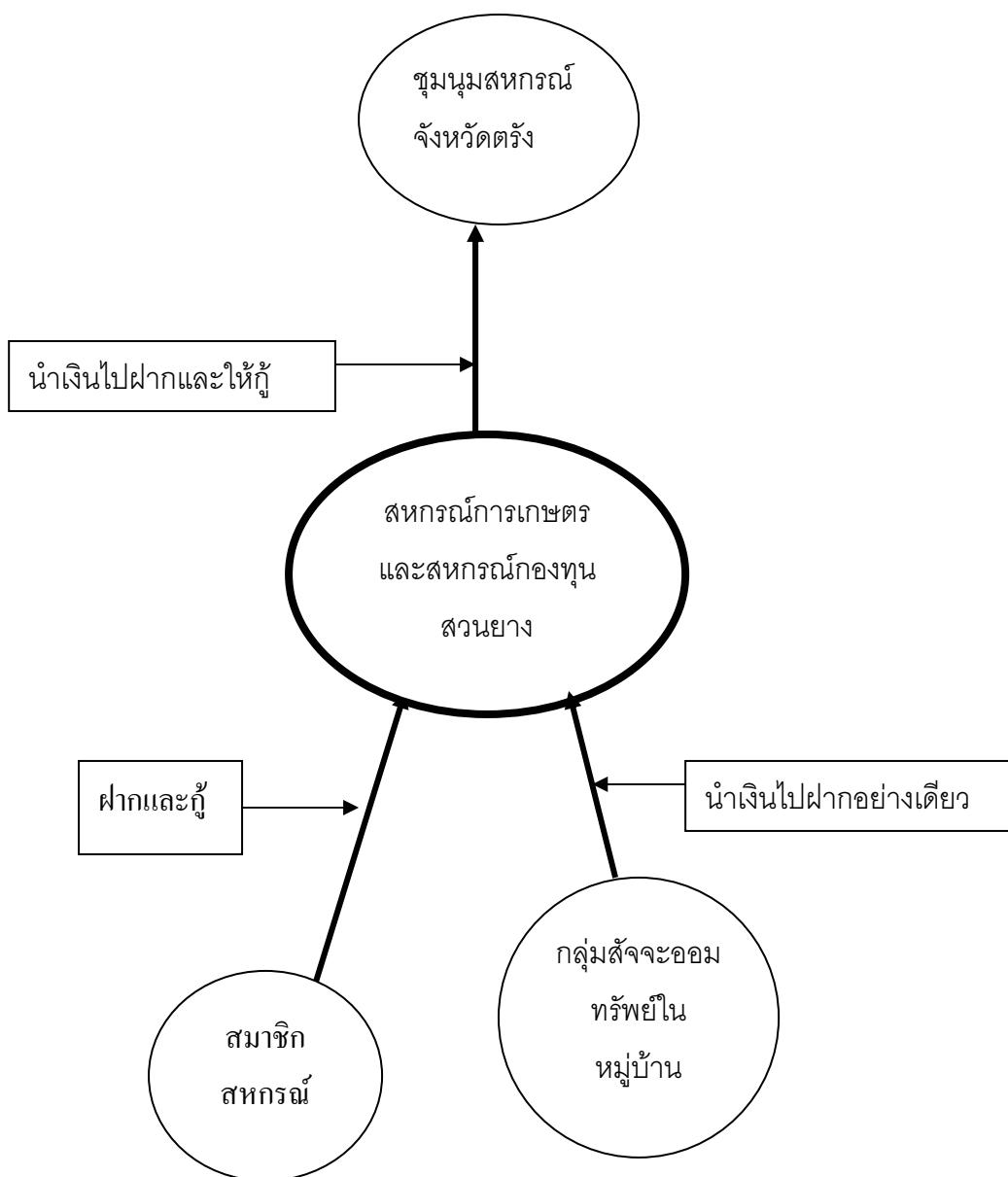
2. กระบวนการ – ระดมเงินฝากจากกลุ่มและสมาชิกมาฝากกับสหกรณ์ และสหกรณ์นำมารางวัลในชุมชน

3. ขั้นตอน – การสร้างเครือข่าย ระดมเงินฝากโดยเชิญชวน สร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มย่อยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. รูปแบบ

รูปแบบ เครือข่ายการเงินมีรูปแบบการทำธุรกิจการเงิน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือระดับจังหวัด ให้ชุมชนสหกรณ์ จังหวัดเป็นแม่ข่าย รับเงินฝากจากสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์กองทุนสวันยาง สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์อื่น ๆ ที่เป็นสมาชิก และให้กู้กับสหกรณ์อื่น ๆ ด้วย ส่วนระดับอำเภอให้สหกรณ์การเกษตรเป็นแม่ข่ายรับเงินฝากจากสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวันยางและจากกลุ่มสังคมอื่น ๆ ในหมู่บ้าน ออมทรัพย์และกลุ่มอื่น ๆ ในหมู่บ้าน

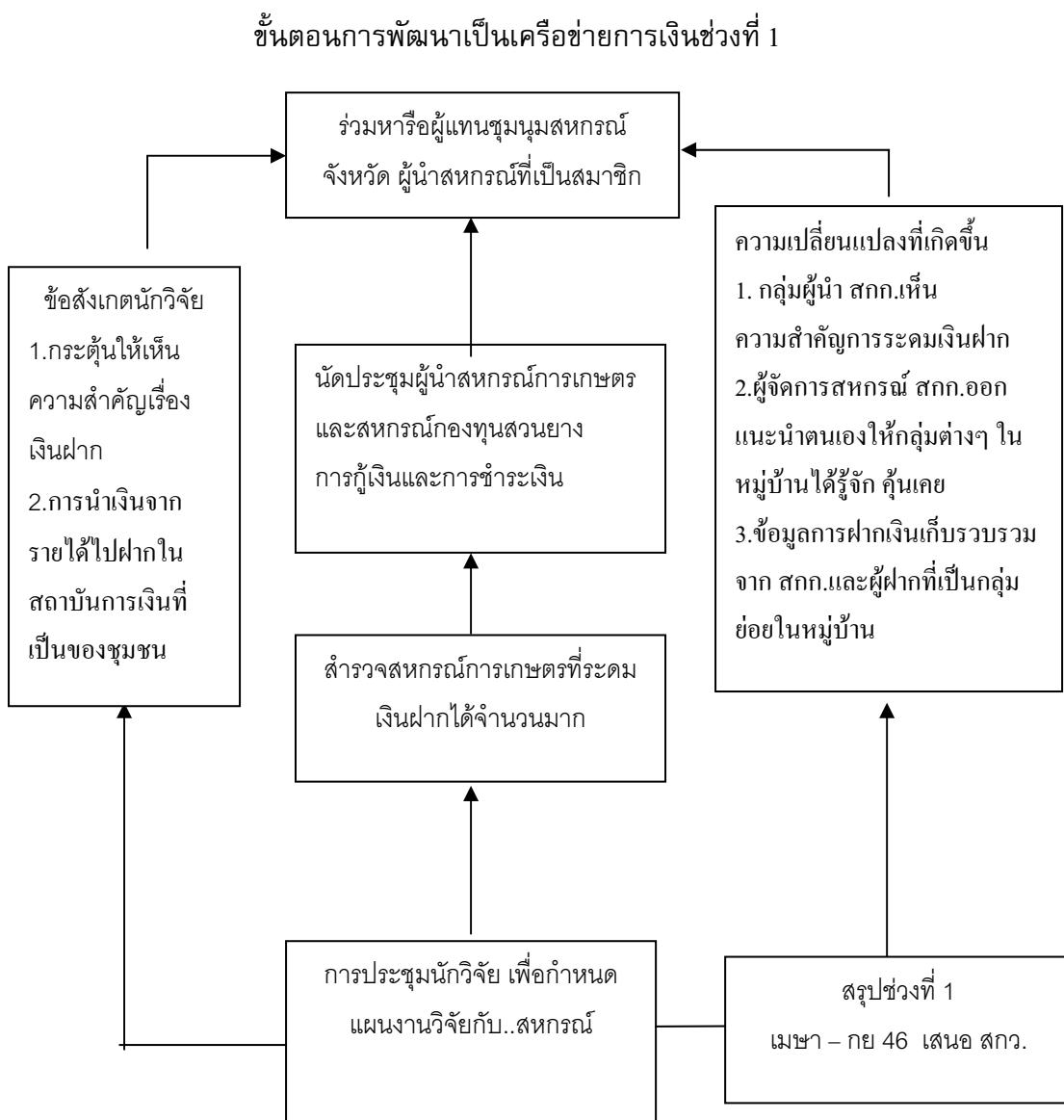
โครงสร้างเครือข่ายการเงิน

2. กระบวนการ

- 2.1 เครือข่ายการเงินมีกระบวนการโดยแน่นำให้กรรมการสหกรณ์การเกษตร ที่มีตำแหน่งในกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ของหมู่บ้านได้นำเงินมาฝากไว้กับสหกรณ์
 - 2.2 ให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีเงินฝากในสหกรณ์ช่วยกันระดมเงินมาฝากเพิ่มขึ้นโดยการจัดโครงการระดมเงินฝากด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสหกรณ์การเกษตร
 - 2.3 ให้สหกรณ์กองทุนสวัสดิภาพ ที่มีเครติตตี้ ภูจากสหกรณ์การเกษตร ไปร่วมร่วมยาง
 - 2.4. สหกรณ์การเกษตรนำเงินไปฝากไว้กับชุมชนสหกรณ์ และชุมชนสหกรณ์นำเงินให้สหกรณ์สมาชิกภูหรือนำไปฝากไว้สหกรณ์อื่นๆ
 - 2.5 ชุมชนนำเงินฝากไปหมุนซื้อยางจากสมาชิก

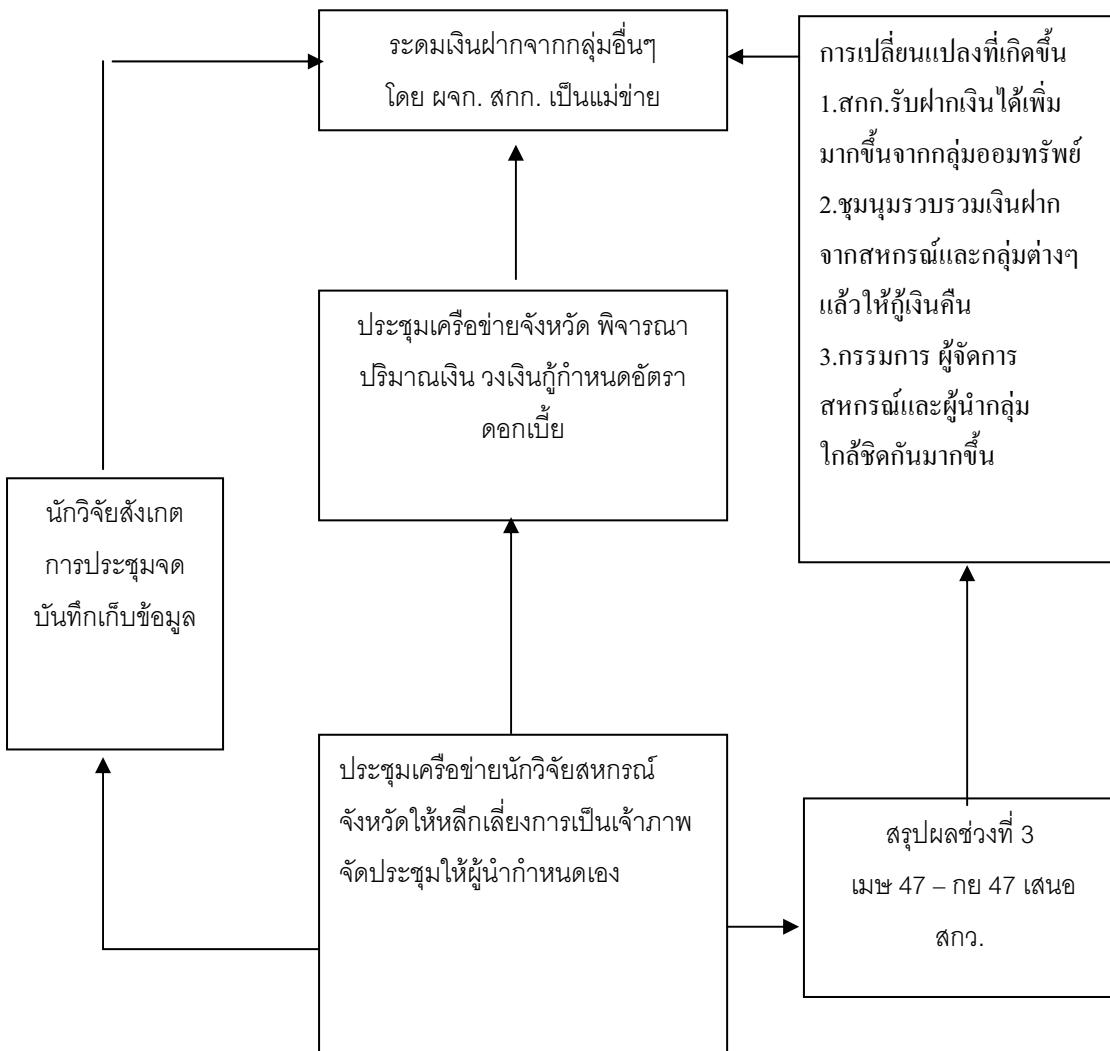
3. ขั้นตอนการพัฒนาเป็นเครื่อข่าย

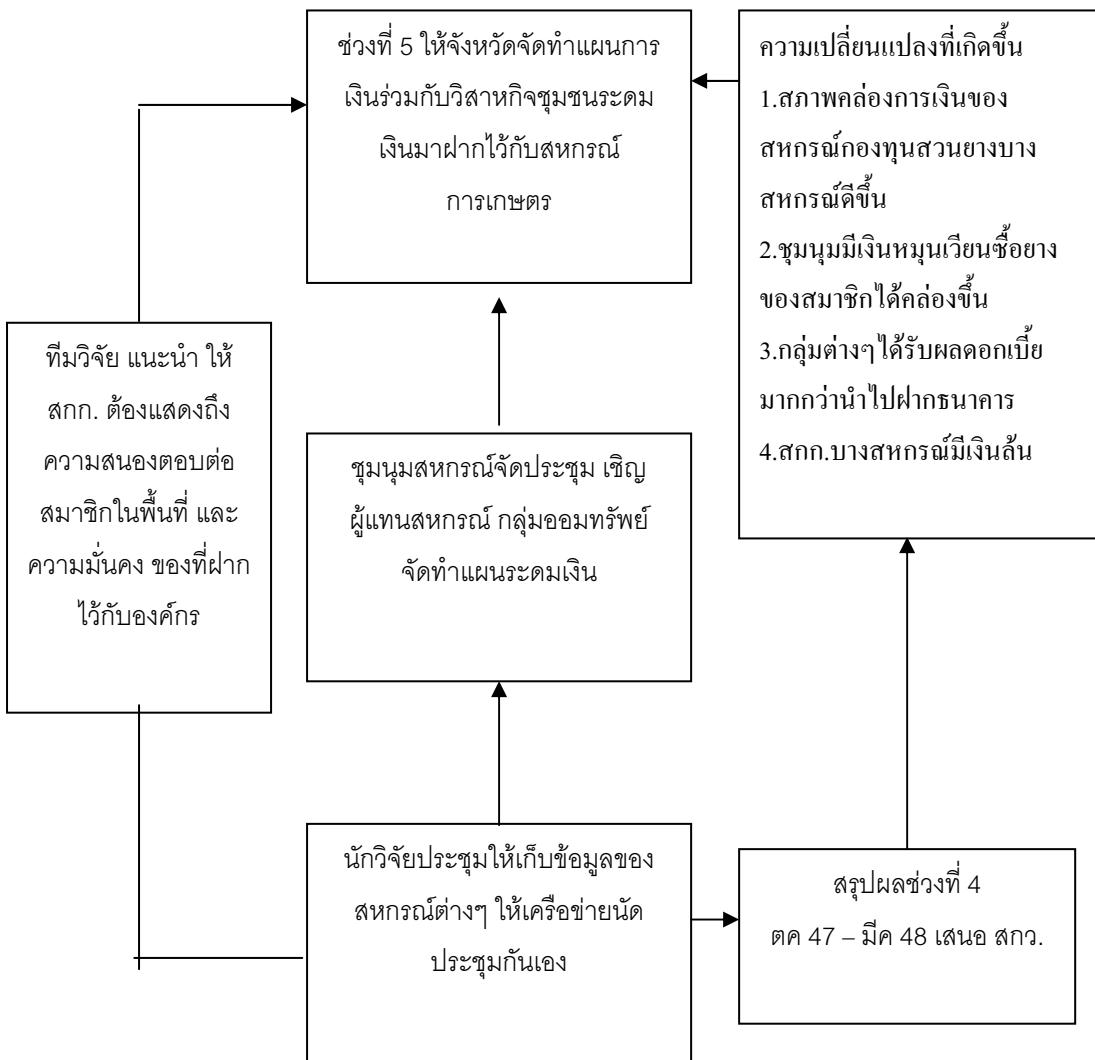
ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายการเงิน ช่วงที่ 2

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายการเงิน ช่วงที่ 3

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายการเงิน ช่วงที่ 4

กระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้นำเครือข่ายการเงิน

การมีส่วนร่วม	ผลการปฏิบัติและข้อสังเกต
1. ร่วมคิด	<p>1. ผู้นำสหกรณ์ในระดับอำเภอ สหกรณ์กองทุนส่วนย่าง สหกรณ์ใจาระดมเงินฝาก หาทางป้องกันความปลอดภัยของเงิน</p> <p>2. ผู้จัดการสหกรณ์แสดงให้เห็นถึงความปลอดภัยของการฝากเงินไว้กับสหกรณ์การเกษตร</p>
2. ร่วมตัดสินใจ	<p>1. กรรมการชุมชนรวมกันตัดสินใจระดมเงินฝากและพิจารณาการให้เงินกู้แก่ สหกรณ์ที่ประสงค์ขอ</p> <p>2. การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเงินกู้</p>
3. ปฏิบัติ	<p>1. กรรมการชุมชนติดตามการกู้เงินของสหกรณ์ต่อชุมชน การระดมเงินรับฝากโดยประชุมผู้นำสหกรณ์สมาชิก</p> <p>2. ร่วมกำหนดแผนรับฝากเงินร่วมกับสหกรณ์สมาชิก</p>
4. ร่วมรับผล	<p>1. กรรมการชุมชนที่เป็นผู้แทนสหกรณ์ในระดับอำเภอ รวมรับดอกเบี้ยจากการนำเงินไปฝากไว้กับชุมชน</p> <p>2. ร่วมรับผลของเงินจากชุมชน</p> <p>3. กลุ่มออมทรัพย์รับดอกเบี้ยเงินฝากไปจัดสวัสดิการให้สมาชิกของตน</p>
5. ประเมิน	<p>1. การประเมินผลเครือข่ายการเงินมีเพียงสรุปยอดเมื่อสิ้นปี โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดนำข้อมูลมาประเมิน</p> <p>2. การประเมินการเติบโตทางการเงินสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเห็นว่า การฝากเงินระหว่างปี จากกลุ่มอื่นๆ ต่อสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอ มีสูงขึ้น</p>

การวิเคราะห์ธุรกิจเครือข่ายการเงินชุมชนสหกรณ์			
จุดอ่อน	จุดแข็ง	โอกาส	อุปสรรค
<p>1. ไม่สามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้สูงได้</p> <p>2. ปริมาณเงินจำนวนมากรับภาระอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก</p> <p>3. ผู้กู้น้อยราย</p>	<p>1. ต้นทุนการเงินกำหนดได้</p> <p>2. ผู้กู้เป็นสมาชิกเชื่อถือได้</p> <p>3. สหกรณ์ผู้กู้ผู้ฝากเงินเป็นเจ้าของชุมชน และชุมชนเป็นนิติบุคคลทำธุรกรรมการเงินกฎหมายรองรับ</p>	<p>1. ระดมเงินฝากจากกลุ่มออมทรัพย์มาฝากเงินในสหกรณ์สมาชิกและคนภายนอกเริ่มเข้าใจหลักสหกรณ์</p> <p>2. อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารต่างๆ</p> <p>3. สหกรณ์การเกษตรกระจายอยู่ทุกอำเภอเมืองเป็นสาขาการเงินให้ชุมชน</p> <p>4. รัฐบาลสนับสนุนให้กลุ่มการเงินมีสถาบันการเงินของตนเอง</p>	<p>1. อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นสมาชิกจะมาถอนเงินออกไป</p> <p>2. กองทุนหมู่บ้านที่มีเงินล้นไม่สามารถฝากได้ เพราะกฎหมายไม่เปิดช่อง</p> <p>3. สมาชิกสหกรณ์ในระดับอำเภอ และสหกรณ์กองทุนสวนยางกลุ่มต่างๆ ยังไม่มีความเชื่อถือในเรื่องการรักษาเงินสดให้อย่างปลอดภัยของสหกรณ์การเกษตร</p>

สรุปเครือข่ายการเงิน เป็นเครือข่ายที่รวมผู้นำกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มแม่บ้าน ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนเพื่อการศึกษา และนำเงินมาฝากไว้กับสหกรณ์ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรนำໄไปฝากไว้กับชุมชนสหกรณ์จังหวัดและให้ชุมชนสหกรณ์จังหวัดปล่อยให้สหกรณ์อื่น ๆ กู้ เช่น สหกรณ์กองทุนสวนยาง สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์และกลุ่ม OTOP ที่อยู่ภายใต้การสนับสนุนของสหกรณ์ที่อยู่ภายใต้สหกรณ์การเกษตร ความเข้มแข็งของเครือข่ายขึ้นอยู่กับผู้นำกลุ่มระดมเงินในกลุ่มและนำเงินมาฝากไว้กับสหกรณ์การเกษตรในระดับอำเภอ และสหกรณ์การเกษตรที่มีการบริหารจัดการองค์กรที่ดีให้เป็นสถาบันที่มีความมั่นคงประชาชนเชื่อถือ จุดอ่อนของเครือข่ายการเงิน คือ ยังไม่เปิดโอกาสให้กองทุนหมู่บ้านเข้ามาฝากเงิน และสหกรณ์บางสหกรณ์ผู้นำไม่แสดงบทบาทในการออกแบบให้กระบวนการฯ ประดมเงินฝากจากองค์กร ประชาชนอื่น

ข้อเสนอแนะ

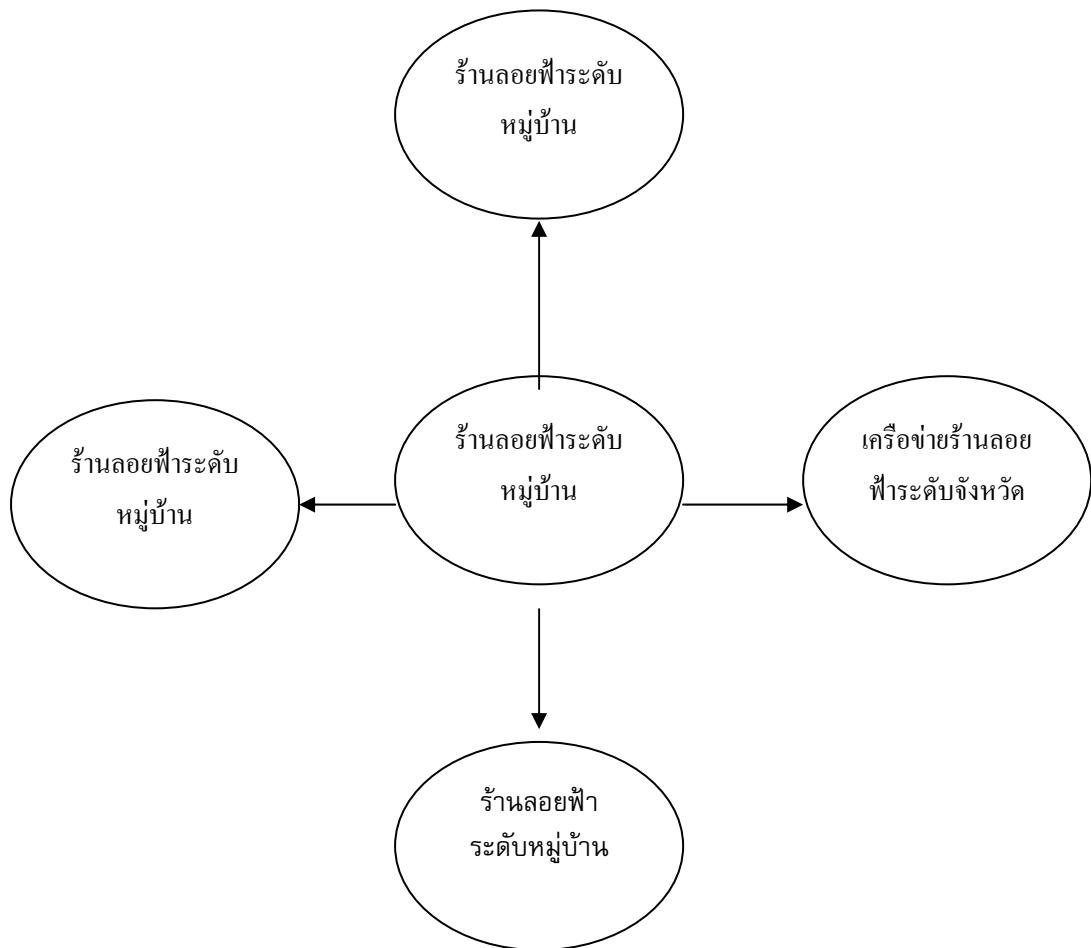
1. ชุมชนสหกรณ์เป็นสถาบันการเงินของจังหวัด แต่ควรจะให้กระทรวงการคลังธนาคารแห่งประเทศไทยเข้ามาดูแลด้วย เพื่อความปลอดภัยทางการเงินของประชาชน
2. เครือข่ายการเงินทำให้เกิดสภาพคล่อง รัฐต้องฝึกเจ้าหน้าที่สหกรณ์และเจ้าหน้าที่ของ

รัฐให้เชิญชวนเรื่องการบริหาร จัดการเงินในสหกรณ์และในชุมชนต้องให้สหกรณ์ใช้ความเป็นองค์กรนิติบุคคลสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนทั่วไปและสมาชิกเชื่อมั่นว่าสามารถรักษาเงินสดของประชาชนไว้ได้อย่างแน่นอน

4. เครือข่ายร้านloyฟ้า

ร้านloyฟ้าสินค้าตามใบสั่ง เป็นกลุ่มคนในหมู่บ้านรวมไปลั่งซื้อสินค้าของคนในหมู่บ้านนั้นแล้วจ้างรถไปซื้อตัวยกัน ผู้แทนที่ไปซื้อต้องหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันไป เงินที่ไปซื้อก้อนแรกต้องลงทุนกัน หรือเอาจากดอกผลของเงินทุนสักจะออมทรัพย์ เป้าหมายคือให้คนในชุมชนรู้จักการประยัด เลิกกังวลระหว่างต่อ กัน

โครงสร้างเครือข่ายร้านloyฟ้าสินค้าตามใบสั่ง

รูปแบบ

ร้านloyfia มีลักษณะเป็นกลุ่มหอคอยกลุ่มใหญ่บ้าน มีผู้นำมาร่วมกัน แต่ละหมู่บ้านมี วิธีการสั่งซื้อสินค้าที่ประยัด โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคและบริโภค ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน

กระบวนการ

เครือข่ายร้านloyfia มีผู้ใหญ่สายัญ ทองสม ราชภูร หมู่ 4 ตำบล ละมอ อำเภอโน不由 เป็นผู้เผยแพร่แนวความคิด เป็นวิทยากร เครือข่ายออกแนวนำ เยี่ยมชมผู้นำในหมู่บ้านอื่น ๆ รวมทั้งเพื่อนที่เคยเป็นผู้ใหญ่บ้านมาด้วยกัน และออกไปแนะนำให้ใช้วิธีซื้อสินค้าโดยการ รวมกันซื้อ สำหรับหมู่บ้านที่ห่างไกลตลาด ห้างสรรพสินค้า แนวคิดดังกล่าวมีผู้สนใจมาnan แต่ไม่ได้ลงมือปฏิบัติ แนวคิด ดังกล่าว คือ

1. ให้ชุมชนระดมเงินก้อนแรกในกลุ่ม ให้ได้เพื่อนำไปซื้อสินค้า หรืออาจจะได้จากการเงิน ออม ดอกผลของเงินออมในกลุ่ม

2. ให้การอบรมแก่ชาวบ้านในกลุ่ม เกี่ยวกับปัญหาในการซื้อสินค้ามาบริโภคใน ชีวิตประจำวัน

3. รวบรวมใบสั่งซื้อสินค้าจากสมาชิก และออกไปซื้อสินค้ามาแจกจ่ายตามใบสั่งของคน ในกลุ่ม

4. ทุกคนต้องหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนผันกันไปซื้อสินค้า ว่าจ้างรถในกลุ่มไปคันเดียว เพื่อ ประยัดค่าขนส่ง

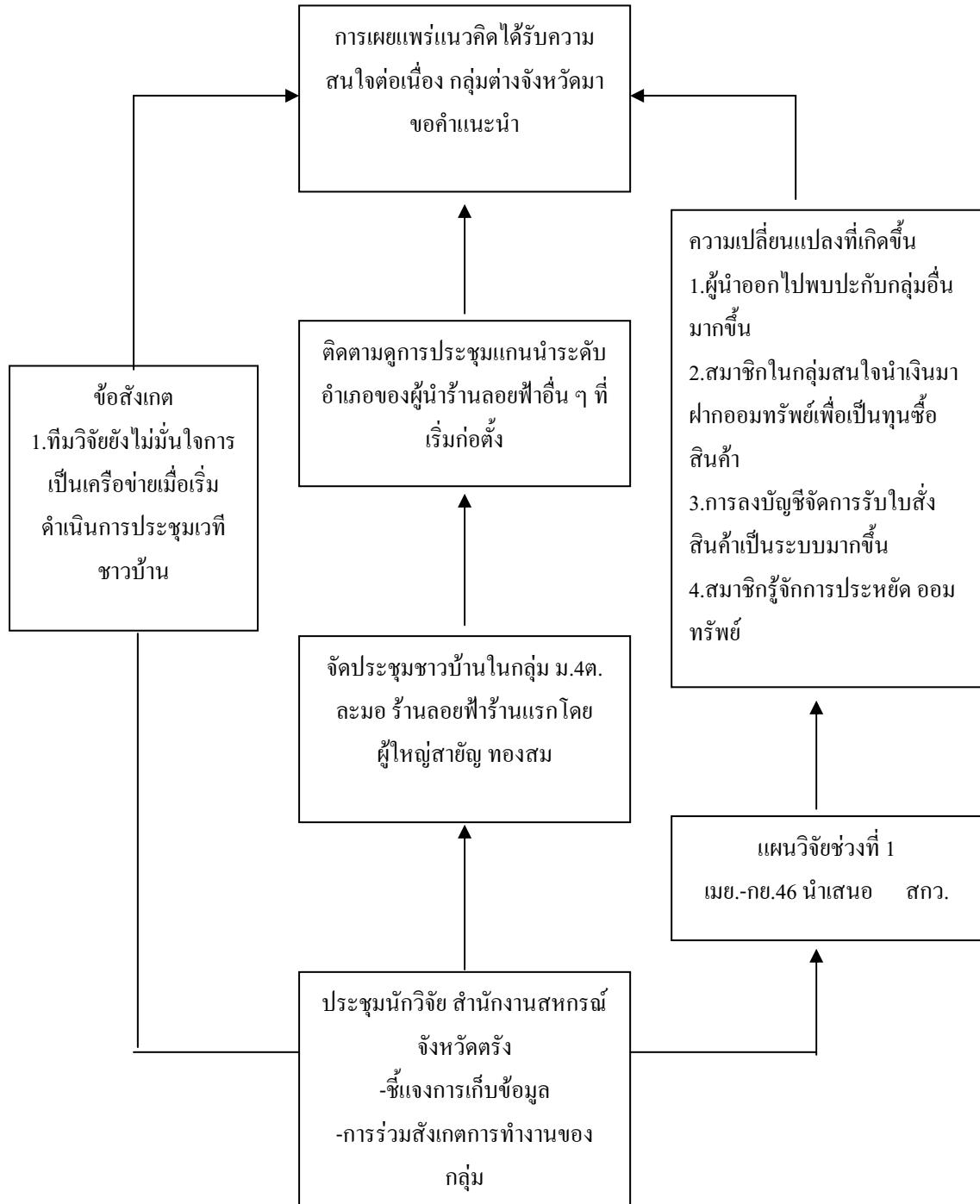
5. สมาชิกจะนำเงินมาชำระค่าสินค้า พร้อมกับใบสั่งสินค้าในรอบต่อไป ระยะเวลา อาจจะ 1 เดือนหรือ 15 วัน ตามความเหมาะสมของคนในชุมชน

เมื่อแนวคิดดังกล่าวถูกเผยแพร่ออกไป ทำให้หอคอยคนสนใจ ได้นำไปทดลองปฏิบัติ สำเร็จบ้างล้มเหลวบ้าง จึงได้มาร่วมกันเป็นเครือข่าย

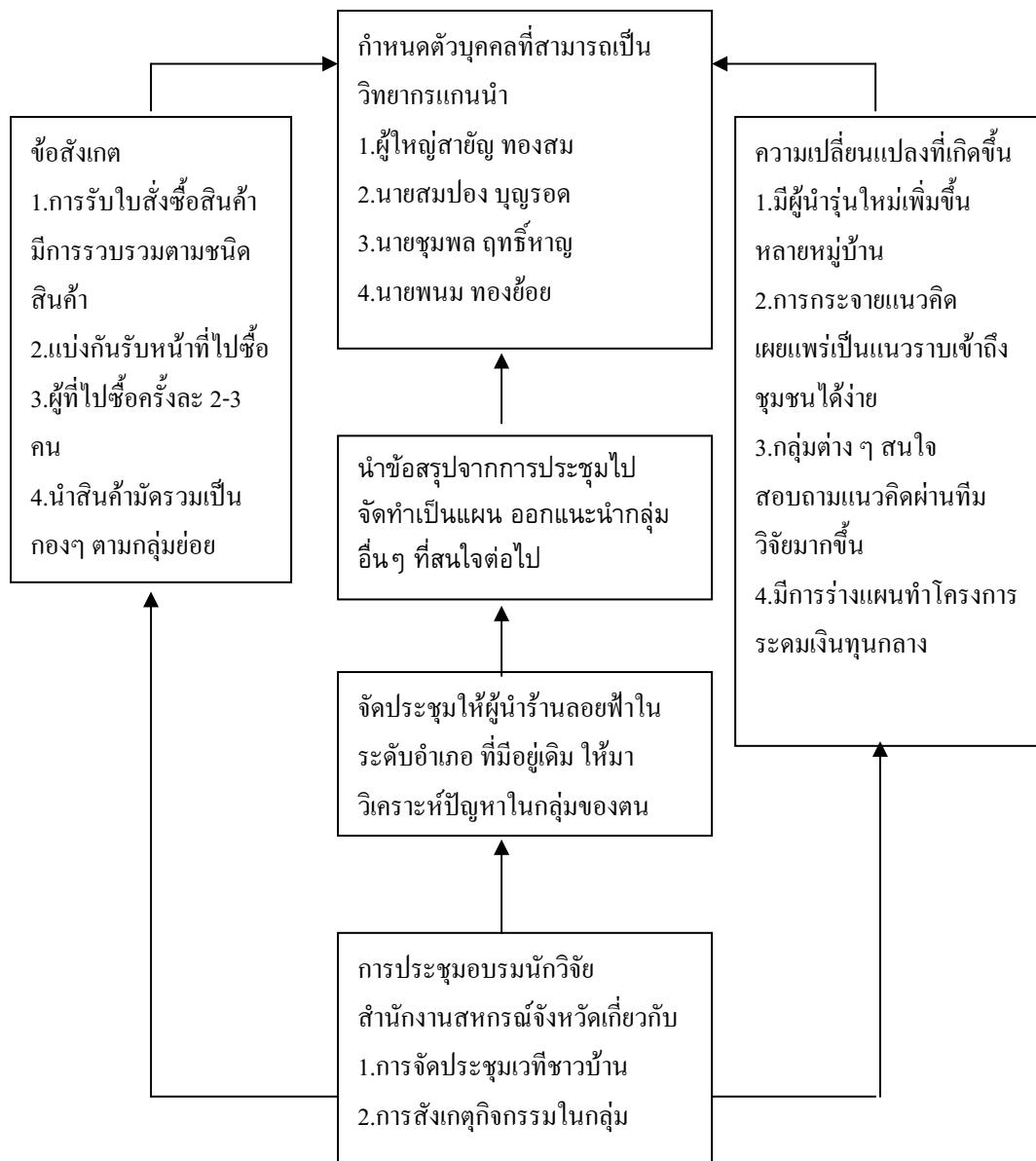
ขั้นตอนการพัฒนา

การพิจารณาขั้นตอนการสร้างเครือข่ายร้านloyfia เป็นการสร้างเครือข่ายในลักษณะ ผู้นำประชาชนที่มีแนวคิดในเรื่องการรวมคนเป็นหลักการใหญ่ การรวมคนที่จะได้ผลนั้นต้องมี ความเข้าใจกันก่อน มีความเชื่อถือต่อกัน สร้างความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้นแล้วจึงมา รวมกันและนำเงินมาร่วมกัน เพื่อนำไปใช้ซื้อสินค้า โดยมีขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ดังนี้

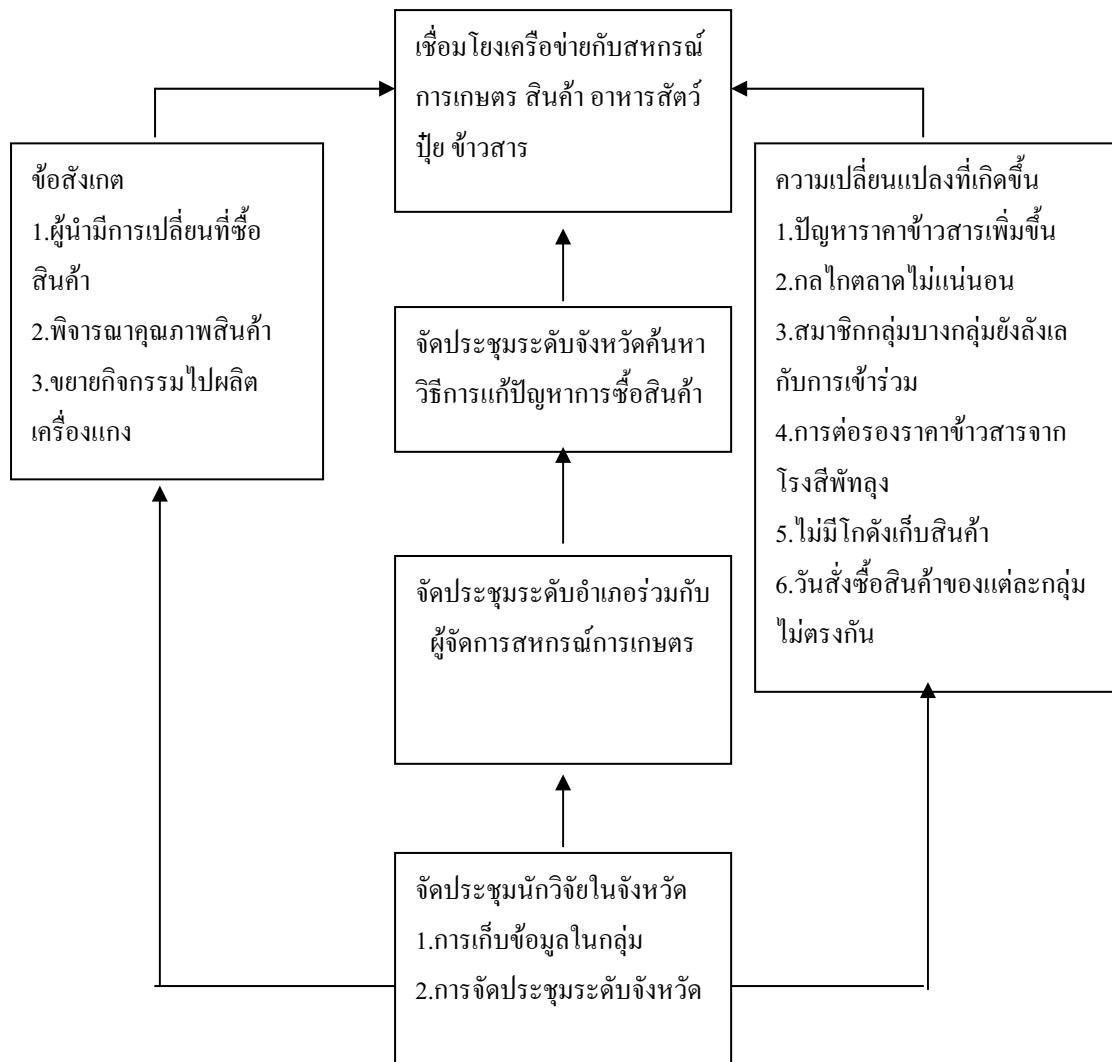
ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายร้านลอยฟ้า ช่วงที่ 1

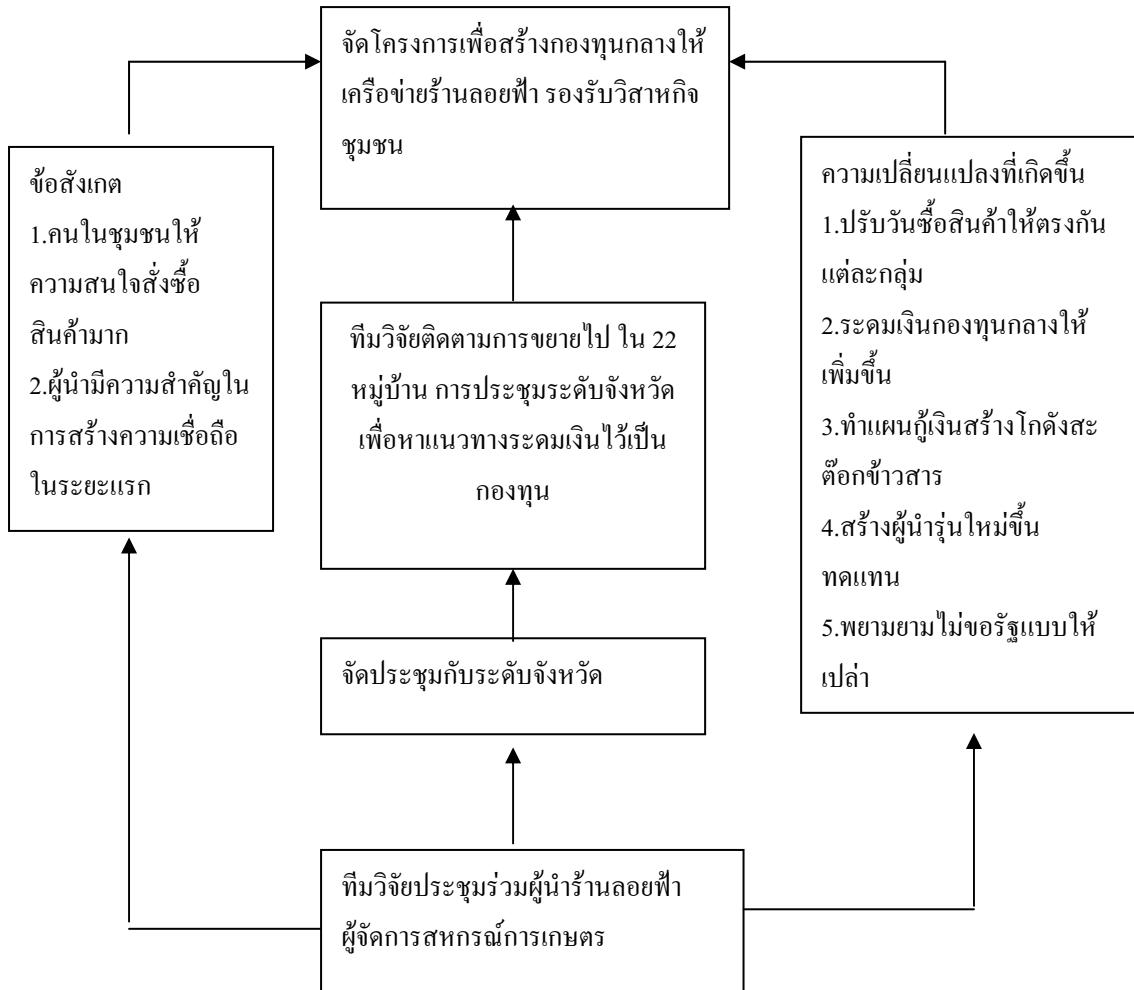
ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายร้านลอยฟ้า ช่วงที่ 2

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายร้านลอยฟ้า ช่วงที่ 3

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายร้านลอยฟ้า ช่วงที่ 4

วิเคราะห์การจัดการเครือข่ายร้านลอยฟ้า

จุดอ่อน	โอกาส
<p>1.ผู้นำกลุ่มบางกลุ่มไม่มีแผนทิศทางในการพัฒนากลุ่ม ขาดความคิดจากเวทีจังหวัด</p> <p>2.การสั่งซื้อสินค้ารวมกันหลาย ๆ กลุ่มไม่สามารถปฏิบัติได้ เนื่องจากวันสั่งซื้อไม่ตรงกัน</p> <p>3.ขาดเงินทุนก้อนแรกเมื่อการสั่งซื้อสินค้าจำนวนมาก</p> <p>4.ไม่มีสถานที่เก็บสินค้ากรณีแยกจ่ายไปไม่หมด</p>	<p>1.ราคัสินค้าปรับตัวสูงขึ้นทุกครั้งที่สั่งซื้อ แต่ทำให้เห็นความประทัยด้วยเงินเมื่อร่วมกันซื้อ</p> <p>2.ราคายางสูง ทำให้รายได้สูง ปริมาณการสั่งซื้อสินค้ามาบริโภคสูงด้วย</p> <p>3.กระแสต่อต้านห้างสรรพสินค้าต่างชาติสูง ทำให้แนวคิดร้านลอยฟ้าได้รับการยอมรับจากประชาชนทั่วไปมากขึ้น</p> <p>4.นำดอกผลจากการออมไปหมุนซื้อสินค้าให้สมาชิก</p>
จุดแข็ง	อุปสรรค
<p>1.ผู้นำมีความเข้มแข็งเสียสละ</p> <p>2.การเผยแพร่แนวคิด การปฏิบัติโดยชาวบ้านรับฟัง เป็นกระบวนการของชาวบ้านไม่หวังพึงพาล้วง</p> <p>3.ไม่ลื้นเปลี่ยนพื้นที่ในอาคาร สามารถใช้อาคารเป็นประโยชน์แก่ชุมชนด้านอื่นๆได้</p> <p>4.คนในชุมชนไม่ระแวงต่อกันเมื่อผู้ชายมาขายและสินค้าขาดหาย</p> <p>5.สามารถขยายกิจกรรมไปผลิตสินค้า เช่นเครื่องแกง ปลูกผักขาย เลี้ยงสัตว์ได้เพิ่มขึ้น</p> <p>6.สามารถรวมคนได้เพิ่มมากขึ้น</p>	<p>1.กลุ่มคนฐานตีไม่เห็นด้วย ว่าการไปห้างสรรพกกว่า</p> <p>2.สินค้าท้องตลาดมีไม่ครบถ้วนอย่างตามที่สั่งทำให้สมาชิกไม่เชื่อถือ</p>

กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้นำเครือข่ายร้านลอยฟ้า

การมีส่วนร่วม	ผลการปฏิบัติ/ข้อสังเกต
1.ร่วมกันคิด	1.ผู้ที่ได้มาร่วมกันคิด หลาย ๆ หมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาในการรวมซึ่งกันค้า ก่อให้เกิดการประชุม หาแหล่งซื้อขายที่ยอมลดราคาให้กับกลุ่ม
2.ร่วมกันตัดสินใจ	2.ผู้นำร่วมกันตัดสินใจไปซื้อสินค้า มาให้คนในกลุ่ม ให้ตรงตามที่เข้าต้องการ และต่อรองราคาให้ต่ำสุด ไม่รับส่วนเกินที่ฟอค้าลดให้
3.ร่วมปฏิบัติ	3.ทุกคนในกลุ่มได้ไปซื้อสินค้า มาแบ่งสินค้า ได้รับสินค้าพร้อมกัน คุณภาพแบบเดียวกัน
4.ร่วมรับประโยชน์	4.สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้รับประโยชน์สินค้าโดยตรงก่อนในครัวเรือน สามารถยืมกันได้ เช่น น้ำปลา ข้าวสาร ห้อมกระเทียม น้ำตาล และลดการสูบบุหรี่ลงได้
5.ร่วมประเมินผล	5.ผู้นำได้ร่วมกันประเมินปัญหาและแก้ไขปัญหาเป็นช่วง ๆ 2-3 เดือน ครั้ง ตามโอกาสที่เหมาะสม

สรุปเครือข่ายร้านลอยฟ้า เกิดจากการรวมคนที่มีความต้องการซื้อสินค้าบริโภคและอุปโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวันมารวมกันแล้วสั่งซื้อสินค้าคราวเดียวกันในวันเดียว แล้วนำสินค้ามาแบ่งปันตามใบสั่งของแต่ละคน ในการซื้อสินค้าของกลุ่มใช้ตอกผลของเงินฝากในกลุ่ม จ่ายออกไปก่อนสมาชิกค่อยมาชำระค่าสินค้าในรอบต่อไปพร้อมกับใบสั่งซื้อสินค้ารอบใหม่ คนที่ต้องออกใบสั่งลินค้าต้องเป็นคนในกลุ่มผลัดเปลี่ยนกันไปทุกคนในกลุ่มในรอบ 1 ปี ต้องได้ออกใบสั่งลินค้าด้วยตนเอง 1 ครั้ง และได้รวมตัวกันขึ้นหมู่บ้านละ 1 กลุ่มทั่วทั้งจังหวัด จุดแข็งของเครือข่าย คือ ผู้นำระดับจังหวัดมาพบปะประชุมและมีการจัดตั้งกองทุนเครือข่ายร้านลอยฟ้าขึ้นในระดับจังหวัด โดยมาเชื่อมโยงกับเครือข่ายข้าวสาร และมีกิจกรรมเครือข่ายอื่น ๆ อยู่ภายใต้ร้านลอยฟ้า ได้แก่ กลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ กลุ่มอมทรัพย์ กลุ่มสวัสดิการ และกลุ่มผลิตเครื่องแกง จุดอ่อน คือไม่สามารถรวมใบสั่งซื้อได้ทั้งหมด เพราะวันสั่งซื้อไม่ตรงกันจึงรวมกันซื้อทั้งจังหวัดไม่ได้

ข้อเสนอแนะ

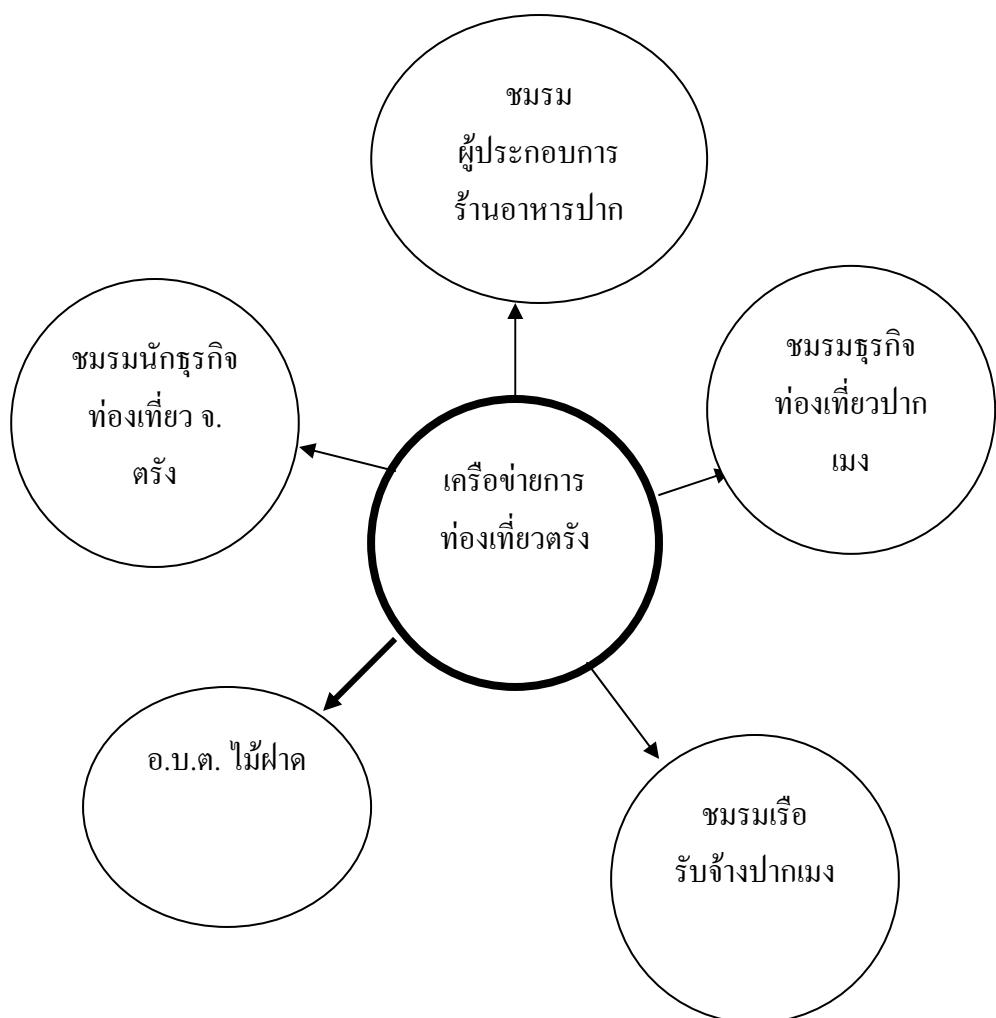
- 1.รัฐต้องสนับสนุนให้ความรู้แก่ผู้นำที่ออกเผยแพร่แนวความคิด ทางน่าวางแผนเข้า อบรมเป็นวิทยากรชาวบ้าน

- 2.จัดทำหลักสูตรการอบรม วิธีปฏิบัติหลักการรวมกัน แบบสหกรณ์ภาคประชาชน
- 3.สนับสนุนอาคารที่พักสินค้าชั่วคราว จัดตั้งธนาคารข้าวสาร ปุ๋ย น้ำตาล สินค้าที่จำเป็น
- 4.ให้เงินสนับสนุนผู้นำในการออกแบบการทำการอบรมให้แก่กลุ่มอื่น ๆ ต่างอำเภอ หรือจังหวัด

5. เครือข่ายท่องเที่ยว

เป็นเครือข่ายเน้นการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชายหาดปากเมงให้สวยงาม เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว เพราะผู้นำเป็นกลุ่มประชาชนที่ประกอบอาชีพกับนักท่องเที่ยว จึงต้องการให้ชายหาดปากเมงเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

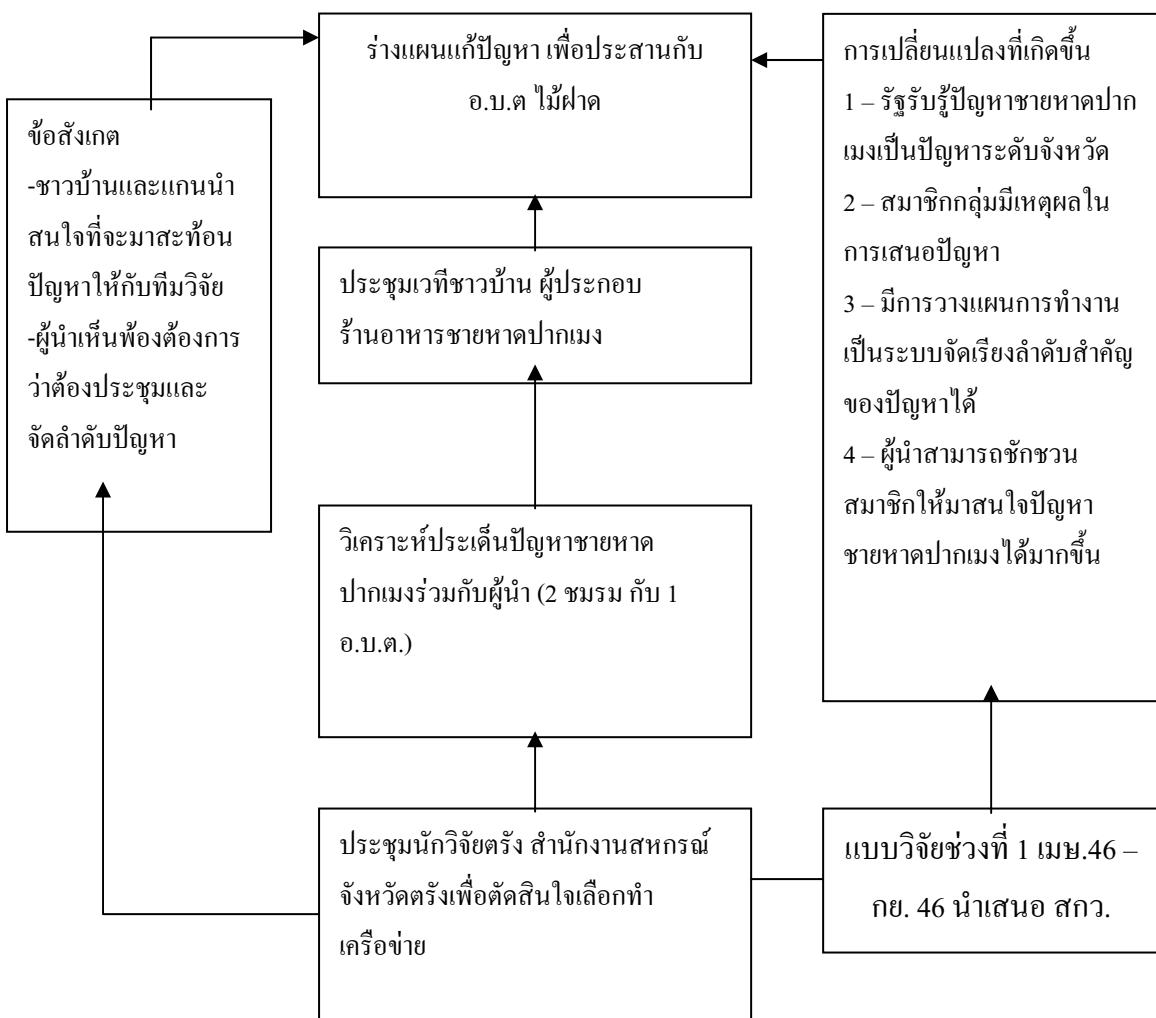
โครงสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวตั้ง

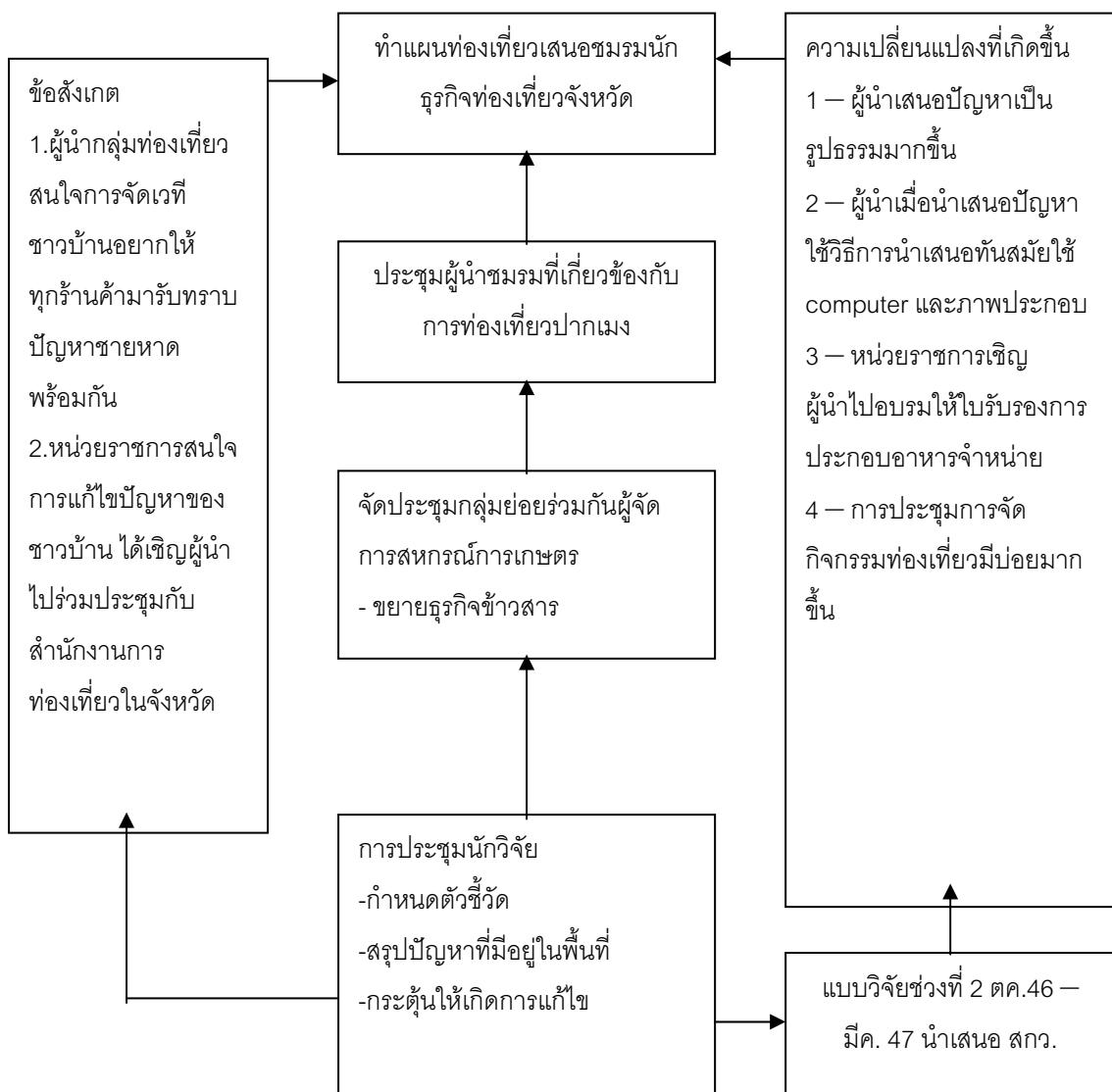
รูปแบบ

1. รูปแบบ – เครือข่ายการท่องเที่ยวประกอบด้วยชมรมผู้ประกอบการร้านอาหารและที่พัก ชายทะเลปากเมง ชมรมผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวรายย่อยปากเมง ชมรมเรือรับจ้างปากเมง องค์การบริหารส่วนตำบลไม้ฝ่าด และชมรมนักธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดตรัง
2. กระบวนการ – เริ่มจัดเป็นรูปเครือข่ายครั้งแรกมีเพียง 3 ชมรม คือ ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหารชายทะเลปากเมง 72 ร้าน ชมรม ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวปากเมง 24 ราย ชมรมเรือรับจ้างขนาดเล็กปากเมง 7 ราย
 - ร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาชายหาดปากเมง
 - เจรจากับอุทยาน เรื่องความชัดแย้งการบุกรุกพื้นที่อุทยาน
 - จัดทำแบบของบประมาณ ติดตั้งไฟฟ้า
 - ประสานงานจัดเก็บขยะจาก อ.บ.ต. ไม้ฝ่าด
3. ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายท่องเที่ยวตรัง

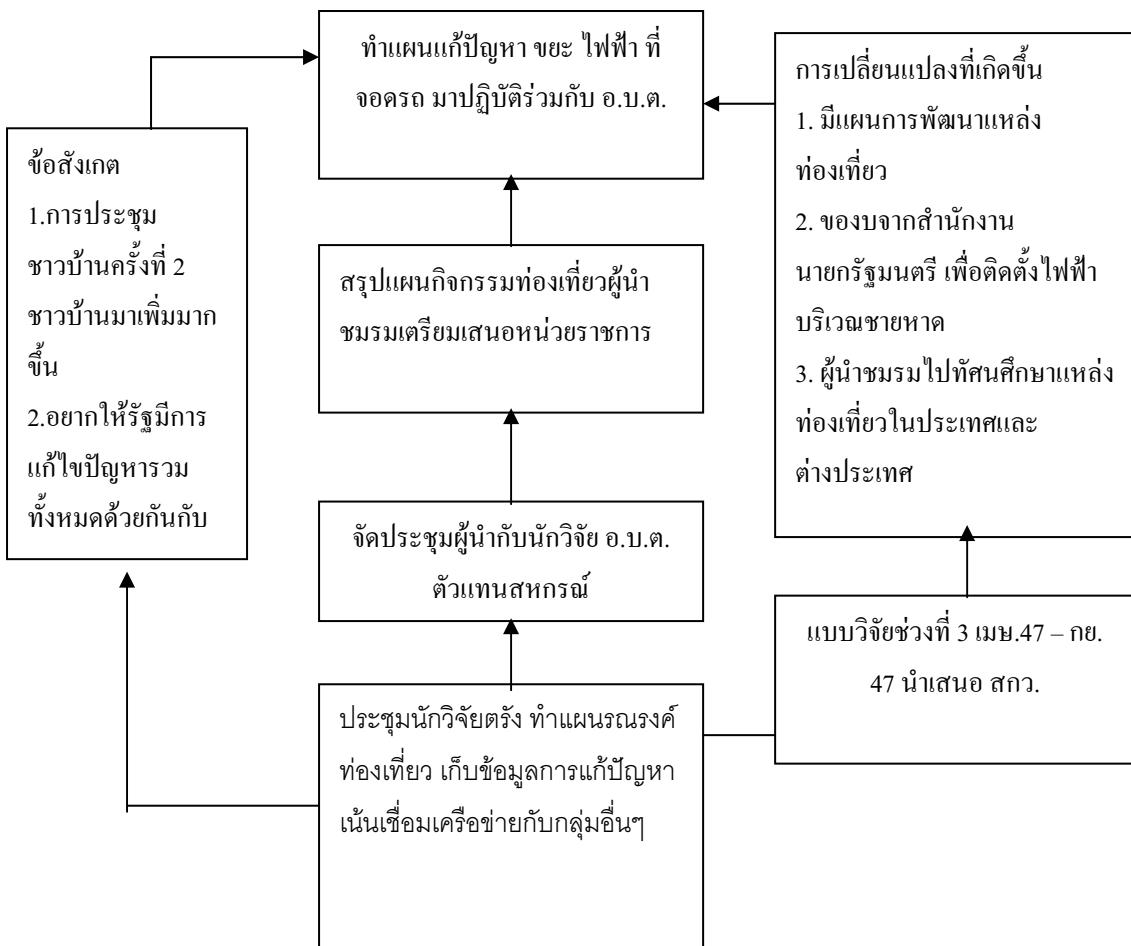
ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวตระงบ ช่วงที่ 1

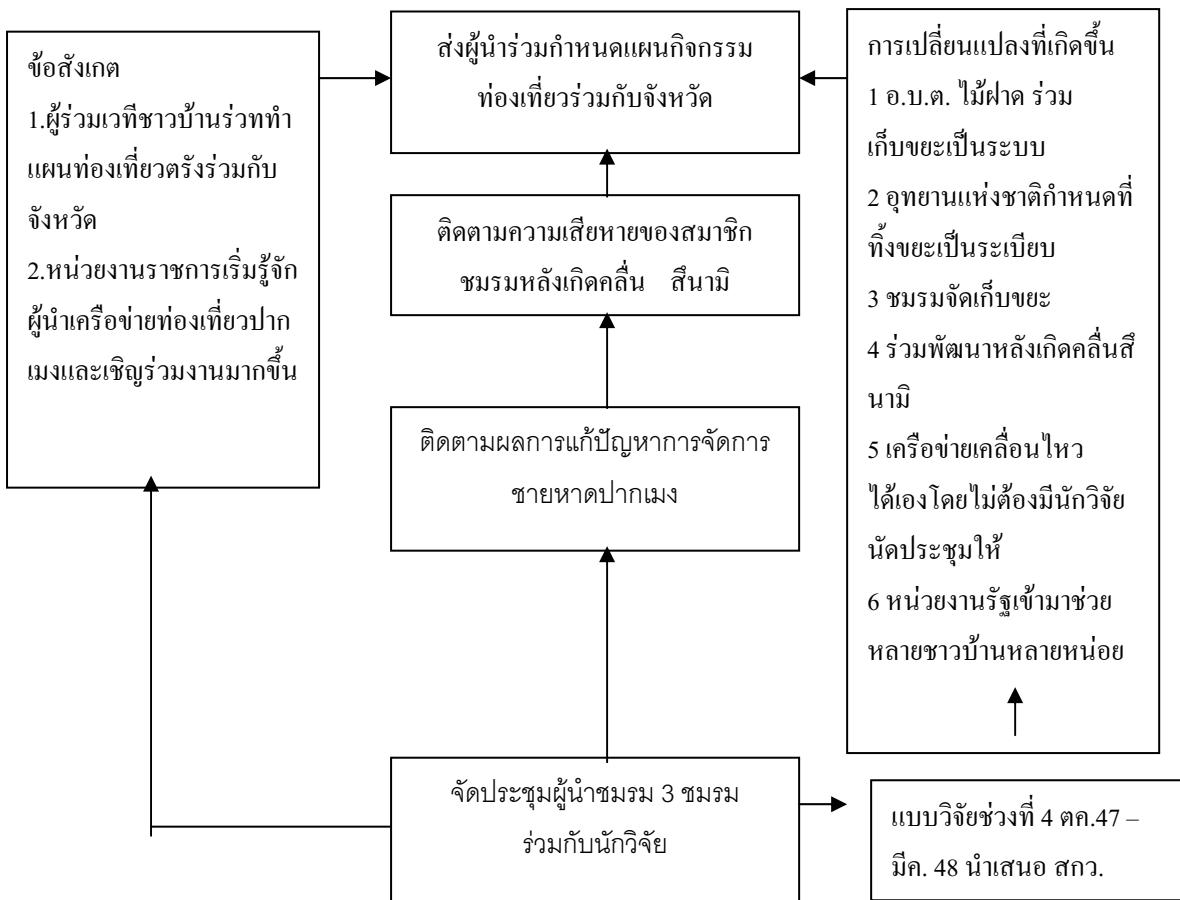
ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายท่องเที่ยวตั้ง ช่วงที่ 2

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายท่องเที่ยวตระงบ ช่วงที่ 3

ขั้นตอนพัฒนาเครือข่ายท่องเที่ยว ช่วงที่ 4

วิเคราะห์การจัดการเครือข่ายท่องเที่ยวตระงับ			
จุดอ่อน	จุดแข็ง	โอกาส	อุปสรรค
<p>1. การกำหนดแบบ ภูมิทัศน์ชายหาดไม่ เป็นระเบียบ</p> <p>2. ผู้นำขาด ประสบการณ์การ จัดการชายหาดให้ เป็นชายหาดระดับ สากล</p> <p>3. เครือข่ายไม่มี เงินทุนรองรับการ ท่องเที่ยว</p> <p>4. ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะอาดแก่นักท่องเที่ยว</p>	<p>1. ปากเมงเป็น ชายหาดสวยงาม ธรรมชาติยังคงเดิม</p> <p>2. การคมนาคม สะดวก</p> <p>3. ผู้นำทุกชุมชนมี ความสามัคคี</p> <p>4. เจ้าของธุรกิจ ร้านอาหารและที่พัก เป็นคนพื้นที่เกื้อหน ทั้งหมดสูดคุยกัน เข้าใจกับเครือข่ายอื่น</p>	<p>1. จังหวัดทำการ ท่องเที่ยวปากเมงเป็น กลยุทธ์จังหวัด</p> <p>2. หน่วยงานของรัฐได้ จัดงานสำคัญ เช่น วิวาห์ใต้สมุทร</p> <p>3. รัฐบาลให้ ความสำคัญกับแหล่ง ท่องเที่ยวปากเมง</p>	<p>1. สาธารณูปโภคไม่ พร้อม</p> <p>2. ขาดหน่วยงานหลัก ในการทำแผนรองรับ ต่อเนื่องเพื่อการ ท่องเที่ยว</p> <p>3. รัฐไม่ให้ขยายเขต เพราเป็นแนว อุทยานและทับซ้อน กับที่ดินชาวบ้าน</p> <p>4. กิจกรรมเครือข่าย บูรณาการกับ เครือข่ายอื่นๆ ได้น้อย</p>

กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้นำเครือข่ายท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วม	ผลการปฏิบัติ / ข้อสังเกต
1. การร่วมคิด	1. ผู้นำร่วมกับคิดแก้ปัญหาเกี่ยวกับแนวเขตทับช้อนกับเขตอุทยาน และวางแผนแก้ปัญหากับชุมชนร่วมกับ อ.บ.ต. และ อบจ.
2. ร่วมตัดสินใจ	2. ผู้นำร่วมกับสมาชิกชุมชนท่องเที่ยวต่างๆ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยร่วมกันเรียกร้องให้อุทยาน ซึ่งแนวเขตที่ชัดเจน และกรณี แจ้งการจับกุม การตั้งข้อหาด้วยแจ้งให้ทราบเวลาจับกุม
3. ร่วมปฏิบัติ	3. ผู้นำและสมาชิกเครือข่ายร่วมประชุม ปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐหรือชุมชนต่างๆ ออกจะระเบียบ การทึ้งขยะ การจัดที่จอดรถนักท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัยร่วมกับเจ้าหน้าที่
4. ร่วมรับผลประโยชน์	4. เมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชายหาดปากเมงมากขึ้นสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนร้านค้า อาหาร และเจ้าของที่พักเป็นการร่วมรับประโยชน์
5. ร่วมประเมินผล	5. การประเมินผลโดยเฉพาะการติดตามผลกระทบจากภัยลึนมี และประเมินการแก้ไขปัญหารือเรื่องการจัดการชายหาด ทุก 2 เดือนร่วมกับ อบต.

สรุปเครือข่ายการท่องเที่ยว เกิดจากการรวมตัวของชุมชนผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวปากเมง ชุมชนผู้ประกอบร้านอาหารปากเมง และชุมชนเรือรับจ้างปากเมง ซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายเดิม และเข้าเป็นสมาชิกชุมชนนักธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดตระงบ กิจกรรมเครือข่ายรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชายหาดปากเมง จัดทำแผนพัฒนาชายหาดร่วมกับ อบต. ขอไฟฟ้าจากงบสำนักนายกรัฐมนตรีและผู้นำได้จัดทำแผนร่วมกับเครือข่ายข้าวสาร ทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับทางจังหวัด จุดแข็ง คือ ผู้นำร่วมตัวกันเห็นiyawann ส่วนราชการสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวโดยบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์จังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบลไม่ fading และองค์กรบริหารส่วนจังหวัดให้การสนับสนุน จุดอ่อน คือ ขาดแผนทิศทางในการจัดการชายหาดปากเมงให้เป็นแผนที่ปฏิบัติได้ และให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัตินำเสนอให้รัฐบาลกลางช่วยผลักดันให้ชายหาดปากเมงเป็นชายหาดติดอันดับสากล

ข้อเสนอแนะ

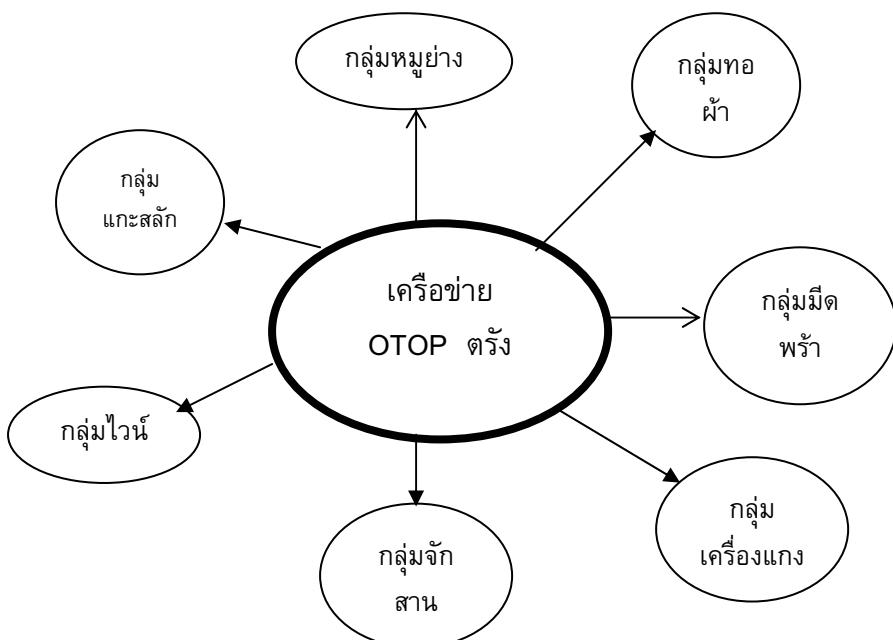
1. จัดการรณรงค์การท่องเที่ยวปากเมง แบบเป็นหมู่ group turn จากต่างชาติ
2. สร้างความเข้มแข็งกับฐานล่าง โดยสัมพันธ์ทางธุรกิจรวมชือกับเครือข่ายต่าง ๆ อาทิ เครือข่ายข้าวสาร การเงินและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3. หน่วยงานราชการควรหาทางจัดสัมมนาให้ร้านค้าชายหาดปากเมงได้รับความสนใจเรื่องการท่องเที่ยวมากขึ้น

6. เครือข่าย OTOP

ความสำคัญเครือข่ายผลิตภัณฑ์จากนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการต่อสู้กับปัญหาความยากจน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น การเกิดกลุ่มผลิตภัณฑ์เป็นการเกิดโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ใช้ทรัพยากรห้องถินและใช้แรงงานในชุมชนพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ มีเอกลักษณ์มานำเสนอเป็นจุดขายของตนเอง การให้ชุมชนคิดพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเอง จะทำให้ชุมชนได้เห็นแนวทางในการสร้างเศรษฐกิจชุมชนฐานราก ซึ่งจะสามารถยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

โครงสร้างเครือข่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ตระงบ

รูปแบบ

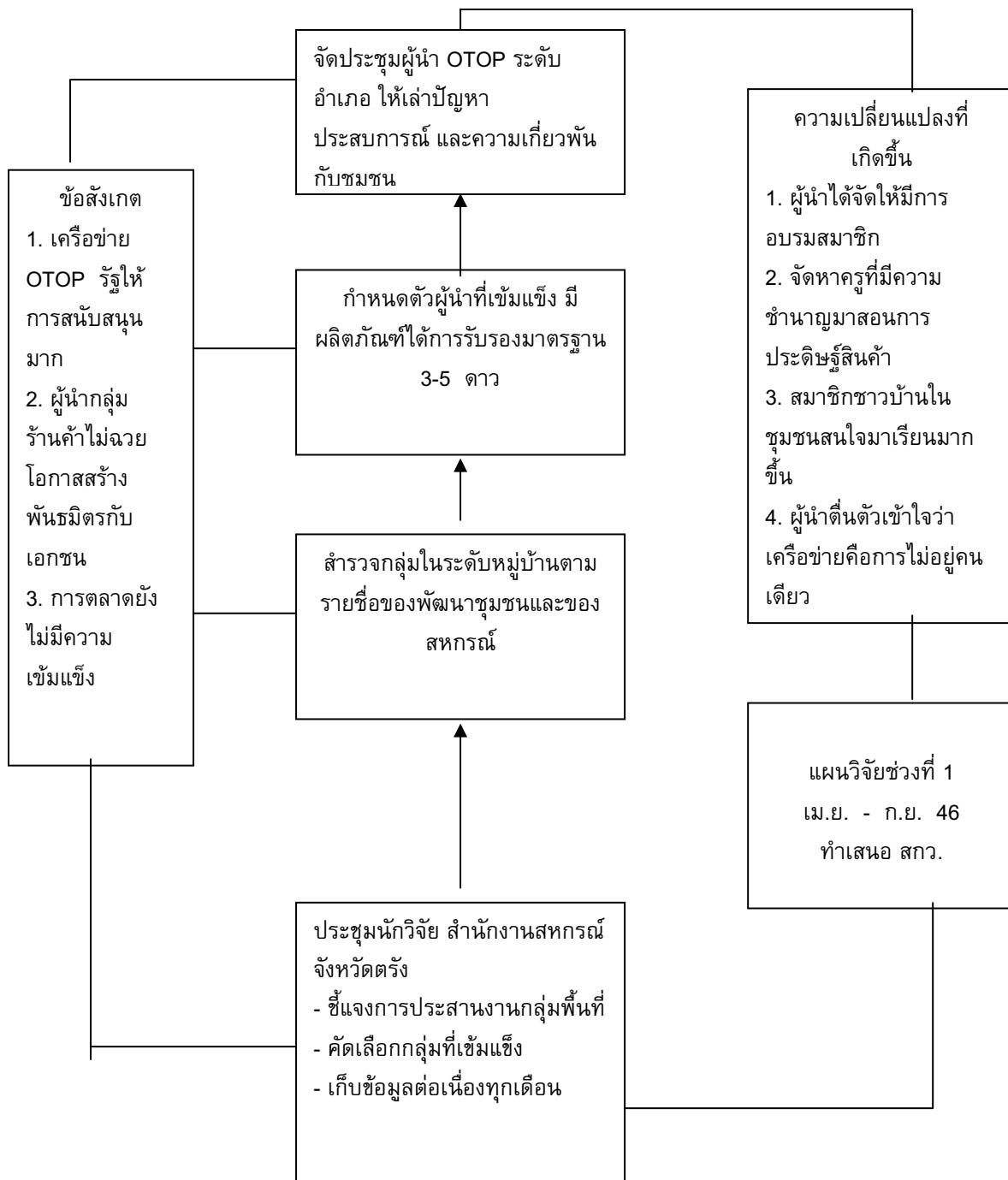
- กลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP มีผู้นำแต่ละกลุ่มมารวมกันในระดับจังหวัด เพื่อจัดหาตลาด คัดเลือกคุณภาพ OTOP Product Champion ผลักดันพัฒนาแก่กลุ่มอ่อนแอด

กระบวนการ

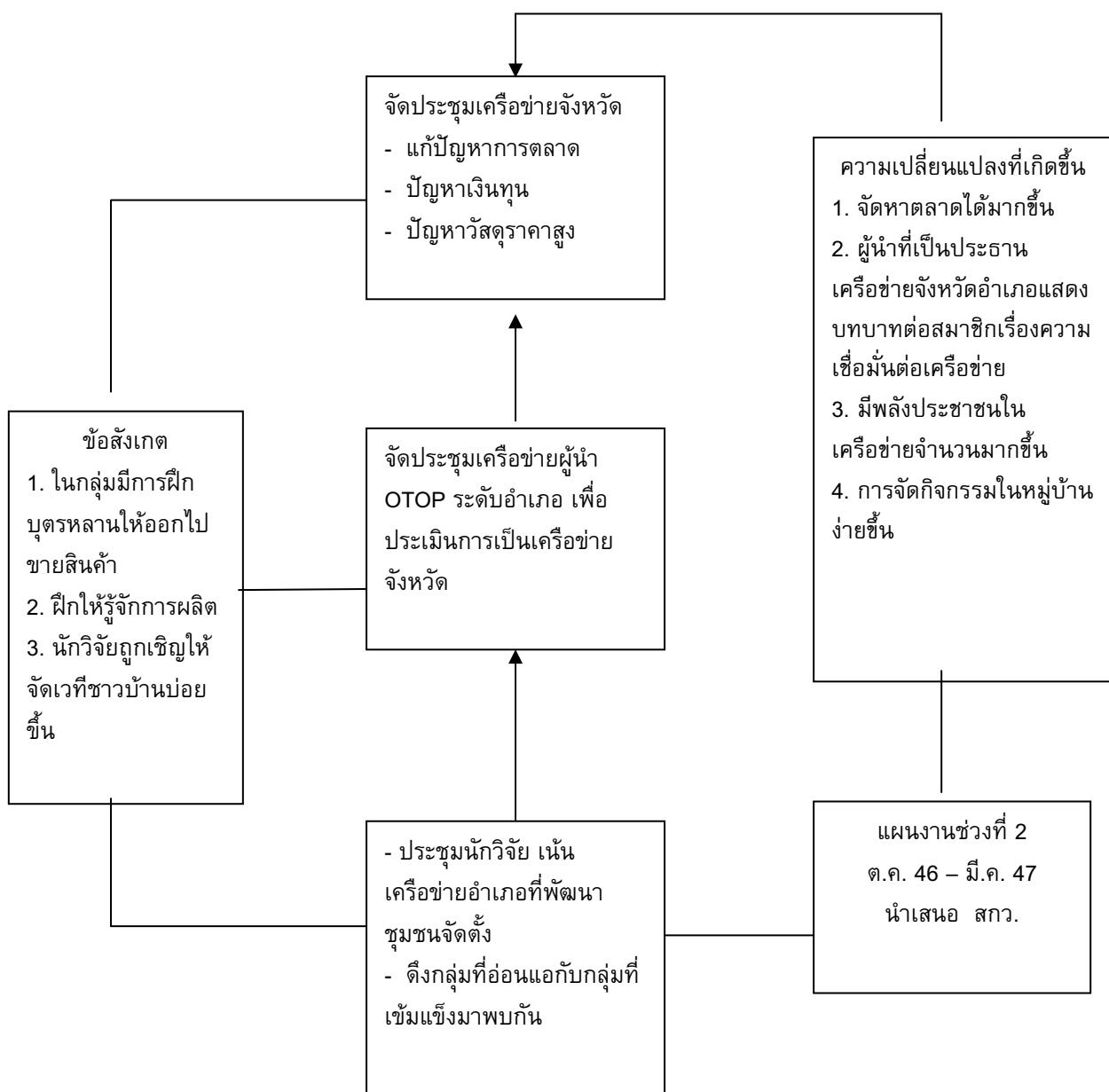
- เครือข่ายผลิตภัณฑ์เกิดจากการกลุ่มอยู่ในหมู่บ้านที่ผลิตลินคำ OTOP ได้มาตราฐาน จากกลุ่มหมวดอาหาร และไม่ใช้อาหาร หมวดอาหารได้แก่ กลุ่มหมูย่าง เครื่องแกง ไวน์ ขนมเค้ก ฯลฯ หมวดที่ไม่ใช้อาหาร ได้แก่ ผ้า มีดพราง จักสาน แกะสลัก
- ผู้นำประสานงานในระดับอำเภอ ภายใต้การสนับสนุนของรัฐ

3. ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่าย

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ตรัง ช่วงที่ 1.

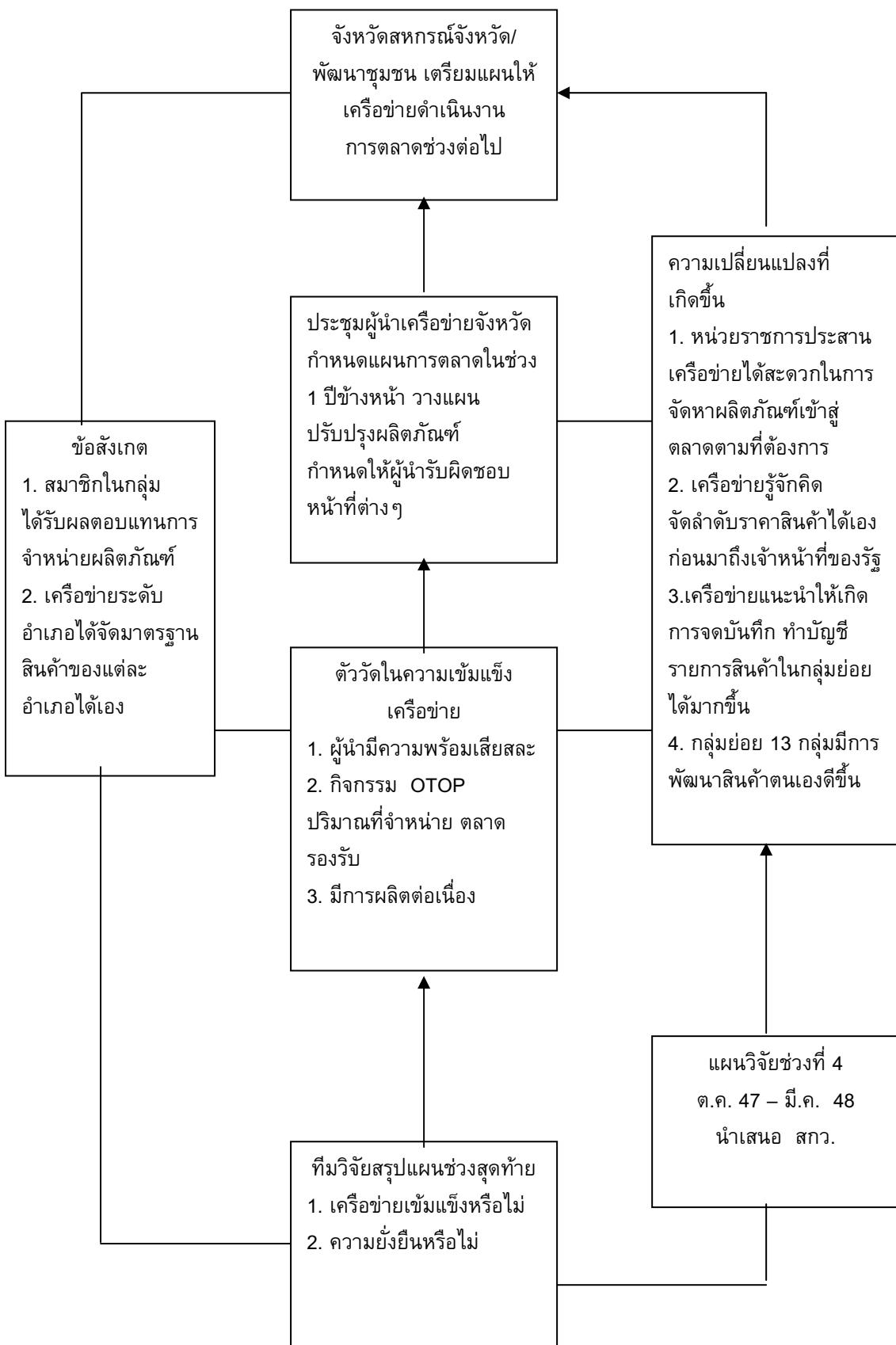
ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ตระงับ ช่วงที่ 2

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ช่วงที่ 3

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ช่วงที่ 4

การวิเคราะห์การจัดเครือข่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ตระงับ

จุดอ่อน	โอกาส
<p>1. ผู้นำห่วงพึงตลาดที่หน่วยงานของรัฐจัดทำให้</p> <p>2. กลุ่มย่อยในหมู่บ้านอ่อนแ้อย่าง กางกลุ่มไม่สนใจ จะพัฒนาตนเอง ขาดผู้นำ หากมาเป็นผู้นำ หรือกรรมการกลุ่มไม่ได้</p> <p>3. การพัฒนาคนรุ่นหลังให้มาเป็นผู้นำร่วมกับ เครือข่ายมีน้อย ระดับจังหวัดเมื่อมาประชุมก็ เป็นคนนำกลุ่มคนเดิม</p>	<p>1. หน่วยราชการหลายหน่วยให้การ สนับสนุนเงินทุน วิชาการ การอบรมพัฒนา ผลิตภัณฑ์</p> <p>2. รัฐบาลสนับสนุนจัดงานใน กรุงเทพมหานครอย่างมากขึ้น ทำให้กลุ่มได้ เห็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และนำมาปรับใน กลุ่มตนเอง</p> <p>3. เป็นการส่งเสริมให้เกิดอาชีพใหม่</p>
จุดแข็ง	อุปสรรค
<p>1. ผู้นำกลุ่มย่อยสนใจยอมรับ สนับสนุนการเป็น เครือข่ายจังหวัด โดยการประชุมร่วมคัดเลือก สินค้า</p> <p>2. ผู้นำบางกลุ่มเลี้ยงสละไม่ยอมรับประโยชน์ที่ ควรจะได้ แต่บริจาคให้กับกลุ่ม</p> <p>3. สินค้าได้รับมาตรฐาน 5 ดาว จำนวนมากขึ้น</p> <p>4. ผู้นำเครือข่ายแต่ละอำเภอ มีความสามารถในการ นำกลุ่มออกไปแข่งขันกับตลาดภายนอกได้ อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>1. ราคาน้ำมันสูงขึ้น ดึงให้วัตถุดิบบางอย่าง ที่ต้องสั่งซื้อจากภายนอกมีราคาสูงขึ้น</p> <p>2. เยาวชนที่เป็นนักศึกษาไม่มีเวลามาฝึกหัด เพื่อพัฒนาฝีมือในการผลิต ผลิตภัณฑ์ให้ดี ขึ้น เพราะต้องใช้เวลาไปเรียนหนังสือ</p> <p>3. สมาชิกใช้ชีวิตประจำวันเหลือคนใน เมือง ค่าใช้จ่ายสูง ไม่มีเงินเก็บในกลุ่ม ทำให้ กลุ่มขาดเงินทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์</p>

กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้นำเครือข่ายผลิตภัณฑ์ OTOP

การมีส่วนร่วม	ผลการปฏิบัติ/ข้อสังเกต
1. การร่วมคิด	1. ผู้นำเมื่อได้รับการประชุมจากทีมวิจัย รวมทั้งการไปดูงานภายนอกจังหวัด กลับมาร่วมกันคิดในเครือข่าย เรื่องการปรับปรุงผลิตภัณฑ์
2. ร่วมตัดสินใจ	2. ผู้นำและสมาชิกร่วมกันตัดสินใจในการส่งผลิตภัณฑ์เข้าร่วมงานแสดงสินค้าร่วมกับภาครัฐ ทั้งภายในและภายนอกจังหวัด
3. ร่วมปฏิบัติ	3. ผู้นำทุกคนได้ร่วมประชุมกำหนดแผนปฏิบัติในการหาตลาดจัดคัดเลือกผลิตภัณฑ์ ส่งผลิตภัณฑ์เข้าร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ร่วมให้กำลังใจกับกลุ่มที่อ่อนแอด
4. ร่วมรับประโยชน์	4. ผู้นำและสมาชิกกลุ่ม เมื่อเป็นเครือข่ายร่วมรับประโยชน์ตั้งแต่ได้โควตาพื้นที่ให้ส่งสินค้าไปจำหน่ายที่หน่วยรัฐจัดขึ้น ได้เงินสนับสนุนกลุ่ม ได้กำไรจากการขาย และได้รับเกียรติจากหน่วยงานรัฐให้เข้าร่วมกิจกรรมทุกรายรั้ง
5. ร่วมประเมิน	5. ผู้นำได้ร่วมกับหน่วยราชการประเมินรายได้ รายจ่ายของกลุ่ม แต่ละครั้ง เมื่อการจัดงานเสร็จสิ้น

สรุปเครือข่ายผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นเครือข่ายของกลุ่มผลิตสินค้า “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” กลุ่มได้ผลิตสินค้าออกจำหน่ายหลายชนิด แบ่งได้ ดังนี้ หมวดอาหาร เครื่องดื่ม ผ้า เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ เครื่องประดับ ศิลปะประดิษฐ์ ของที่ระลึก สมุนไพร การผลิตของกลุ่ม เครือข่ายในจังหวัดตระง ได้มาตรฐาน 5 ดาว หลายรายการยอดจำหน่ายปีละ 200-300 ล้านบาท รายได้ต่อกลุ่มเฉลี่ย 50,000-300,000 บาท/เดือน สมาชิกมีรายได้ 4,000-5,000 บาท/เดือน จำนวนประโยชน์คุณภาพชีวิตดีขึ้นจำนวน 6,390 ครัวเรือน หรือจำนวน 25,567 คน มีสินค้าออกจำหน่ายทั้งในและนอกจังหวัด ผลิตภัณฑ์หมวดอาหารทำรายได้กลับมาสู่ภัยในจังหวัดตระงมากที่สุด รองลงมางานฝีมือหัตถกรรมต่าง ๆ กลุ่ม OTOP ซึ่งหน่วยราชการจัดหาตลาดให้เป็นส่วนใหญ่ จุดแข็งของเครือข่าย คือ มีสินค้าได้มาตรฐานจำนวนมากขึ้น เพิ่มชนิดมากขึ้นและหน่วยราชการจัดหาตลาดและอำนวยความสะดวกในการขนส่งไปจำหน่าย จุดอ่อน คือ กลุ่มที่อ่อนแอดได้รับการพัฒนาซ้ำ ผู้นำไม่มีความเข้มแข็งและทำให้เครือข่ายอ่อนแอดไปด้วย

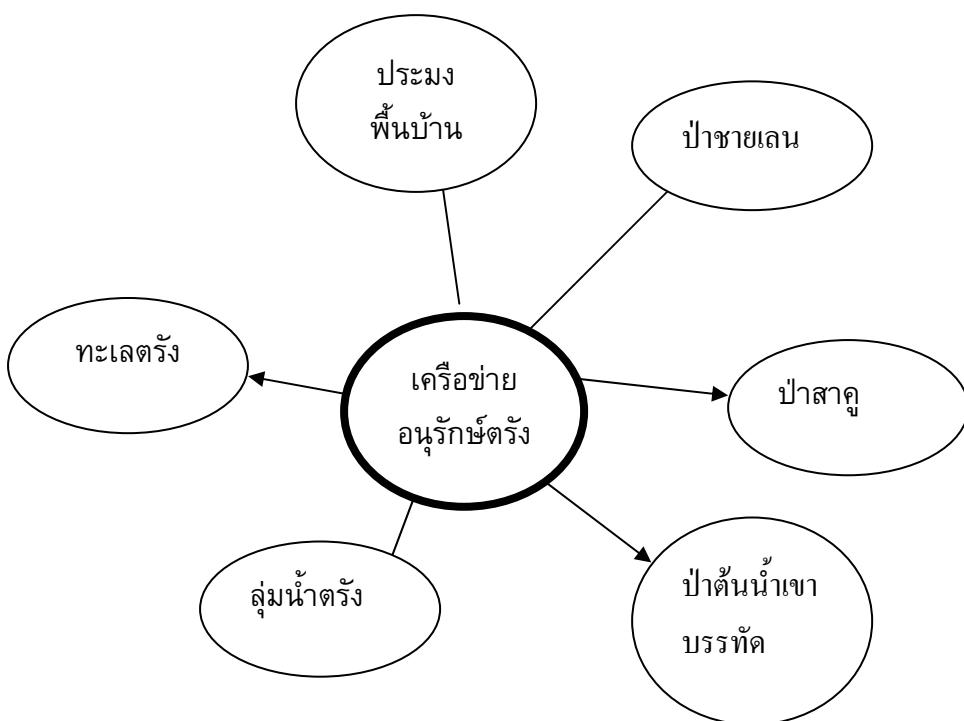
ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ในกลุ่มต่าง ๆ ควรอาจารย์ใช้สถานศึกษาในห้องถินให้มากขึ้น เช่น โรงเรียนสารพัดช่าง โรงเรียนส่งเสริมอาชีพ ทีมอาจารย์ พร้อมกับล้วนราชการให้จัดการอบรม สมาชิกชาวบ้าน ให้มีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ เมื่อเข้มแข็งก็ให้เข้ามาเป็นเครือข่าย
2. สถานที่จัดแสดงสินค้าให้เป็นที่แหล่งรวมสินค้าทุกชนิด เป็นสถานที่จัดแสดง สาอิต จำหน่ายแบบครบวงจรและใกล้แหล่งท่องเที่ยว

7. เครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

เครือข่ายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจังหวัดตระงบ ประกอบด้วยกลุ่มต่างๆ ได้แก่ กลุ่มประมงพื้นบ้าน กลุ่มอนุรักษ์เขารรทัด กลุ่มอนุรักษ์แม่น้ำตระงบ กลุ่มอนุรักษ์ป่าสาคู กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน ผู้นำกลุ่มเป็นชาวบ้านที่มีจิตสำนึกทางแทนทรัพยากรธรรมชาติไม่ให้ถูกทำลายได้มารวมกลุ่มกัน เพื่อจัดเป็นเครือข่ายทั้งจังหวัด

โครงสร้างเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตระงบ

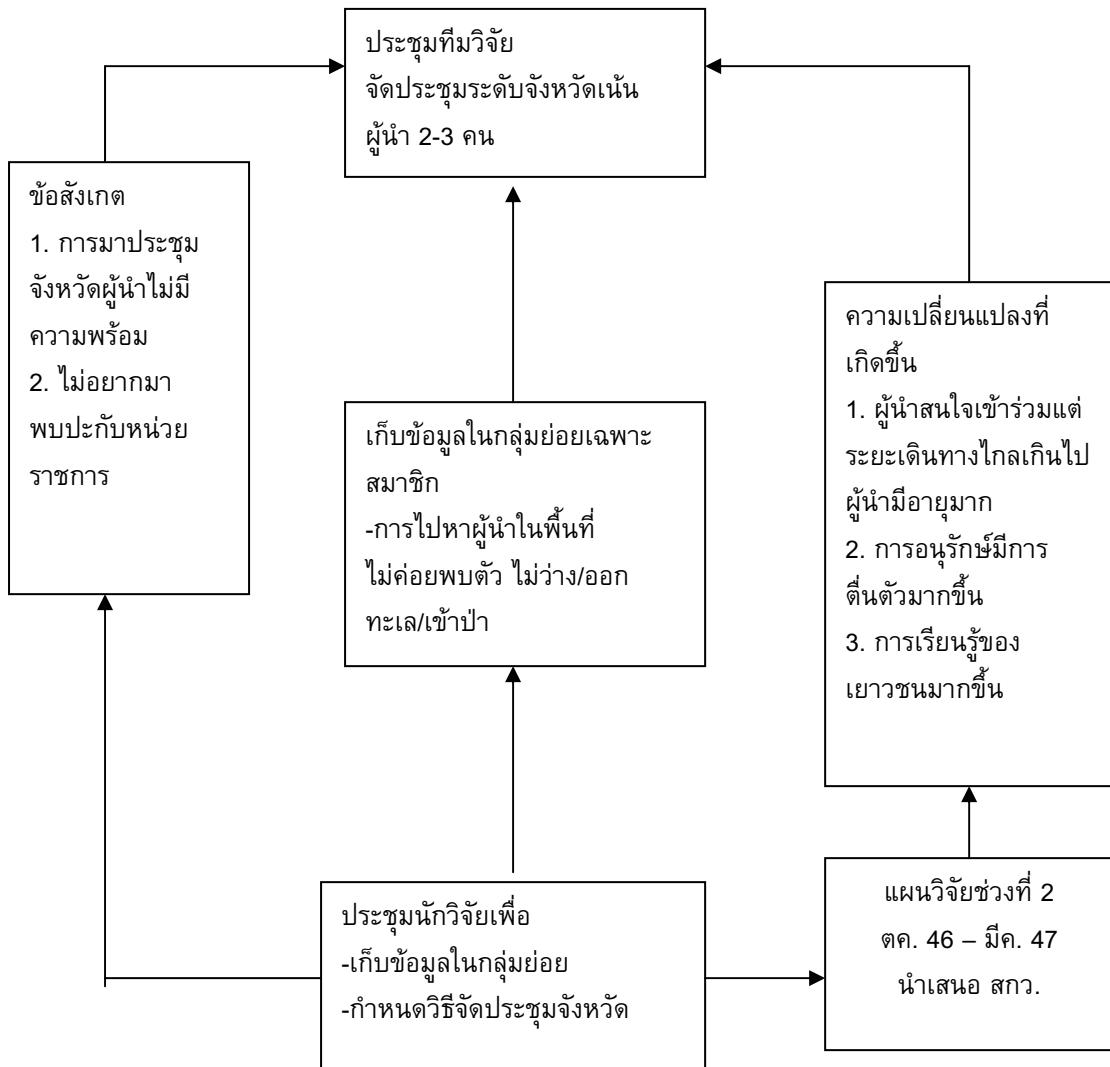

1. รูปแบบเครือข่ายอนุรักษ์ประกอบด้วยเครือข่ายย่อยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หลายกลุ่ม мар่วมกันเป็นเครือข่ายเดียวกัน
2. กระบวนการ การประชุม ผู้นำมาพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงเรียนรู้ สื่อสาร ปัญหาทั่วไป และการประสานตามเขตอุรอมชาติ คือเขตทะเล ป่าชายเลน ประมงพื้นบ้าน เขตป่าคือป่าต้นน้ำ ป่าแอบภูเขาบรรทัด และที่กลุ่มน้ำป่าสาคู พื้นราบ
3. ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่าย

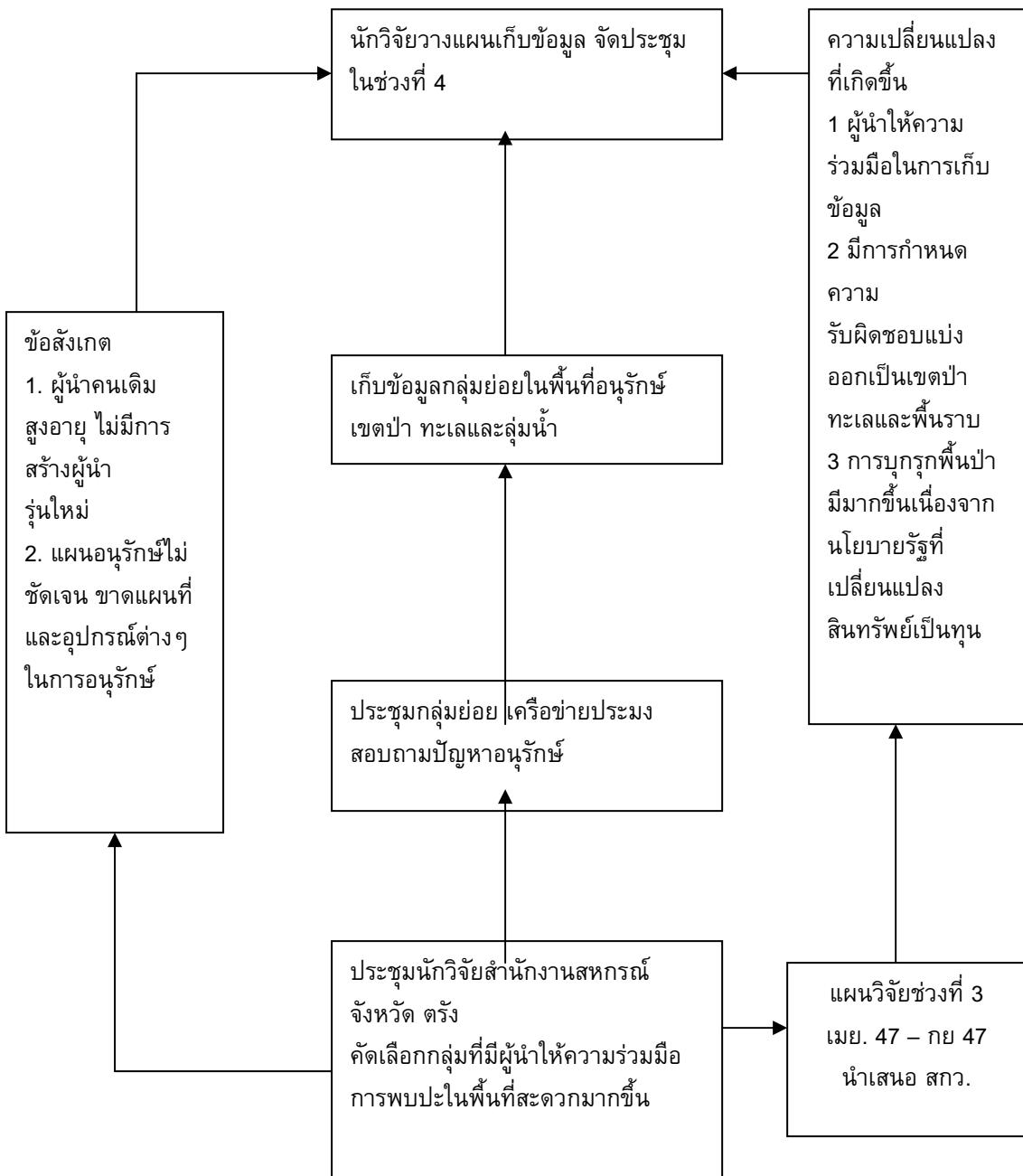
ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่าย ช่วงที่ 1

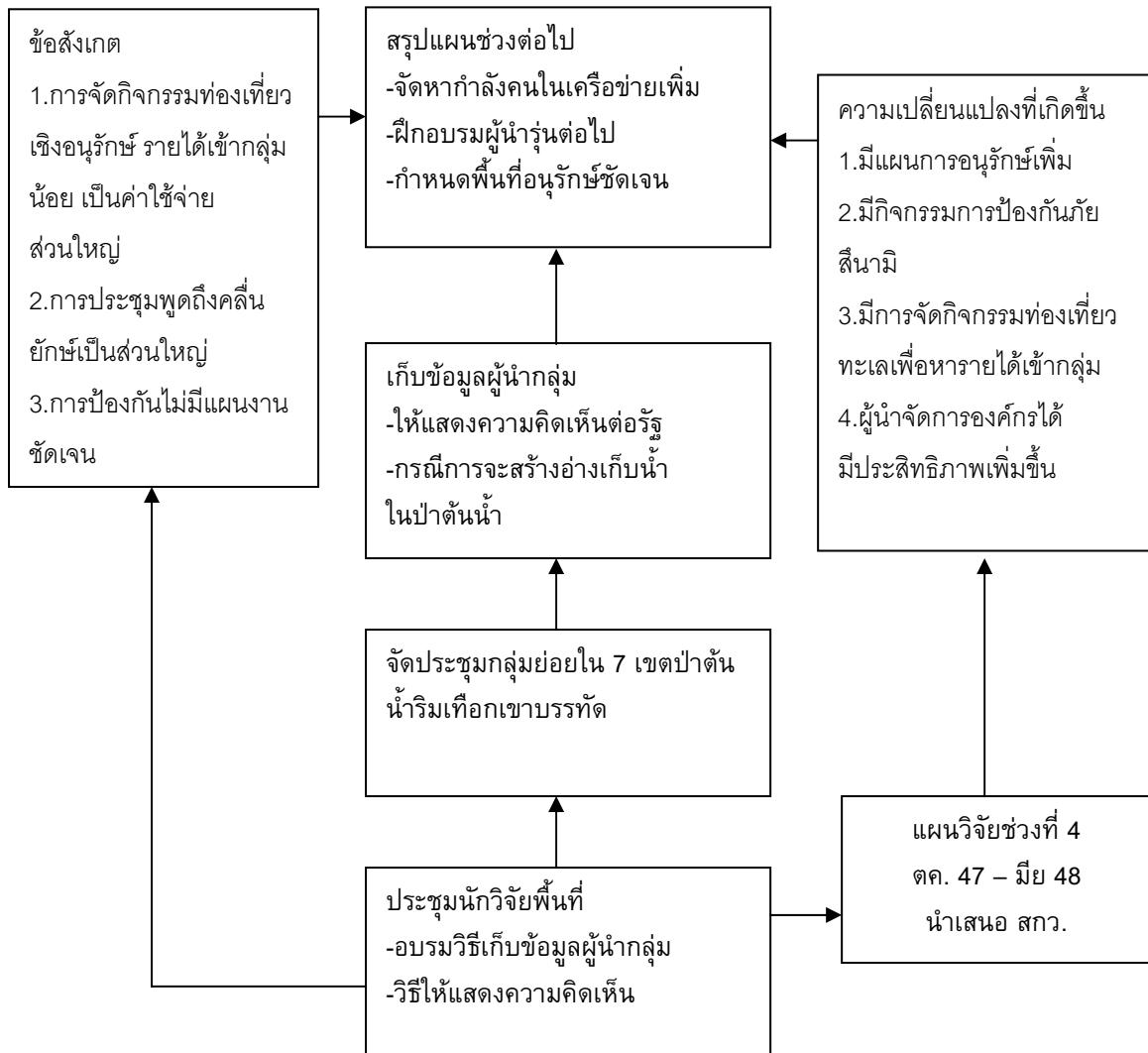
ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายอนุรักษ์ ช่วงที่ 2

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายอนุรักษ์ ช่วงที่ 3

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่าย ช่วงที่ 4

วิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัด ตรัง			
จุดอ่อน	จุดแข็ง	โอกาส	อุปสรรค
1. การรวมกลุ่มในชุมชนยังเป็นกลุ่มย่อยหลาย ๆ กลุ่มスマชิก คาดหวังการอนุรักษ์สูง แต่การปฏิบัติ เพื่อรักษากระทำได้ยาก	1. ผู้นำเสียสละออกตรวจตราอนุรักษ์ 2. เมื่อเป็นเครือข่ายก็ยินดีเข้าร่วมประชุมให้ข้อมูล 3. มีการจัดตั้งผู้รับผิดชอบเขตการอนุรักษ์แต่ละด้าน 4. เครือข่ายมีผู้นำหลายกลุ่มรวมตัวกัน ได้ในอำเภอเดียวกัน	1. รัฐบาลรณรงค์ให้เกิดการอนุรักษ์และส่งเสริมให้ชุมชนอยู่ร่วมกันกับป่า 2. องค์กรประชาชนต่างประเทศให้ความสนใจสนับสนุนเงินทุนแก่บางกลุ่ม 3. กรณีเกิดคลื่นลึกลามและมีประชาชนล้มตายน้อย เนื่องจากป่าชายเลนที่อนุรักษ์เป็นเกราะกำบังทำให้ชาวบ้านทั่วไปเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์	1. เครือข่ายขาดผู้สนับสนุน 2. หน่วยราชการบางหน่วยไม่เข้าใจบทบาทกลุ่มอนุรักษ์ 3. ผู้นำกลุ่มที่เข้ามาร่วมเป็นเครือข่ายขาดการประสานกับองค์กรภายนอก 4. ชุมชนต้องการใช้ทรัพยากรมากขึ้น จึงไม่สนับสนุนกลุ่มอนุรักษ์ เช่นป่าไม้ชายเลน
3. ผู้นำชายทะเลขะมีอายุมาก และการทดลองมาเป็นผู้นำรุ่นใหม่มีน้อย			
4. แต่ละกลุ่มอยู่กันห่างไกล การมาพบปะกันจึงมีค่าใช้จ่ายสูง			
5. การอนุรักษ์เป็นเรื่องวิชาการ ผสมผสานกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จริง แต่ข้อมูล ชาวบ้านไม่ซัดเจน			

กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้นำเครือข่ายอนุรักษ์

การมีส่วนร่วม	ผลการปฏิบัติ / ข้อสังเกต
1. การร่วมกันคิด	1. ผู้นำเมื่อได้มาพบกันได้ร่วมกันคิดวางแผนเพื่อให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างยั่งยืน
2. ร่วมกันตัดสินใจ	2. การตัดสินใจในเครือข่ายมีน้อย เนื่องจากกิจกรรมการอนุรักษ์การตัดสินใจจะอยู่ ในพื้นที่ ในระดับกลุ่มย่อย เมื่อถึงระดับจังหวัด เพียงแต่มาพูดคุยกันเรื่องปัญหาในกลุ่ม
3. ร่วมปฏิบัติ	3. การปฏิบัติการอนุรักษ์ผู้นำได้ร่วมกับสมาชิกในกลุ่มย่อย มากกว่า เป็นเครือข่ายทั้งจังหวัด
4. ร่วมรับประโ-yช-	4. การปฏิบัติตามในกลุ่มอนุรักษ์ระดับหมู่บ้านเมื่อเกิดประโ-yช- ผืนป่าเพิ่มขึ้นสัตว์ทะเลมาขึ้น ก็ จะได้รับประโ-yช-โดยตรง
5. ร่วมประเมิน	การประเมินผลเครือข่ายในแนวตั้งสูงขึ้นยังไม่มีการประเมิน เพียงแต่ประเมินกลุ่มย่อยในระดับหมู่บ้าน

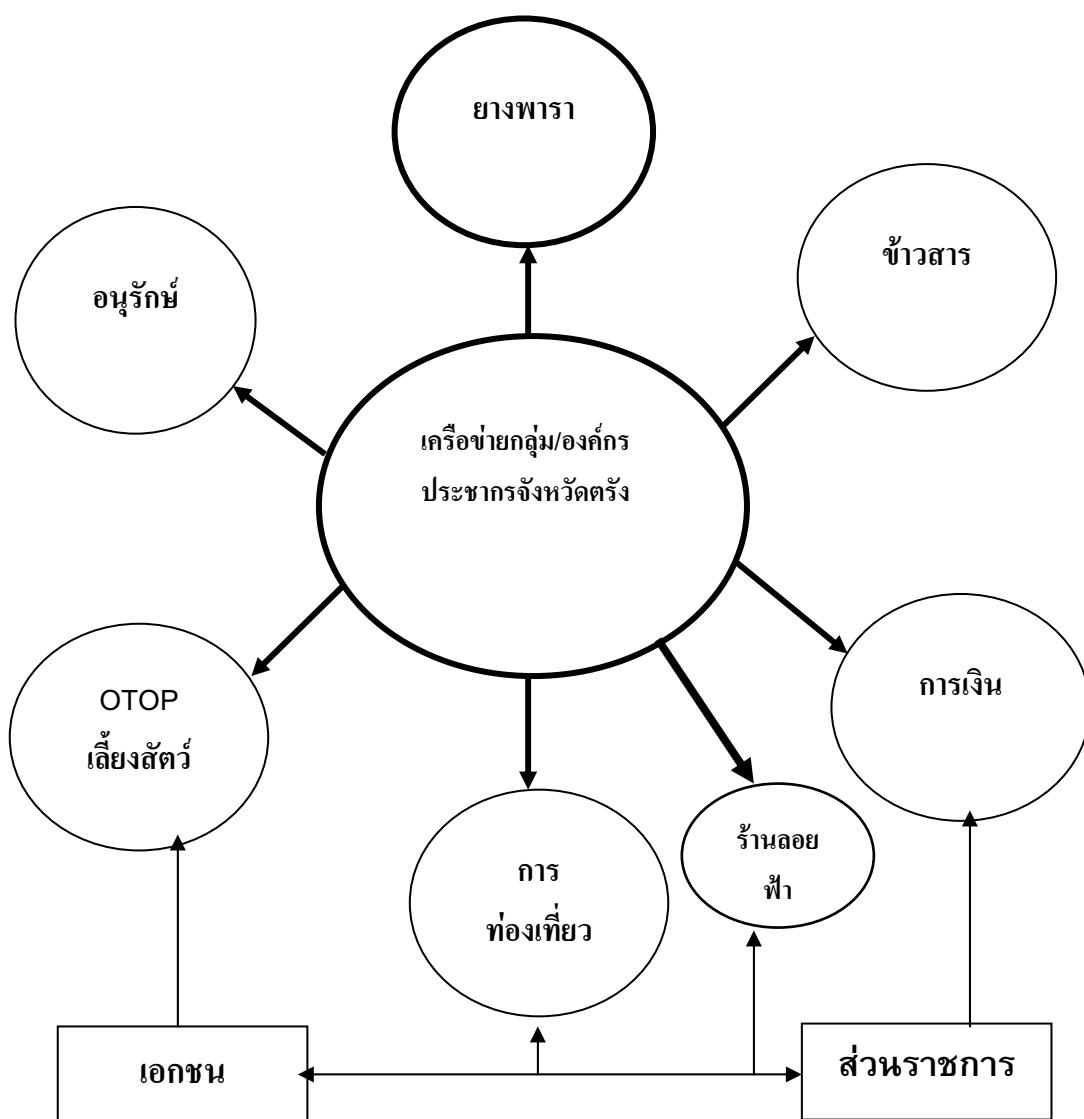
สรุปเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตระงับ เป็นเครือข่ายที่มีบริเวณใหญ่สุด ครอบคลุม ภูเข้า ป่า นา ทะเล รวมทั้งหมู่ 55 กลุ่ม มีเป้าหมายอนุรักษ์ชัดเจน ผลงานการอนุรักษ์มี หลากหลายให้เห็น ได้แก่ กลุ่มประมงพื้นบ้าน กลุ่มขยายฝัน กลุ่มป่าต้นน้ำ กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน ธนาคารประมงพื้นบ้าน กองทุนพัฒนาชุมชน กลุ่มผู้เลี้ยงกุ้งเชิงเกษตรอินทรีย์ กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีกิจกรรมรณรงค์การอนุรักษ์ทั้งจังหวัด จุดแข็ง มีผู้นำกล้าหาญ เช้มแข็ง สามารถลดความขัดแย้งได้จำนวนมาก มีการอนุรักษ์ร่วมกับหน่วยงานรัฐในบางเขตงาน จุดอ่อนคือ ไม่มีงบประมาณในการรณรงค์การอนุรักษ์ การจัดประชุมกำหนดแผนการอนุรักษ์เป็นกรอบของเครือข่ายทั้งจังหวัด ผู้นำข้ามช้อน ขาดข้อมูลในเชิงการจัดการเพื่อการสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

1. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้จากธรรมชาติจริงโดยมีชาวบ้านแนะนำ
2. จัดงบประมาณให้เครือข่ายได้เข้าไปรณรงค์การอนุรักษ์ป่า ทะเล
3. กรอบของรัฐ ควรให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้นำกลุ่มข้อมูลเชื่อมโยง พร้อมจัดอุปกรณ์การเก็บข้อมูลให้ชาวบ้าน เช่น กล้องถ่ายรูป แผนที่ เรือ หรือ อื่นๆ ตามที่จำเป็นแก่กิจกรรมอนุรักษ์ เช่นเป็นป่าต้นน้ำ ป่าลุ่มน้ำในพื้นราบ ป่าชายเลน และทะเล ซึ่งมีความต้องการอุปกรณ์แตกต่างกัน

เมื่อรวมเครือข่ายอย่างภายในจังหวัด ผลการวิจัยได้เครือข่ายผู้นำเป็นตัวแทนกลุ่ม กิจกรรมภายใต้ เครือข่ายกลุ่มองค์กรประชาชนในจังหวัดตรัง 7 กิจกรรม ดังโครงสร้างข้างล่าง

แสดง โครงสร้างเครือข่ายสหกรณ์กลุ่มองค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดตรัง

แผนภูมิที่ 5.1 แสดงโครงสร้างเครือข่ายสหกรณ์กลุ่มองค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดตรัง

ข้อเสนอแนะการสร้างเครือข่าย

โดยภาพรวมการสร้างเครือข่ายที่จะนำไปใช้ผลจากการวิจัยไปใช้คือ

1. การสำรวจปัจจัยผู้นำหรือการค้นหา “เครือข่ายคน” ให้ได้ก่อนเป็นลำดับแรก เพราะคุณสมบัติสำคัญของเครือข่ายคือ ต้องมีผู้นำที่เข้มแข็งเสียสละ สามารถนำพากลุ่มย่อยในระดับล่างที่จะมาเป็นสมาชิกเครือข่าย และต้องนำพาเครือข่ายให้เจริญรุ่งเรืองจนกลายเป็นสถาบันในที่สุด

2. กิจกรรมนำ ในการสร้างเครือข่ายต้องมีกิจกรรมนำในกลุ่มย่อย และกิจกรรมนั้นต้องมีผลประโยชน์แก่สมาชิกในระดับล่างและผลประโยชน์แก่ผู้นำ ถ้าเป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายทางธุรกิจ ก็ต้องมีการจัดการ การเงินและการควบคุมโครงสร้างภายในให้เป็นไปตามจุดประสงค์ขององค์กรนั้น ๆ รวมทั้งการตลาด บทบาทหน่วยราชการที่จะสนับสนุน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่จะนำเข้าสู่ตลาด แต่ถ้าไม่เกี่ยวกับธุรกิจ เช่น ร้านขายฟ้า กิจกรรมนั้นต้องมีผลทางสังคม คือการลดต้นทุนการซื้อสินค้าในครัวเรือน หรือการท่องเที่ยวหาดปากเมง กิจกรรมนี้ก็ต้องรักษาความปลอดภัยในชายหาดปากเมง ซึ่งสะท้อนปัญหาสังคมอุบัติใหม่ให้เห็น

3. ความต่อเนื่อง การสร้างเครือข่ายต้องมีความต่อเนื่องในมิติของเวลา เช่น กิจกรรมต้องมีทุกเดือนหรือทุก 6 เดือน หรือเป็น ปีละครั้งตามความเหมาะสมหรือความต้องการของเครือข่ายนั้น อาจจะเป็นการประชุม การจัดเวทีชาวบ้าน การจัดหาตลาด ในความต่อเนื่องต้องมีลักษณะเด่นคือ การสร้างความใกล้ชิดสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับสมาชิก หรือสมาชิกกับผู้นำ หรือผู้นำกับผู้นำด้วยกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน เกิดความไว้วางใจ

4. การมีอาณาเขต การสร้างเครือข่ายเริ่มแรกต้องมีพื้นที่อาณาเขตที่จำกัด ไม่ควรสร้างตามนัยกิจกรรมที่ไร้ขอบเขต เพราะจะทำให้ขาดความไว้วางใจต่อกัน แต่มีข้อยกเว้น ถ้าสามารถควบคุมในระยะใกล้ได้ระหว่างผู้นำเครือข่ายกับสมาชิกก็อาจจะไม่มีขอบเขตจำกัดในการสร้างเครือข่าย อย่างไรก็ตามเครือข่ายที่เข้มแข็งเป็นสถาบันที่สมาชิกพึงพาอาศัยได้ ต้องมีขอบเขตจำกัด จะด้วยเหตุผลของกิจกรรม หรือตัวผู้นำก็ตาม การบ่งชี้ถึงระยะเวลาหรือขอบเขตของเครือข่ายแล้ว จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นจากสมาชิก เพราะว่าสมาชิกจะคุ้นเคยระหว่างสมาชิกด้วยกัน ใกล้ชิดกัน การสร้างความใกล้ชิดเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการสร้างเครือข่าย และจะพัฒนาไปสู่ความไว้วางใจต่อกัน

5. การประเมินตนเอง เครือข่ายจะเดินไปได้ต้องมีการประเมินตนเองตลอดเวลา ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์อย่างไร เพราะผู้ที่บอกว่าเครือข่ายจะเดินไปได้อย่างไรหรือไม่ คือสมาชิกการประเมินจึงต้องเกิดจากสมาชิกในพื้นที่ อันจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในที่สุด

6. หน่วยสนับสนุน การสร้างเครือข่ายของเรามีปัจจัยบันจัดเป็นต้องมีหน่วยสนับสนุน หรือหน่วยงานที่ทำให้เกิดเครือข่ายครั้งแรกก่อน หน่วยงานที่ทำหน้าที่ดีที่สุด คือ รัฐ จะเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายครั้งแรกก่อน และพยายามประคับประคองให้เครือข่ายเดินไปได้ในระยะทางที่กำหนดเอง หรือช่วงเวลาที่รัฐกำหนด เมื่อหมดภารกิจก็จะหมดความเป็นเครือข่าย แต่ถ้าประชาชนสร้างขึ้นเองก็จะดำรงอยู่ตลอดไปตามความต้องการของผู้นำเครือข่ายนั้น ๆ

กรอบของรัฐต่อการพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มองค์กรประชาชน

การศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มองค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดตั้ง พอจะกำหนดกรอบของรัฐต่อการพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มองค์กรประชาชนได้ ดังนี้

1. การพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มองค์กรประชาชน โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับภาระการพัฒนาสหกรณ์ตั้งแต่การจัดตั้ง การส่งเสริมสถาบัน การพัฒนาบุคลากร กรรมการและสมาชิก ไปจนถึงการจดทะเบียนเลิก สหกรณ์ ส่วนการส่งเสริมกลุ่มองค์กรประชาชน ต้องสนับสนุนภายใต้ พ.ร.บ.วิสาหกิจชุมชนและนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง เช่นนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การรวมกลุ่มทั้งหมดต้องใช้กิจกรรมและความใกล้ชิดเป็นตัวเชื่อมโยงเครือข่าย รัฐจึงต้องเป็นฝ่ายสร้างเวทีให้สมาชิกทั้งหลายมาพบกันในบ่อยขึ้น

2. กรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นกลไกของรัฐในการพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มองค์กรประชาชน รวมทั้งการประสานงานจากภาคการเมือง การแพร่นโยบายของรัฐไปใช้ การใช้แนวทางสหกรณ์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมโดยการส่งเสริมสิ่งที่กลุ่มชาดแคลน เช่น การทำบัญชี โดยให้พนักงานบัญชีของสหกรณ์เข้าไปช่วย และรัฐเป็นฝ่ายจัดเงินอุดหนุนเพื่อพนักงานบัญชีสหกรณ์มีความใกล้ชิดกับคนในกลุ่มอื่นๆ อยู่ก่อนแล้ว

3. การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ การพัฒนาสหกรณ์ และกลุ่มองค์กรประชาชน รัฐคิดและหวังจะใช้สหกรณ์ทั้งกระบวนการเป็นตัวขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกรในชนบทและในชุมชนเขตเมือง การพัฒนาฐานปริมาณต้านสหกรณ์กลุ่มองค์กรประชาชน รัฐมีการจัด “ระดับมาตรฐานสหกรณ์” และต่อไปควรจัดมาตรฐานกลุ่มองค์กรประชาชนด้วย สหกรณ์หรือกลุ่มองค์กรประชาชนใดที่ได้มาตรฐานมีความเข้มแข็งภายในองค์กร รัฐควรจะให้สิทธิพิเศษในด้านต่างๆ เช่น การจัดหาเงินทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำหรือจัดหาเงินกู้ให้อย่างเพียงพอ สนับสนุนทางวิชาการ วัสดุอุปกรณ์สำนักงานที่จำเป็นต่อการบริการสมาชิก การให้คำปรึกษาเฉพาะเรื่อง เช่น การส่งออก มาตรฐานสินค้า สมส. การแปรรูปสินค้า การฝึกอบรมกรรมการ ฝ่ายจัดการให้เกิดความชำนาญ การอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ รวมทั้งการซื้อขายให้รัฐบาลเข้าไปช่วยเหลือตามที่เห็นสมควร นอกจากนั้น รัฐควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ โดยการใช้ภูมิปัญญาผลิตสินค้าเชิงวัฒนธรรม เชิงการท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามวาระแห่งชาติ ส่วนสหกรณ์หรือกลุ่มองค์กรประชาชนใดที่ยังอ่อนแอต้องเร่งเข้าไปสัมผัสร่วมมือหรือเป็นพันธมิตรกับเอกชน พ่อค้า ส่งออก ที่เขามีความชำนาญ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจึงจำเป็นต้องทำไปพร้อม

4. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เนื่องจากกระบวนการ สหกรณ์ กลุ่มองค์กรประชาชน จะเกี่ยวข้องกับคนหลายระดับ หลากหลายอาชีพ การแข่งขันแต่ละอาชีพ จึงมีความแตกต่างกัน สหกรณ์และกลุ่มองค์กรประชาชน จึงต้องปรับตัวในการจัดการทางธุรกิจ ของตนเอง ธุรกิจในครัวเรือน ในกลุ่มระดับท้องถิ่น อย่างมีความชำนาญ เช่น การผลิตสินค้าเกษตร หัตถกรรม การท่องเที่ยว ส่วนการส่งออกต้องร่วมมือหรือเป็นพันธมิตรกับเอกชน พ่อค้า ส่งออก ที่เขามีความชำนาญ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจึงจำเป็นต้องทำไปพร้อม

กับการผลักดันระบบเศรษฐกิจระดับล่าง คือ คนยากจนในกลุ่มของค์กรประชาชน จึงจำเป็นต้องพัฒนาสังคมด้วย เช่นการให้ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่ม การผลิตที่ใช้วัสดุบอร์มชาติแต่ไม่เป็นการทำลายธรรมชาติ การเลี้ยงสัตว์ที่นำมูลสัตว์มาผลิตแก๊สหุงต้ม

5. การพัฒนาด้านทุนทางสังคม สหกรณ์และกลุ่มของค์กรประชาชนไม่ใช่เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่เป็นสถาบันทางสังคมตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ กฎหมายที่ออกมาใช้ กรณี พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. 2542 พ.ร.บ.วิสาหกิจชุมชน ก็ได้ เป็นการกำหนดเนื้อหาทางกฎหมายที่บังคับใช้กำหนดให้ “สหกรณ์หรือกลุ่มของค์กรประชาชนเป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและทางสังคมด้วย” ดังนั้น การพัฒนาสังคมให้เติบโตก้าวหน้า ทุกส่วนของสังคม ต้องพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย ต้องปรับปรุงให้เข้ากับ พ.ร.บ.สหกรณ์ ให้มีการแก้ไขในสาระที่อำนวยประโยชน์ทางสังคมแก่สหกรณ์กลุ่มของค์กรประชาชน พ.ร.บ.วิสาหกิจชุมชน ให้มีเครือข่ายร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ ได้ กลุ่มที่ไม่จดทะเบียนเป็นสหกรณ์ จะสามารถร่วมทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางสังคม ของชุมชนได้กับกลุ่มที่จดทะเบียน เช่นประธานกันในเรื่อง หลักการรวมกลุ่ม การพึ่งพาตนเอง การสร้างผู้นำ การใช้กลุ่มเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจำกัดความกังวลในชุมชน การอยู่ร่วมกันหลายเชื้อชาติ อาชีพ ต่างศาสนา หรือคนหลายเชื้อชาติ รุ่น ต่างอายุ ในชุมชน เดียวกันการป้องกันภัยจากภัยนอกชุมชน เป็นต้น แต่ในกฎหมายสหกรณ์ปัจจุบันมีบทบังคับไว้บางเรื่อง เช่น การจัดสวัสดิการสมาชิก ดังนั้นควรมีด้านสังคมอื่น ๆ ด้วย

6. การพัฒนาที่ยั่งยืน ระบบสหกรณ์และกลุ่มของค์กรประชาชน เป็นระบบที่พัฒนา ด้วย หลักพึ่งพาตนเอง ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงภูมิภาคหรือระดับชาติ บางส่วนอาจจะอ่อนแอ ตั้งจะเห็นได้จากความขัดแย้งในขบวนการระดับยอดของสหกรณ์ คือ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย บริษัทสหประกันชีวิตที่สหกรณ์ตือหุนทั้งหมด เนื่องจากการฝึกอบรมผู้นำที่ไปสู่ระดับชาติไม่ได้เกิดจากการฝึกอบรมของเครือข่ายในระดับล่าง และความมีการให้การรับรองจากเครือข่ายระดับล่างมาก่อน ก่อนจะมาสู่ระดับชาติเพื่อให้องค์กร สหกรณ์ในระดับชาติมีผู้นำที่เลี่ยஸลส

กรอบของราชการในพื้นที่

การใช้ขบวนการสหกรณ์และกลุ่มของค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดตั้ง ให้เคลื่อนไป ข้างหน้าได้นั้น ควรมีการปรับปรุงปัจจัยที่ต้องพัฒนาพอจะแบ่งออกเป็น 5 ประการ คือ

1. ทรัพยากรม努ชย์ การพัฒนาสหกรณ์หรือกลุ่มของค์กรประชาชน โดยเฉพาะสหกรณ์ ได้ระดับมาตรฐาน

1.1 **สมาชิก** สหกรณ์ที่มวลสมาชิกค่อนข้างมีความรู้ การพัฒนาช่วงต่อไป คือ การเน้นเรื่องการเลี้ยஸล การให้เห็นประโยชน์จากการฝึกเงินไว้กับสหกรณ์ การอบรมสมาชิก สหกรณ์และกลุ่มของค์กรประชาชน ต้องใช้ความพยายามมากที่สุด ให้มีเป้าหมายการร่วมทุน

ส่วนสมาชิกในสหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มของค์กรประชาชน ที่เป็นคนจนก็ ต้องพัฒนาตนเองด้วย ในอนาคตปัญหาจำนวนมากรออยู่แล้ว เช่น ปัญหาราคาน้ำมัน อุบัติภัย ราคาสินค้า บางครั้งรัฐต้องใช้งบประมาณสนับสนุนด้วย

1.2 กลุ่มกรรมการสหกรณ์และกลุ่มของคกรประชาชน เมื่อการพัฒนาองค์กรไปสู่การพัฒนาชาติตามภาระกิจต่างๆ กรรมการสหกรณ์หรือกลุ่มของคกรประชาชน ที่เป็นผู้นำ จึงต้องเข้ามาเป็นตัวจัดสำคัญ เพราะกรรมการสหกรณ์หรือกลุ่มของคกรประชาชน ทำหน้าที่ 2 อย่างในเวลาเดียวกัน คือ เป็นตัวแทนของสมาชิกและเป็นผู้บริหารสหกรณ์หรือกลุ่มของคกรประชาชน รัฐและเครือข่ายจึงจำเป็นต้องมีแนวทางที่ชัดเจนต่อการพัฒนาการผู้นำกลุ่มให้มีบทบาทสำคัญ ทั้งสหกรณ์นอกภาคและในภาคการเกษตรและกลุ่มของคกรประชาชน โดยเฉพาะความเสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง พร้อมกับสนับสนุนสนับสนุนกระบวนการรุ่นใหม่

1.3 กลุ่มพนักงานสหกรณ์ ซึ่งหลายสหกรณ์ที่มีความมั่นคง เช่น สหกรณ์การเกษตรย่านตาข่าย สหกรณ์ออมทรัพย์ครูตั้ง ได้จัดสวัสดิการต่างๆ ให้พนักงานสหกรณ์ และทำงานในสหกรณ์มั่นคง และให้พนักงานสหกรณ์มีบทบาทในการเป็นแกนนำสร้างเครือข่ายกับและกลุ่มของคกรประชาชนอื่น ๆ แทนข้าราชการที่นับวันจะลดน้อยลง รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มของคกรประชาชนในท้องถิ่น

1.4 กลุ่มนบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น อบต. อบจ. เจ้าของกิจการ บริษัทเอกชนในจังหวัดตั้ง และข้าราชการในส่วนอื่นๆ ที่เข้าใจเรื่องสหกรณ์ผิดไปจากหลักการเดิม รัฐและเครือข่าย จำเป็นต้องพยายามจัดการให้ความรู้แสดงตนแสดงพลังให้เป็นไปตามความประสงค์ของเครือข่าย

2. ธุรกิจ : สหกรณ์หรือกลุ่มของคกรประชาชนเมื่อดำเนินธุรกิจบางครั้งต้องมีกำไร แต่ความเป็นจริงแล้วสหกรณ์หรือกลุ่มของคกรประชาชน จะนำกำไรไปจัดสรรคืนสู่สมาชิกทั้งหมด และธุรกิจต้องบริการสมาชิกอย่างเท่าเทียม จุดมุ่งหมายคือการบริการแต่เมื่อดำเนินธุรกิจกำไรเป้าหมายทางธุรกิจของสหกรณ์หรือกลุ่มของคกรประชาชนเปลี่ยนไปจากการบริการสมาชิกมาเป็นแสวงหากำไรจากสมาชิกໄล้ได้” จะทำให้ระบบสหกรณ์หรือกลุ่มของคกรประชาชนย่อוןแอโน่ในที่สุด เป้าหมายธุรกิจในสหกรณ์ที่ถูกต้อง คือ

2.1 เป้าหมาย ต้องมุ่งบริการ อำนวยประโยชน์ สันับสนุนสมาชิกและชุมชนท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ถ้าเป็นสหกรณ์ในเมือง หรือในหน่วยงานรัฐ ก็ต้องเพื่อคนในหน่วยงานนั้น

2.2 แนวทางเลือกตัวแทนเข้ามาบริหาร คือ การใช้หลักประชาธิปไตยลงมติและผู้ถูกเลือกต้องคำนึงเสมอว่าต้องเลี้ยงดูและเพื่อสมาชิก

2.3 วิธีการ คือ การใช้ระบบการเปิดรับสมาชิกทั่วไป หรือหลักสหกรณ์สากล ทั้ง 7 ข้อ มาเป็นวิธีปฏิบัติ ไม่ควรไปแปรความหมายให้ผิดเพี้ยนไปจาก หลักพึงตนเอง หลักเลี้ยงดู และหลักเพื่อสมาชิกทั้งหมดอย่างเท่าเทียม

3. เทคโนโลยี : การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และทางสังคม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตั้งนั้น ทำอย่างไรให้สหกรณ์หรือกลุ่มของคกรประชาชน ที่ยากจนแต่มีภูมิปัญญาชาวบ้านกระจัดกระจางให้ได้มาตรฐานยังและถ่ายทอดออกไปสู่ชุมชนอื่นๆ ชุมชนได้ที่ขาดภูมิปัญญาเหล่านั้นรวมถึงเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์ เช่น computer หรือ Internet ให้สหกรณ์หรือกลุ่มของคกร

ประชาชนได้มีและใช้อย่างเท่าเทียมกัน เรื่องนี้รัฐต้องเข้าไปເຊື່ອອາທິໄຫມາກີ່ນ ເພະສະກຽນ
ຮຽກຄຸ່ມອອກປະຊາຊົນ ຕ້ອງມີຂໍ້ມູນເພື່ອການຈັດກັບເພື່ອການບໍລິຫານ

4. เครือข่าย รัฐจึงต้องมีมาตรการ โดยให้สหกรณ์ที่เข้มแข็งกว่า มีเงินทุนมากกว่า รวมศูนย์เป็นเครือข่ายช่วยเหลือสหกรณ์หรือกลุ่มของคกรประชาชนที่ด้อยกว่า ในเรื่องธุรกิจ การค้า หรือความเสี่ยงภัย การวางแผน การจัดสรรทรัพยากรที่อยู่ภายใต้ในจังหวัด การจัดกิจกรรม และการถ่ายทอดกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อการอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มของคกร ประชาชน ด้วยกัน

5. การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ เพื่อบ่มเพาะประชาธิรัฐชาวบ้านร่วมกับนักวิชาการจากสถาบันต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกจังหวัด โดยใช้ประชาชนทั่วไปมาเป็นนักศึกษา รัฐ สหกรณ์ และองค์กรประชาชนภายใต้จังหวัดต้องมาจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ร่วมกัน ให้เป็นแหล่งที่คนทุกกลุ่ม ต่าง ๆ ทุกวัย ทุกศาสตราจารย์ เข้ามาเรียนรู้ได้ โดยให้ชุมชน สหกรณ์ และองค์กรประชาชนเป็นเจ้าของผู้จัดการบริหารศูนย์ รัฐเป็นเพียงที่ปรึกษา ค่อนสนับสนุนปัจจัยท่องค์กรชุมชนขาดแคลน เช่น ศูนย์พัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การอนุรักษ์ ศูนย์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาผู้นำระดับจังหวัด ศูนย์พัฒนาแก่ผู้วัยเด็กและเยาวชน ฯลฯ

สรุป ครอบของรัฐต่อการพัฒนาสหกรณ์หรือกลุ่มองค์กรประชาชน คือ การคาดหวังให้สหกรณ์และองค์กรประชาชนเป็นกลไกสำคัญ ในการเดินตามวาระแห่งชาติ คือ

- ใช้สหกรณ์หรือกลุ่มของคerge ประชาชน แก่ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้
 - ใช้สหกรณ์หรือกลุ่มของคerge ประชาชน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
 - ใช้สหกรณ์หรือกลุ่มของคerge ประชาชน พัฒนาด้านทุนทางสังคมเป็นต้นทุนทางเศรษฐกิจ
 - ใช้สหกรณ์หรือกลุ่มของคerge ประชาชน พัฒนาส่วนต่างๆ ของจังหวัดอย่างยั่งยืน

เครือข่ายองค์กร

คือเครือข่ายประชาชน	ทุกทุกคนร่วมโยงใย
ผูกพันด้วยจิตใจ	มุ่งช่วยเหลือกันและกัน
เข้มแข็งด้วยแรงรัก	ให้แน่นหนักสิ่งสร้างสรรค์
กิจกรรมสร้างสัมพันธ์	ถึงห่างกันแม้มีอนุภลัชิต
อุดมการณ์สหกรณ์	เรียนขั้นตอนทั้งทางติด
ช่วยกันและช่วยคิด	องค์กรใหม่ให้เจริญ
จัดความยากจน	ติดชนวนไม่ห่างเหิน
เรียนรู้ให้เพลิดเพลิน	สู่สังคมความสมบูรณ์

ภาคผนวก

รายชื่อนักวิจัย

นายสมเกียรติ ฉายเช่น	หัวหน้าโครงการวิจัย
นายสมกพ ตติยาภรณ์	นักวิจัย
นางวัชรี กลินสอน	นักวิจัย
นายสุจิริต แซ่บเสน	ผู้ช่วยนักวิจัย
นายสถาพร วงศ์ปัญชคง	ผู้ช่วยนักวิจัย
นายณรงค์ ศิลปะผล	ผู้ช่วยนักวิจัย
นายจรวรย ภูมิชาติ	ผู้ช่วยนักวิจัย
นายปกาศิต スマาริ	ผู้ช่วยนักวิจัย
นายสุวิทย์ จันทร์มีครี	ผู้ช่วยนักวิจัย
นายสวัสดี มีแต้ม	ผู้ช่วยนักวิจัย
นางอพาร์ มาศกคงแก้ว	ผู้ช่วยนักวิจัย
นายวิชิต ภาสพร	ผู้ช่วยนักวิจัย
นางสาวอรอนุมา ศรีจันทร์ทอง	ผู้ช่วยนักวิจัย
นางสาวอัญชนา สุเมธเสนีย์	ผู้ช่วยนักวิจัยและเจ้าหน้าที่บัญชี